

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး
ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်

ပြုစုသူ Ryan Sullivan
Nonviolent Peaceforce နှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး
ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်

ပြုစုသူ Ryan Sullivan
Nonviolent Peaceforce နှင့်အတူ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

NP သည် ဤလမ်းညွှန်စာအုပ်ကောင်းမွန်စွာ ဖြစ်မြောက်ရန်အတွက် တန်ဖိုးရှိလှသည့် အကြံဉာဏ်များ၊ မှတ်ချက်များဖြင့် ကူညီပေးပါသော ငြိမ်း (Shalom) ဖောင်ဒေးရှင်း၊ KNU နှင့် RCSS မှ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအား ကျေးဇူးအထူးတင်ရှိကြောင်း-

လက်စွဲစာအုပ်အား ပြုစု သူများ

စာရေးသူ Ryan Sullivan အကြောင်း

Ryan Sullivan သည် Nonviolent Peaceforce Myanmar ၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်သည်။ စာရေးသူသည် ဖိလစ်ပိုင် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်၏ ၁၅ နှစ်ကျော်သော အတွေ့ အကြုံရှိသူလည်း ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်လုပ်ငန်း၏ သမ္မတရုံး (OPAPP) ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ်လည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ သူဖြစ်သည်။ ထိုရုံးသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှုများကို ကြီးကြပ် ကွပ်ကဲခြင်းများ ကိုပြုလုပ်သည်။ OPAPP တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ချိန်တွင်၊ စာရေးသူသည် အစိုးရ နှင့် မိုရို အစ္စလာမစ် လွတ်မြောက်ရေး တပ်ဦး (MILF) တို့အကြား ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးတိုင်ပင် ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဦးဆောင်ရသော အတွင်းရေးမှူး ဦးစီးချုပ်အဖြစ် လည်း လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ MILF သည် ဖိလစ်ပိုင်တောင် ပိုင်း မင်းခနောင်း ကျွန်းတွင် အင်အားကြီးဆုံးသော လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်။ လွန်ခဲ့သော ၄ နှစ်ခန့်မှ စတင်၍ စာရေးသူ သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်၊ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွင်း ဆက်စပ်ကိစ္စရပ် များအတွက် နည်းပညာ အကြံပေးအနေနှင့် သင်တန်းများပို့ချခြင်းကိုပါ ပါဝင်လာခဲ့သည်။ ထို အကြံပေး ပို့ချသော သင်တန်း များတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေးအား အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းနှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ် စဲရေးအား စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်းများလည်း အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

Nonviolent Peaceforce အဖွဲ့အစည်း အကြောင်း

Nonviolent Peaceforce (NP) သည် နိုင်ငံတကာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ပဋိပက္ခ အကြမ်းဖက်မှုအတွင်းရှိ ထိခိုက်လွယ် အရပ်သားများကို အကာအကွယ် ပေးရန် သော်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး စကားပိုင်းများ ဖြစ်ထွန်းရန်သော် လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးနေသော အဖွဲ့အစည်း တစ်ခုဖြစ်သည်။ လုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များမှာ ၁၂ နှစ်ကျော်မျှ ရှိခဲ့ပြီး၊ ဂျော်ဂျီယာ နိုင်ငံ၊ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံ၊ တောင်ပိုင်း ဆူဒန်၊ ဆီးရီးယားနိုင်ငံ၊ ယူကရိန်းနိုင်ငံ၊ ကွာတီမာလာနိုင်ငံ၊ ဖိလစ်ပိုင် နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတို့အတွင်း လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ လက်ရှိတွင် NP သည် MILF နှင့် ဖိလစ်ပိုင် အစိုးရတို့အကြားရှိ အရပ်သား အကာအကွယ် ပေးခြင်း ကဏ္ဍ (CPC)၊ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ယန္တရား၊ တို့အတွင်း အရေးကြီးသော ကဏ္ဍတွင် ပါဝင် လျက်ရှိသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံတွင်မူ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှ စတင်၍ အဓိက ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၊ မိတ်ဖက် အဖွဲ့များနှင့်အတူ ပူးပေါင်း၍ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ လက်ရှိ တွင်မူ အရပ်သားအကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းများကို၊ တနင်္သာရီ ဒေသ၊ ချင်းပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်၊ ကချင်ပြည် နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် နှင့် ကယား ပြည်နယ်များ အတွင်း ပံ့ပိုးဆောင်ရွက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ အရပ်ဘက်အဖွဲ့များနှင့်အတူ လုပ်ငန်းများအတူတကွ ဆောင်ရွက်ရင်း၊ NP သည် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဆက်ဆံရေးရုံးများ နှင့်လည်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အတွက် လိုအပ်သည့် သင်တန်းများကို စီစဉ်ပေးခြင်းများကိုလည်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

မာတိကာ

စာဖတ်သူသို့	၄
-------------	---

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်ဆံရေးရုံး တည်ရှိမှု	၆
--	---

က။ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်ဆံရေးရုံး ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်	၇
ခ။ နှစ်ဘက်သဘောတူစာချုပ် (BILATERAL AGREEMENT) အရ ဆက်ဆံရေးရုံး၏ နဂိုမူလ အခန်းကဏ္ဍ	၇
ဂ။ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ် (NCA) အရ ဆက်ဆံရေးရုံး ၏ အခန်းကဏ္ဍ	၉

<u>ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ဆက်ဆံရေးရုံး ၏ ပံ့ပိုးပါဝင်မှု</u>	၁၃
--	----

က။ ယျေဘုယျတင်ပြချက်	၁၃
ခ။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ခြုံငုံ၍ ကြည့်ခြင်း	၁၄
ဂ။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ယန္တရားတို့အား ဆက်ဆံရေးရုံးမှ ပံ့ပိုး၊ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်များ	၁၆
ဃ။ "ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း" အတွက် သိမှတ်ဖွယ်ရာများ	၂၁
င။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများဖြစ်ပေါ်လာပါက ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းနည်းလမ်းများ	၂၃
နမူနာအဖြစ်အပျက်။ မြစ်ဖွားမြို့တင်းမာမှု။	၂၇

<u>မြေပြင်အနေအထား အစီရင်ခံခြင်း</u>	၂၉
-------------------------------------	----

က။ ယေဘုယျတင်ပြချက်	၂၉
ခ။ သာမန်အခြေအနေအား အစီရင်ခံခြင်း	၃၀
ဂ။ စိစစ်အတည်ပြုခြင်း ဆောက်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းအား အစီရင်ခံခြင်း	၃၃

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးရာတွင် ပံ့ပိုးကူညီ၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ၃၈

- က။ ယေဘုယျ တင်ပြချက် ၃၈
- ခ။ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်း သဘောတရား ၃၈
- ဂ။ လက်နက်မဲ့ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်း နည်းလမ်းများ ၄၅

သတင်းများ ပြန်လည်ဝေမျှခြင်း ၄၅

- က။ ယေဘုယျ တင်ပြချက် ၄၅
- ခ။ မဗျူဟာကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ် (STRATEGIC COMMUNICATION PLANNING)
-နမူနာဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်။ "မြစ်နှစ်မွှာမြို့" အကြောင်း ၄၆
- ဂ။ တင်ဆက်ခြင်း နည်းလမ်း။ (GIVING A PRESENTATION) ၅၁
- ဃ။ သတင်းအချက်အလက်ဆိုင်ရာ တန်ဆာပလာများ ပြင်ဆင်ခြင်း ၆၅
  - နမူနာ ၁။ ဝေစာ။ ၆၅
  - နမူနာ ၂။ ဝေစာ။ ၆၆
  - နမူနာ ၃။ လက်ကမ်းစာစောင် ၆၇

NCA စာချုပ်ချုပ်ဆိုရေးဆိုင်ရာ နှစ်ဘက်ခေါင်းဆောင်များ၊ နေပြည်တော်၊ ၈ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၅။

၁။ စာဖတ်သူသို့

လက်စွဲစာအုပ် ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

ဤလက်စွဲစာအုပ်သည် Nonviolent Peaceforce (NP) မှ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲပြီး ဦးဆောင်ပြုလုပ်ထားသော သင်တန်းတွဲ များမှ သင်ကြားသောအရာများ ဖြစ်သည်။

ဇွန်လ ၂၀၁၅ နှင့် ဧပြီလ ၂၀၁၆ အကြားတွင် NP သည် ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (KNU)၊ ရှမ်းပြည်နယ် ပြန်လည်ထူထောင်ရေး ကောင်စီ (RCSS) နှင့် ပအိုဝ်် အမျိုးသား လွတ်မြောက်ရေး အဖွဲ့ချုပ် (PNLO) တို့၏ ဆက်ဆံရေးရုံး (ဆရ) တို့မှ ဆက်ဆံရေး အရာရှိ တို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ စုစုပေါင်း သင်တန်း ၉ကြိမ် ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုသင်တန်းများသည် နှစ်ဘက် သဘောတူ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်၊ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက် မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် (NCA) တို့တွင် ပါရှိသော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးအား အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ပူးတွဲလုပ်ဆောင်ခြင်း စသည့် အကြောင်းအရာ များ ဖြစ်သည်။

သင်တန်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် နှစ်ဘက်သဘောတူ စာချုပ် ယန္တရား၏ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တည်ဆောက်ပုံတို့ကို ဆက်ဆံရေးအရာရှိများမှ မည်သို့ ပံ့ပိုးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းနှင့် ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ၏ နည်းပညာစွမ်းရည်ကို တည်ဆောက် ပေးရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် သင်တန်းများသည် မြန်မာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အား သာ၍ ဖြစ်ထွန်းစေမည့် ဆက်ဆံရေးရုံးတို့၏ တိုးတက်

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ဖြစ်ထွန်းမှု အခန်းကဏ္ဍများကို သုံးသပ်လေ့လာခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များ (EAOs) ဖြင့် ဖွဲ့စည်းသော တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေးအဖွဲ့ (NCCT) ၏ အတည်ပြုမှုဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော NCA စာချုပ်ကို တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများမှ လက်မှတ် ရေးထိုးခဲ့ကြသည်။ NCCT တွင်သော်လည်းကောင်း၊ NCA လက်မှတ် ရေးထိုးသော EAOs များရှိ အဖွဲ့အစည်း ဥဒ္ဓမ္မသည် NP စီစဉ် ဆောင်ရွက်သည့် သင်တန်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ သင်ကြားမှု သင်ရိုးအားလုံးသည် NCA ကို အဓိက အားဖြည့် ဦးတည်ရေးရှုပြီး၊ သင်ကြားလေ့လာမှု လမ်းညွှန်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှု တစ်လျှောက်တွင် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း (EAOs) တို့၏ နှစ်ဘက် သဘောတူ အပစ်အခတ်ရပ် စာချုပ်များ (Bilateral Agreement) အရ ဆက်ဆံရေး ရုံးတို့တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အား အထောက်အပံ့ဖြစ် စေမည့် ယျေဘုယျ ဆန်သော လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ရှိသည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ အစည်းတစ်ဖွဲ့ချင်း၏ အခြေအနေ မတူညီမှုများအရသော်လည်းကောင်း၊ ဆက်ဆံရေးရုံး အသီးသီးတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ တိကျသော လုပ်ငန်းတာဝန်များသည် ကာလ တစ်ခု ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော (Bilateral Agreement) စာချုပ်များအရသော်လည်းကောင်း တသမတ်တည်း မတူညီနိုင်ပေ။

အောက်တိုဘာလ၊ ၁၅ ရက်၊ ၂၀၁၅ တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးသော NCA စာချုပ်၏ အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ တည်ဆောက်ပုံ အသစ်တွင် ယခင် ဆက်ဆံရေးရုံးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍ သည် NCA မထိုးခင် အခန်းကဏ္ဍနှင့် မတူဘဲ တိုးတက်ပြောင်းလဲမှု ရှိသည်။ ထိုသို့သော ပြောင်းလဲမှု ကြောင့် ဆက်ဆံရေးရုံး၏ နဂိုမူလ (အဖွဲ့အသီးသီးတို့ရှိ) မိမိတို့ သီးခြား လုပ်ပိုင်ခွင့် များနှင့် NCA ယန္တရားတစ်ခုလုံး ရှိ အခြားသော အပစ်ခတ်ရပ်စဲအဖွဲ့များနှင့် အဆင်ချောစွာ ချိတ်ဆက် နိုင်စေရန် လိုအပ်လာသည်။ ဤကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာစဉ်တွင် အထက်က ဖော်ပြထားသည့် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအတွက် သင်တန်းတွဲသည့် ရေရှည်တွင် လက်တွေ့ အသုံးချနိုင်ရန် ပို့ချခဲ့ပြီး၊ ယခုတွင် ဤလက်စွဲ စာအုပ်ကို မွမ်းမံပြုစုထားရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤလက်စွဲစာအုပ်၏ မာတိကာတွင် ဖော်ပြထားသော ခေါင်းစဉ်များသည် သင်တန်းတွဲများအတွင်း လေ့လာခဲ့သော အဓိကခေါင်းစဉ်များ၊ အခြေခံ ဗဟုသုတနှင့် လက်တွေ့အသုံးချ စွမ်းရည်များ ဖြစ်သည်။ လမ်းညွှန်စာအုပ်၏ အထူး ဦးတည်သည့်အရာမှာ အပစ်အခတ်ရပ်စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း၏ ဆက်စပ် သဘောတရားများကို ရှင်းလင်းစေခြင်း၊ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာအရ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်အတွင်း ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ယခင်ထက် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပိုလာမည့်အရာများအတွက် ထိရောက်သော နည်းပညာများကို အသုံးချနိုင်စေရန် အကြံပြုချက်များကိုပါ ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

လက်စွဲစာအုပ် အသုံးပြုပုံ

ဤလက်စွဲစာအုပ်သည် အပစ်အခတ်ရပ် သဘောတူညီချက်များအား အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်း တာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် အထောက်အကူ ပြုစာအုပ် ဖြစ်စေရန်အတွက် ရည်ရွယ်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအတွက် လမ်းညွှန်ချက်နှင့် အကိုးအကား အရင်းအမြစ်ဖြစ်ရန် အဓိကရည်ရွယ်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် NCA အပစ်အခတ်ရပ်စဲခြင်းအား အကောင် အထည်ဖော်သည့် ယန္တရား အမျိုးမျိုးတို့အား သင့်တော်သော ပံ့ပိုးမှု၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကို အကြံပြုချက်များလည်း ပါဝင်သည်။

လက်စွဲစာအုပ်သည် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ၏ ပါဝင်ကျသော တာဝန် ဝတ္တရားများကို အထူးသဖြင့် ရှေးရှုထားသည့်အလျောက် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင် ဆောင်ရွက်ခွင့်များ ကျင့်သုံးရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်စေမည့် အကြောင်း အရာများကိုလည်း အလေးပေးဖော်ပြထားသည်။ NCA အရ လုပ်ဆောင်သင့် သမျှ အလုံးစုံတို့၏ ကျယ်ပြန့်လှသည့် နယ်ပယ် တစ်ခုလုံးကိုမူ တင်ပြရန် မရည်ရွယ်ပါ။ ဖော်ပြထားသော ယူဆချက်များ၊ သဘောတရားများ၊ ဖြစ်စဉ်များနှင့် နည်းပညာများသည် ဆက်ဆံရေးရုံး အတွက်သာ ရည်ရွယ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းနည်းပညာများသည် ကြီးများကျယ်ပြန့်သည့် အပစ် အခတ်ရပ် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း ဖြစ်စဉ်များ အတွက် လက်တွေ့အသုံးချ နည်းလမ်းများ ဖြစ်သဖြင့် ဆက်ဆံရေး အရာရှိတို့အား နေ့စဉ် ပုံမှန်လုပ်နေသော လုပ်ငန်းများတွင် ကြိုးစား၍ အသုံးပြုပါရန် အလေးထားအကြံပြုပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် သင်တန်းလက်စွဲစာအုပ် မဟုတ်ပါ။ သို့သော် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် သင်တန်းပေးရာတွင် သော်လည်းကောင်း၊ အပစ်ခတ်ရပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကောင် အထည်ဖော်ခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် သော် လည်းကောင်း အခြားသူများအား ပြန်လည်ရှင်းပြ ဝေမျှရာတွင် အရင်းအမြစ် လမ်းညွှန်စာအုပ်အဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

ထိုနည်းတူ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ထပ်မံဖွဲ့စည်းမည့် အဖွဲ့များနှင့် ရှိနှင့်ပြီးသော ယန္တရားများသည်လည်း ဤစာအုပ်ကို လေ့လာအသုံးပြု နိုင်သည်။ ထိုဖြစ်ပေါ်လာမည့် အဖွဲ့နှင့် ရှိနှင့်ပြီးသော ယန္တရားများသည် ဆက်ဆံရေးရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုတို့နှင့် အဆင်ချောစွာ ချိတ်ဆက်နိုင်စေရန် သော်လည်းကောင်း၊ ဤစာအုပ်ကို အကိုးအကား စာအုပ်အဖြစ်လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

၂။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်ဆံရေးရုံး၏ တည်ရှိမှု

က။ မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် ဆက်ဆံရေးရုံး၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်

၂၀၁၁ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၃ ခုနှစ် အတွင်း မြန်မာ့အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်း (EAOs) များအကြား ချုပ်ဆိုသော နှစ်ဘက်သဘောတူ စာချုပ်များအရ ဆက်ဆံရေးရုံးများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

EAOs တို့၏ နယ်မြေအသီးသီးတို့တွင် နှစ်ဘက်အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဆက်သွယ်ခြင်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစေရန် လိုအပ်ချက်များကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်ကို ထိခိုက်စေမည့် အရေးကိစ္စ ပြဿနာများအပေါ် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်မှု ဖြစ်ထွန်းနိုင်စေရန် သော်လည်းကောင်း၊ သဘောတူညီသည့် အချက်အလက်များကို စာချုပ်ပါ သဘောတရားအရ အကောင်အထည် ဖော်နိုင်စေရန် စသည့် ရည်ရွယ်ချက်များဖြင့် ဆက်ဆံရေးရုံးများကို ဖွင့်လှစ်တည် ထောင်ရန် သဘောတူထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ် ကာလများတွင် မြန်မာ့အစိုးရနှင့် EAOs မှ ကိုယ်စားလှယ် အဖွဲ့တို့သည် NCA နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင် ဆွေးနွေးမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက် ၂၀၁၅ တွင် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့ ရှစ်ဖွဲ့နှင့် မြန်မာ့အစိုးရတို့ လက်မှတ်ရေးထိုး ခဲ့ကြသည်။ NCA အခန်း ၄ (ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေး ခိုင်မာအောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း) အပိုဒ် ၁၆ မှ ၁၈ တွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်ဆံရေးရုံးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ဆက်လက်တည်ရှိရန် ပြန်လည်အတည်ပြုသည်ဟု သဘောတူညီမှု ပြုထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ရေးထားချက်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ဆက်ဆံရေးရုံးများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း

၁၆။ ဤသဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးကြသော တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းများ အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ ဆောင်ရွက် နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သော နေရာများတွင် နှစ်ဖက်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်တွင် သတ်မှတ်ထားသည့် ဒေသများတွင်လည်းကောင်း ဆက်ဆံရေးရုံးများ ဖွင့်လှစ်သွားရန် သဘောတူသည်။

၁၇။ ဆက်ဆံရေးရုံးများတွင် ထားရှိမည့် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် အခက်အခဲနှင့် ပြဿနာရပ်များအား လျင်မြန်စွာ ဆက်သွယ် ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားရန် သဘောတူသည်။

၁၈။ ဆက်ဆံရေးရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများကို လိုအပ်သည့် အကာအကွယ်ပေးရန် သဘောတူသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ဤအချက်အလက်များသည် NCA တွင် ပါရှိခြင်း၏ အနှစ်သာရမှာ သဘောတူ လက်မှတ် ရေးထိုးသူတို့သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး လုပ်ငန်းအတွက် ဆက်ဆံ ရေးရုံးများ၏ အရေးကြီးသော အင်အားစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်ဟု ရှုမြင်ကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ NCA မရေးထိုးခင် တရားဝင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ သဘောတူညီချက်များကို ပြန်လည်အတည်ပြုထားခြင်း ကိုလည်း ဖော်ပြထားသည်။

ခ။ နှစ်ဘက်သဘောတူစာချုပ် (Bilateral Agreement) အရ ဆက်ဆံရေးရုံး၏ နှိပ်စက်မှု အခန်းကဏ္ဍ

လက်ရှိအခြေအနေတွင် ဆက်ဆံရေးရုံးအသီးသီးတို့၏ တာဝန်နှင့် ဝတ္တရားတို့သည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာ နယ်မြေ အဖြစ်မှန် အခြေအနေများတွင် မူတည်၍ ကွဲပြားခြားနားခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သို့ပါသော်လည်း ဆက်ဆံရေးရုံးအားလုံး၏ တူညီ သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းများမှာ အထူးသဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ် အရေးကိစ္စများအတွက် ဦးတည်၍ ဆောင်ရွက်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

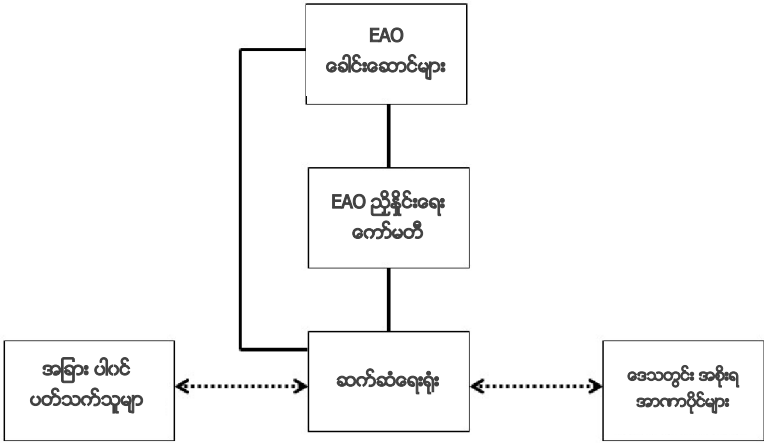
ယခင် NCA မတိုင်ခင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ဆက်စပ် လုပ်ငန်းများ "အတွေ့အကြုံ" တို့သည် ဆက်ဆံရေး ရုံးတို့၏ ဆောင်ရွက်ချက် လုပ်ငန်းတို့မှာ ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူညီချက်များနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက် အကျိုးဝင်ခြင်း ရှိချင်မှရှိပေလိမ့်မည်။ သင်တန်းတက်ရောက်သူများ၏ လေ့လာသုံးသပ်မှု တုံ့ပြန်စကား များအရ လက်ရှိအခြေအနေတွင် ဆက်ဆံရေးရုံးတို့မှ ပုံမှန်ဆောင်ရွက်နေသော လုပ်ငန်း တို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- ❖ တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ စစ်ရေးကိစ္စများကို တပ်မတော်နှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ အခြားဒေသတွင်း အခက်အခဲနှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ကိစ္စရပ်များ တွင် အစိုးရ အာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ ပြည်တွင်းပြည်ပ NGOs များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ ဒေသတွင်း နေထိုင်သူများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှု တိုင်စာ၊ အကြောင်းကြားစာများကို လက်ခံရရှိခြင်း၊
- ❖ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ IDPs များကို အကာအကွယ်ပေးသော ထိရောက်သည့် လုပ်ငန်းများ ဖြစ်ထွန်းရန် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အကြံဉာဏ် စီမံပေးခြင်း (မှတ်ပုံတင်နှင့် အသိအ မှတ်ပြု ထောက်ခံစာ ကိစ္စရပ်များ)၊
- ❖ ကျေးရွာ လူထု အဆင့် အငြင်းပွားဖွယ် ကိစ္စရပ်များကို ကူညီ ဖြေရှင်းပေးခြင်း၊

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

- ❖ မိသားစု ပြဿနာ နှင့် အရေးပေါ် ကျန်းမာရေး ကုသမှုများ လိုအပ်လာပါက ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးခြင်း၊
- ❖ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအား အဆင်ချောစေရန် ပံ့ပိုးခြင်း၊
- ❖ အရပ်သား ပြစ်မှု ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များအတွက် ဒေသတွင်း တာဝန်ရှိသူများအား အကြံပေးခြင်းနှင့် လိုအပ်သည့် ကူညီမှုများကို ပံ့ပိုးခြင်း။

အစီရင်ခံခြင်း ယန္တရားနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှု ဖွဲ့စည်းပုံ တည်ရှိမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆက်ဆံရေးရုံး၏ တည်ရှိမှုနှင့် ၎င်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အတွက် နဂိုမူလ အခန်းကဏ္ဍကို အရိပ်အမြွက်သဘောအဖြစ် အောက်ပါပုံတွင် နားလည်နိုင်ပါသည်။

ဂ။ တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ် (NCA) ရ ဆက်ဆံရေးရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍ

NCA သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ကို တာဝန်ခံနိုင်သည့် များစွာသော ယန္တရားများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားသည်။ ထိုဖွဲ့စည်းသော အဖွဲ့အသီးသီးတို့၏ ယေဘုယျဆန်သော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု သဘောတရားများကို “ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေး ခိုင်မာအောင်လုပ်ခြင်း” ဟူသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အခန်း ၄ တွင် ဖော်ပြထားသည်။

NCA ရှိ မူဝါဒရေးရာများ ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သူမှာ အမြင့်ဆုံးအဆင့်ရှိ “ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းရေး အစည်း အဝေး” (JICM) ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော ဖွဲ့စည်းပုံအရ လက်မှတ်ရေးထိုးသော EAOs မှ အာဏာအမြင့်ဆုံး ရရှိထားသည့် မြန်မာ့အစိုးရနှင့် ကိုယ်စားလှယ်

တို့သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးကိစ္စများ အပါအဝင် NCA တစ်ခုလုံးအား အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်းများအတွက် ဝတ္တရားရှိသည်။ JICM သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး နှင့် ဆက်စပ်အရေးကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် တိကျသော အချိန်ဇယားများကို သတ်မှတ်ရန်လည်း ဝတ္တရားရှိသည်။

JICM ပြီးလျှင် နောက်တစ်ဆင့်မှာ “တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေး ကော်မတီ” (JMC) ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် နိုဝင်ဘာလ ၂၀၁၅ တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးသော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်အတူ သဘောတူညီ ထုတ်ပြန်ထားသည့် NCA အခြေခံ၍ ဖော်ပြထား ပြီးသော စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ် နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ (COC) နှင့် ပစ်ခတ် တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့အား ထိန်းကျောင်းရန်အတွက် အထူးသဖြင့် တာဝန်ယူရမည့် ဝတ္တရားရှိသည်။

JMC ဖွဲ့စည်းပုံသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ကော်မတီ၊ ပြည်နယ်အဆင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ကော်မတီများ၊ ဒေသအဆင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ကော်မတီများနှင့် စိစစ်အတည်ပြုခြင်း ကော်မတီများပါ အကျုံးဝင်၍ ရေးဆွဲထားသည်။

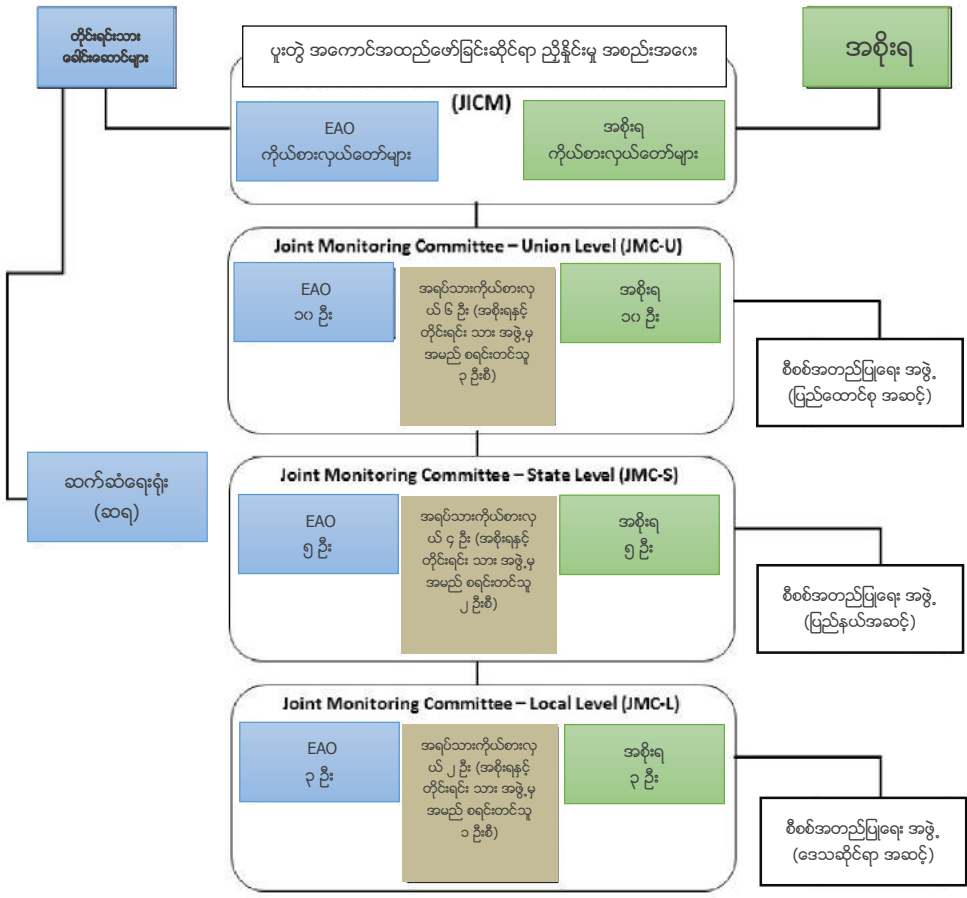
NCA တွင် ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များအရ အဆင့်အသီးသီးတွင် ဖွင့်လှစ်မည့် JMC ၏ ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံတွင် မြန်မာ့အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားတို့ဘက်မှ ကိုယ်စား လှယ်များ နှင့်အတူ အများကြည်ညိုလေးစားသော အရပ်သားကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ဖွဲ့စည်း သွားမည် ဖြစ်သည်။

ဆက်ဆံရေးရုံး အပြည့်အဝ လုပ်ဆောင်ရမည့်အရာမှာ ပြဿနာများနှင့် အငြင်းပွားဖွယ် ရာ ကိစ္စရပ်များ ဖြေရှင်းရာတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရားတွင် ရှိနေသော JMC ကို ပံ့ပိုး ကူညီခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဆက်ဆံရေးရုံးသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအရ ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း အဖွဲ့အသီး သီးနှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း ယန္တရားအသီးသီးတို့အား လိုအပ်သည့် အကူအညီ ပံ့ပိုးမှုများရရှိနိုင်ရန် တည်ဆောက် ဖွင့်လှစ်ထားခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊
ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အောက်ဖော်ပြပါ ပုံသည် NCA ရှိ လက်တလော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရား တည်ဆောက်ပုံ ဖြစ်သည်။ ပြည်ထောင်စုအဆင့်မှ ဒေသန္တရ အဆင့်ထိတိုင် အဆင့်ဆင့် တည်ရှိမှုကိုလည်း ပုံဖော်ထားသည်။

NCA အား လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းသည် ယခင်ရေးထိုးခဲ့ပြီးသော နှစ်ဘက်သဘောတူ စာချုပ် များကို ထိန်ချိန်ထားခြင်းဟူသော သဘော မသက်ရောက်ပေ။ လက်တွေ့တွင်၊ ၎င်းနှစ်ဘက် သဘောတူညီချက်များသည် NCA ရေးဆွဲသမျှ မူဘောင်အတွင်း ပူးပေါင်း ရေးဆွဲထားခြင်းကို တွေ့ရှိရပါမည်။

ဤသဘောတရားအားဖြင့် ဆက်ဆံရေးရုံးတို့သည် ရှိရင်းစွဲ အခန်းကဏ္ဍကို လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်ပြီး၊ အခန်းကဏ္ဍအသစ်ဖြစ်သည့် NCA ဖြစ်စဉ်ရှိ ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းပါ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ် လာသည်။ အလုံးစုံခြုံငုံ ပါဝင် သော စာချုပ်ဖြစ်သည့် NCA ကို အကောင်အထည်ဖော် ရာတွင် အလုပ်ပြီးမြောက် ဆောင်ရွက် နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ယခင် နှစ်ဘက်သဘောတူစာချုပ်များနှင့် မတူညီသောအရာမှာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ယန္တရား ရေးဆွဲတည်ဆောက်ခြင်း ကဲ့သို့သော NCA တွင် အင်္ဂါရပ် အသစ် နှင့် စီမံမှုများ ပါရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ NCA လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး (၆) လ ကျော်ကာလတွင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရေး ယန္တရား များကို တည်ထောင် ခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့တစ်ခုချင်းစီသည်လည်း မိမိတို့ဆောင်ရွက်ရမည့် အခန်း ကဏ္ဍ သီးခြားစီ ရှိသည်။ ထိုသီးခြား ဆောင်ရွက်ရမည့် အခန်းကဏ္ဍ လုပ်ငန်းများသည် ဆက်ဆံရေး ရုံးပါ အပါအဝင် ပုံစံတူခြင်း၊ လုပ်ငန်းများထပ်နေခြင်းများ မဖြစ်စေဘဲ အင်အား ဖြည့်ဆည်းမှု ဖြစ်စေရန် လိုအပ်သည်။

NCA စာချုပ်တွင်လည်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ကျင့်သုံးရမည့် အချက် များကို တိတိကျကျ ဖော်ပြထားသည်။ ဤတွင် တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုနှင့် အရပ်သား အကာအကွယ် ပေးခြင်းကို ၂၀၁၆ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလတွင် အဖွဲ့အစည်းတို့မှ ပြဌာန်းထားသော “စစ်ဘက် ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း” တွင် ပြန်လည် ဖော်ပြ ထားသည်။ ဤကဲ့သို့ တိကျသော အချက်အလက်များ သည် ဆင့်ပွား လမ်းညွှန် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ခြင်းအတွက် ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သို့ပါသောကြောင့် အထက်ပါ အသစ်သော တိုးတက်ပြောင်းလဲလာသည့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက် ချက်များသည် ဆက်ဆံရေးရုံးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်ချက်များသို့ ဆောင် ကျဉ်းလာသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ ဆက်ဆံရေးရုံးတို့၏ အခန်း ကဏ္ဍ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု များသာမက အခြားသော ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရား အသီးသီးတို့၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုတို့ကို ရေရှည်ဖြစ်ထွန်းရန် မျှော်လင့် ထားသည်နှင့်အညီ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် တလျှောက်တွင် အသွင်သဏ္ဍာန်များ တိုးတက် ပြောင်းလဲလာပေလိမ့်မည်။

NCA တွင် ပါရှိသော အချက်အလက်များအရ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ကိစ္စများနှင့် စပ် လျဉ်း၍ ထွက်ပေါ်လာသည့် ဆက်ဆံရေးရုံး (ဆရ) ၏ တာဝန်နှင့် ပတ္တရားများကို လေ့လာ ကြည့်လျှင် အဓိက အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

- ❖ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား ပံ့ပိုးခြင်း၊

- ❖ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်းအား ကူညီခြင်း၊
- ❖ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများရရှိရန် ဆောက်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း တိုင်းတာမှုအား စီစဉ်ခြင်း (ဥပမာ ဒေသ အဆင့် ကောလဟာလ ထိန်းချုပ်ခြင်း) နှင့်
- ❖ အခြားသော ပံ့ပိုးကူညီမှု လုပ်ငန်းများ (အစည်းအဝေးနှင့် ပူးတွဲလုပ်ငန်းများ ရိုလာပါက EAO ကိုယ်စားပြုခြင်း ကဲ့သို့သော)

ရှေ့ဆက် မသွားမှီ မှတ်ချက် ...

လက်စွဲစာအုပ်၏ ဆက်လက်ဖော်ပြမည့် အကြောင်းအရာတို့သည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဆက်ဆံရေးရုံး (ဆရ) တို့၏ အဓိက အင်္ဂါရပ် အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည့် ဝတ္တများနှင့် ချိတ်ဆက်သော အရာများသာ ဖြစ်ပါမည်။ အထူးသဖြင့် ဦးတည်မည့်အကြောင်းအရာများမှာ -

- (က) ဆရ ၏ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအား ပံ့ပိုးပါဝင်ခြင်း၊
- (ခ) မြေပြင် အနေအထား အား အစီရင်ခံခြင်း၊
- (ဂ) အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးရာတွင် လိုအပ်သည့် အကူအညီများ ပြင်ဆင်ပေးခြင်းနှင့်
- (ဃ) ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်းအား တိုင်းတာနိုင်သည့် အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သတင်းအချက်အလက်များ ပြန်လည်မျှဝေခြင်းအား ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

၃။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင် ဆက်ဆံရေးရုံး ၏ ပံ့ပိုးပါဝင်ခြင်း။

က။ ယျေဘုယျ တင်ပြချက်

နှစ်ဘက်သဘောတူ စာချုပ်များနှင့် NCA တို့၏ ရေရှည် ဖြစ်ထွန်းအောင်မြင်မှုကို တိုင်းတာရန် မှာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးအား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကြီးမားကျယ်ပြန့်စွာ အကျိုး ရှိခြင်းအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ အဓိပ္ပါယ်ပြည့်ဝသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း မရှိပါလျှင် ၎င်းလုပ်ငန်းနှင့် နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုကို တည်ငြိမ်သည့် နိုင်ငံရေး အခြေအနေတွင် အကျိုးဖြစ်ထွန်းစွာ ကျင်းပ လုပ်ဆောင်နိုင်မည် မဟုတ်ပေ။

NCA စာချုပ် အနှစ်သာရအရ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း စနစ် ယန္တရား တို့၏ ဖြစ်စဉ် တည်ဆောက်မှု၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုတို့သည် အထူးသဖြင့် JMC ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ချိတ်ဆက်မှု ရှိနေရမည် ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံတော်နှင့် ဒေသတွင်း အခြေအနေပေါ် မူတည်၍ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် တိုက်ခိုက်အနေဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုကို ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်ခြင်းအား အပစ်ခတ် ရပ်စဲရေး ယန္တရားအတွင်း အကျိုးဝင်၍ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ဆက်ဆံရေး အရာရှိများတွင် အဖိုးတန် အကျိုးကြီးမားသော စွမ်းဆောင်ရည်များရှိပြီး ထိုကဲ့သို့ သော အရည်အသွေးများကို အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး လုပ်ဆောင်သော အဖွဲ့တို့ကို ပံ့ပိုးရန် အသုံးပြု နိုင်သည်။ ၎င်းစွမ်းဆောင်ရည် အရင်းအမြစ်တို့တွင် ပါဝင်သည့် အရည်အသွေးများမှာ -

- ❖ ဒေသတွင်း အခြေအနေနှင့် အနေအထား၊ မြေပြင်အခြေပြနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အတွင်းသိ အစင်းသိသော ကျွမ်းဝင်မှု ရှိခြင်း၊
- ❖ ဒေသတွင်းရှိ သက်ဆိုင်သော ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၊ လူထု၊ ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်များနှင့် ရင်းနှီးမှုရှိခြင်း၊
- ❖ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ၏ လုပ်ဆောင်သော လုပ်ငန်းများအတွက် ကွန်ယက် ချိတ်ဆက်မှုများရှိခြင်း၊
- ❖ စိစစ်အတည်ပြုခြင်း၊ ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်း ၏ အချို့သော အစိတ်အပိုင်း၊ လုပ်ငန်းကဏ္ဍ သီးသီးတို့၏ အတွေ့အကြုံများ ရှိနေခြင်း စသည့် အဖိုးတန် အရည်အသွေး၊ အတွေ့အကြုံများ ပိုင်ဆိုင် ထားကြ သည်။

သို့သော်လည်း အကျိုးထိရောက်စွာ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ဆက်ဆံရေး အရာရှိ တို့သည် အပစ်ခတ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းရှိ ရှုထောင့်ပေါင်းစုံတို့၏ သဘောတရားအနှစ်သာရတို့ကို နားလည်သိရှိစေရန် လိုအပ်သည်။ သို့တည်းမဟုတ် အပစ် ခတ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို လက်တွေ့ကျကျ ပံ့ပိုးကူညီ နိုင်ရန်အတွက် ယုတ္တိရှိသော နည်းပညာအချို့တို့ကိုလည်း ပြင်ဆင်ပို့ချရန် လိုအပ်သည်။

ခ။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ခြုံငုံ၍ ကြည့်ခြင်း

စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ စကားရပ်အရ “ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲခြင်း” ဆိုသည်ကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ဆို သည်မှာ လက်နက်နှင့်ဖြေရှင်းတိုက်ခိုက်ရသည်ကို ယာယီ ရပ်နားခြင်း၊ ထိုစဉ် ထိပ်တိုက်တွေ့ သည့်အဖွဲ့များအကြား အပြန်အလှန်နားလည်မှုကို ထုတ်ပြန်ကြေငြာခြင်း၊ ဆိုးရွားသည့် လက် နက်ဖြင့် တုံ့ပြန်တိုက်ခိုက်မှုအား ခေတ္တ ဆိုင်းငံ့ထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

မြန်မာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ရေခံမြေခံအရ အပစ်ခတ် ရပ်စဲရေး အကောင် အထည် ဖော် ခြင်း ဆိုင်ရာ သဘောတရားတွင် အခြေခံကျသည့် အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း (၄) ခုကို တွေ့ရှိရ သည်။

- ❖ **လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း (၀ါ) သုံးသပ်မှုမြင်ခြင်း** တွင် အပစ်ရပ် သဘောတူ စာချုပ်များ၏ အခြေအနေ၊ အနေအထား တို့အား လိုက်နာခြင်း (သို့) လေ့ လာခြင်း လုပ်ငန်းများ ပါဝင်သည်။

- ❖ **ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း**တွင် နှစ်ဖွဲ့ သို့မဟုတ် ထိုထက်ပိုသော အဖွဲ့ သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်သူ တစ်ဦးချင်းတို့နှင့် အတူ လက်တွဲစီမံခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ သို့ပါမှ ၎င်းတို့ သည် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် ဘုံတူညီသော နည်းပျူဟာနှင့် ပန်းတိုင်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။
- ❖ **စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း** တွင် သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်းခြင်း၊ အာရုံခံခြင်း တို့ပါဝင်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်အရ ပါဝင်သော အဖွဲ့ အစည်းများ၏ လမ်းညွှန်မှုအတိုင်း ဆောင်ရွက်မှုများ ပါဝင်သည်။
- ❖ **စိစစ်အတည်ပြုခြင်း** တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီချက်အရ သတ်မှတ်ထားသော လမ်းညွှန်ချက်များအတိုင်း သက်ဆိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ နာခံ၍ လုပ်ဆောင်သော လုပ်ငန်းများနှင့် ဖြစ်စဉ်များ ပါဝင်သည်။

NCA စာချုပ်အရ အပစ်အခတ်ရပ်ဆိုင်းရာ ကိစ္စရပ်များအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖော်ပြခြင်းကို NCA ၏ အခန်း ၃ (ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ) တွင် တွေ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ထိုအခန်းသည် တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှု၊ တပ်များ လွတ်လပ်စွာ သွားလာမှုစသည့် တပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အတူ အရပ်သားကာကွယ်ခြင်း၊ လူသားချင်းစာနာမှုဆိုင်ရာ အကူအညီများအကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြထားသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အလားတူစွာပင် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်များသည် လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးလုပ်ငန်း၏ ပခါနကျသည့် အချက်များလည်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ရမည့် အချက် များကို အခန်း ၂ (အရပ်သားပြည်သူ နှင့်ပတ်သက် ၍ စောင့်ထိန်းလိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်း များ) အပြင် အခန်း ၃ (ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ စစ်ဘက်ကျင့်ဝတ်များ) တွင်လည်း တွေ့ရှိရသည်။ အခန်း

၃ သည် စစ်ဘက်အင်အားများ၊ တပ်များနှင့် ထိပ်တိုက် တွေ့ဆုံမှုများ ရှောင်ရှားခြင်း၊ တပ်များ လွတ်လပ်စွာ သွားလာခြင်း ကိစ္စရပ် များ ပါဝင်သည်။

မှတ်သားသင့်သော အချက်များ

- ❖ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်နှင့် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ရရှိရန် (အခြေခံကျ သည့် အချက်အလက်များနှင့် လွှမ်းမိုးနိုင်ပေမည်)၊
- ❖ မည်သည့်အရာကိုမည်သို့ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မည်၊ မည်သို့စောင့်ကြည့်လေ့လာမည်ကို သိရှိရန်၊
- ❖ အပစ်ခတ်ရပ် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် အဖွဲ့အား လုံး၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သိရှိရန်၊
- ❖ အပစ်ခတ်ရပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာ ခြင်း ယန္တရားရှိ အစီရင်ခံခြင်း/ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို နားလည်ထားရန်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းကို လုပ်ဆောင်ကြ သော အဖွဲ့အစည်း အသီးသီးနှင့် ဆက်ဆံ ရေး အရာရှိများ အပါအဝင် ယန္တရား အသီး သီးတို့သည် အထက်ပါ ဖော်ပြသည့် အခန်း များရှိ အထူးသဖြင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ကျင့် ဝတ်နှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘာ တူစာချုပ်များတွင် ရေးသားဖော်ပြ ထားသော အချက်အလက် များ၏ အနှစ်သာရ၊ သဘောတရားတို့ကို နားလည် သဘော ပေါက်ရန် လိုအပ်သည်။

၈။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ဆိုင်ရာ ယန္တရားတို့အား ဆက်ဆံရေးရုံးမှ ပံ့ပိုး၊ ပူးပေါင်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်များ

ဖော်ပြခဲ့ပြီးသော အခန်းတွင် စာဖတ်သူအား NCA အရ တည်ဆောက်ထားသော ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရား ပုံအား ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည် (စာမျက်နှာ ၁၁ကို ကြည့်ပါ)။ ယန္တရားရှိ အဖွဲ့အသီးသီးတို့သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ၎င်းတို့တွင် တိကျသည့် အခန်းကဏ္ဍ နှင့် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်တို့ရှိသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အောက် ဖော်ပြပါဇယားသည်လုပ်ငန်းအဖွဲ့အသီးသီး၏လုပ်ငန်းအကျဉ်းကို ဖော်ပြထား သည်။

လုပ်ငန်းအဖွဲ့	လုပ်ငန်းတာဝန်
တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ် တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်မှု ဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းအစည်း အဝေး (JICM)	NCA အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် အလုံးစုံ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကြီးကြပ်ခြင်း၊ မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်း၊ NCA ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အတွက် လိုအပ်သည့် စည်းမျဉ်း၊ လမ်းညွှန်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။
ပြည်ထောင်စုအဆင့် ပူးတွဲစောင့်ကြည့်လေ့လာရေး ကော်မတီ (JMC-U)	အပစ်ရပ်ကိစ္စရပ်နှင့် စစ်ဘက်ကျင့်ဝတ်များအား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ချိုးဖောက်နိုင်ချေရှိသည် များအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း (ဖွဲ့စည်းလာမည့် စီစစ်အတည်ပြုအဖွဲ့များအားဖြင့်)၊ ပဋိပက္ခ အဖြေများ ဖွေရှာခြင်း၊ အပစ်ခတ်ရပ် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း ယန္တရားအား ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း။
ဒေသဆိုင်ရာနှင့် ပြည်နယ် ပူးတွဲ စောင့်ကြည့် လေ့လာရေး ကော်မတီ များ (JMC-S and JMC-L)	နယ်မြေဒေသအလိုက် အပစ်ရပ် စောင့်ကြည့် လေ့လာရေး လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြည်ထောင်စု ပူးတွဲ စောင့်ကြည့်လေ့လာ ကော်မတီ၏ လမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်။
စီစစ်အတည်ပြုရေး အဖွဲ့များ	အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ ထူးခြားဖြစ်စဉ် တို့အား စီစစ်အတည်ပြုခြင်း။
ဆက်ဆံရေးရုံး	မူဝါဒဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသန္တရ အဆင့်ရှိ (ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်ကို ထိခိုက်သည့် အရာများ) အငြင်းပွားမှု နှင့် ပြဿနာအခက်အခဲ များကို ပူးတွဲဖြေရှင်းခြင်း။

အထက်ပါ အဖွဲ့အသီးသီးတို့ကို ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်အတူ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ယန္တရား တွင်ရှိသော လုပ်ငန်းနယ်ပယ်တို့ကို ပြည့်မှီရန် အပစ်ခတ်ရပ် အဖွဲ့အသီးသီးတို့၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု၊ တာဝန်ဝတ္တရား၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ ကျင့်သုံးရာတွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် သင့်တော်သည့် ပံ့ပိုးမှုများကို မည်သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်ဆိုသည်မှာ စိန်ခေါ်ချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထိုစိန်ခေါ်ချက် အကြောင်းများသည် “မူဝါဒဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း” ကိစ္စရပ်ဖြစ်ပြီး ဆက်ဆံရေးရုံးများ၏ ရှိရင်းစွဲ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ထူးခြားဖြစ်စဉ်များ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ဒေသဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး အဖွဲ့သည် ၎င်းဒေသသို့ လာရောက်လေ့လာခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် ဒေသဆိုင်ရာ ပတ်သက် သက်ဆိုင်သူ၊ တာဝန်ရှိသူများကို တွေ့ဆုံခြင်း၊ အင်တာဗျူးခြင်းများ ဖြစ်ထွန်းရန်အတွက် စီစဉ်ဆောင်ရွက် ပေးခြင်းတို့ကို ဆောက်ရွက်ပေးရန် လိုသည်။ အကယ်၍ တင်းမာမှု ရှိသည့်အဖွဲ့များထံ လိုအပ်သည့် အခြေအနေ သရုပ်မှန်ကို ရရှိခြင်းအလို့ငှါ စောင့်ကြည့် လေ့လာရေးများ သွား ရောက်ရန် လိုအပ်လာပါက တင်းမာမှုရှိသည့် အဖွဲ့ရှိ ခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူ ပူးပေါင်းပြီး ပြဿနာတို့၏ အဖြေကို အတူတကွ ရှာဖွေရမည့် ဖြစ်စဉ်တလျှောက် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ မှ ပံ့ပိုးကူညီ ချိတ်ဆက်ရမည် ဖြစ်သည်။

အောက်ဖော်ပြပါ ဇယားကွက်တွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများမှ ဒေသဆိုင်ရာ အဆင့်ရှိသော အပစ်ရပ် အဖွဲ့အသီးသီးတို့ လာရောက်၍ ဆောင်ရွက်စရာရှိသည်များ ဆောင်ရွက်ပါက ပံ့ပိုးပေး နိုင်ချေရရှိသည့်အရာများ အကြံပြုထားချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။

ဆက်ဆံရေး အရာရှိများမှ အပစ်ရပ် အဖွဲ့အသီးသီးနှင့် အခြားတာဝန်ရှိသူများအား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက် နိုင်သည့် အရာများ

JICM မှ တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်တော်များ

အောက်ပါ နည်းလမ်းများဖြင့် ဆက်ဆံရေးအရာရှိတို့သည် JICM မှ EAO ကိုယ်စားလှယ်တော်များကို ပံ့ပိုး ကူညီနိုင်သည်။

- ❖ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များထံသို့ (လမ်းကြောင်းအတိုင်း) မြေပြင်တွင် ဖြစ်ပွားသည့် ထူးခြားဖြစ်စဉ်တို့အား အစီရင်ခံခြင်း၊
- ❖ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များထံသို့ ဒေသဆိုင်ရာ ပဋိပက္ခများကို မည်သို့ဖြေရှင်းသင့်ကြောင်း (ရှိခဲ့ပါက) အကြံပြုခြင်း၊
- ❖ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များထံသို့ IDP တို့သည် မည်သို့သော အကူအညီမျိုး လိုအပ်သည်ကို (ရှိခဲ့ပါက) သတင်းပို့ တင်ပြခြင်း၊
- ❖ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များ ဒေသတွင်း (သို့မဟုတ်) ကျေးရွာအဆင့်ထိ လေ့လာရေး ခရီးစဉ် ရှိခဲ့ပါက (ညွှန်ကြားသည့် အခါ) စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ လူထုတွေ့ဆုံခြင်းနှင့် လူထုဆက်ဆံခြင်းများ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များမှ ညွှန်ကြားသည့်အခါ စီမံဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ JICM ကိုယ်စားလှယ်တော်များအား ပံ့ပိုးကူညီရာတွင် NCA နှင့် ဆက်စပ်သတင်းများကို လူထု ပါဝင်ပတ်သက်သူတို့ထံ သတင်းများ မျှဝေခြင်း နှင့် အပစ်ခတ်ရပ် အကောင်အထည် ဖော်ခြင်းအား တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။

JMC (ပြည်နယ် အဆင့် နှင့် ဒေသအဆင့်များ)

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ JMC သို့ ပံ့ပိုးကူညီနိုင်သော နည်းလမ်းများမှာ -

- ❖ JMC ဖွဲ့စည်းပုံအရ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ အပစ်ရပ် ထူးခြားဖြစ်စဉ်၊ အမွေနေရပ်စွန့်ခွာခြင်း၊ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်း ပြဿနာများအား JMC နှင့် ပူးတွဲ၍ သတင်းဖြန့်ဝေခြင်း၊
- ❖ JMC နှင့် ဒေသတွင်း အာဏာပိုင်များအကြား အစည်းအဝေး စီမံဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ ဒေသတွင်း အခြေအနေ၊ အစီရင်ခံစာတို့အား JMC သို့ တင်ပြခြင်း၊
- ❖ အပစ်ခတ်ရပ် ပြဿနာ (ပါ) ချိုးဖောက်မှုများ ဖြေရှင်းရာတွင် JMC အား ကူညီခြင်း၊
- ❖ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများနှင့် နေရပ်စွန့်ခွာသူများကို ကူညီရာတွင် အာဏာပိုင်များထံမှ အတည်ပြုမှု ရယူရန်အတွက် JMC နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုအကူအညီများ လိုအပ်ကြောင်း JMC သို့ သတင်းပို့ခြင်း၊
- ❖ ပဋိပက္ခများ ဖြေရှင်းရန် ဆွေးနွေးမှုတွင် JMC အား ဖိတ်ကြားကြားခြင်းတွင် ကူညီခြင်း။

စိစစ်အတည်ပြုရေး အဖွဲ့များ

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ JMC သို့ ပံ့ပိုးကူညီနိုင်သော နည်းလမ်းများမှာ -

- ❖ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ❖ စိစစ်အတည်ပြုရေးအဖွဲ့များအတွက် ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်း၊ အင်တာဗျူးနှင့် အစည်းအဝေးများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ စိစစ်အတည်ပြုရေးအဖွဲ့များထံသို့ ဒေသတွင်းအခြေအနေ၊ လူထုနှင့် အရပ်သားကာကွယ်ခြင်းကိစ္စရပ်များနှင့် ဆက်ဆံရေးရုံး တို့၏ ကိုင်တွယ်နေရသော လုပ်ငန်းများကို တင်ပြအသိပေးရန်၊
- ❖ စိစစ်အတည်ပြုရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်စဉ် အဖွဲ့နှင့်အတူနေပေးခြင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အတွက် လုံခြုံရေးကိစ္စကို တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ❖ ထူးခြားဖြစ်စဉ်နှင့် ဆက်စပ်သည့် အချက်အလက်၊ အထောက်အထား၊ စသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို စုစည်းရာတွင် စိစစ်အတည်ပြုရေးအဖွဲ့အား ကူညီခြင်း၊
- ❖ စိစစ်အတည်ပြုရေးအဖွဲ့အား အရပ်သားကာကွယ်မှု ကိစ္စရပ်များ နှင့် လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများလိုအပ်မှုကို တိုင်းတာရာတွင် ကူညီခြင်း။

အခြားအရေးကြီးသော အဖွဲ့များဖြစ်သည့် အပစ်ရပ်စီမံ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင် ကူညီသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့နှင့် တာဝန်ရှိသူများအတွက် တိကျရှင်းလင်းသည့် ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက်မှုများကို တိုက်ရိုက် ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ဥပမာအားဖြင့် ဒေသန္တရ အစိုးရနှင့် အာဏာပိုင်တို့အား ပံ့ပိုးရာတွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ သည် ဒေသတွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး လုပ်ငန်းများ၊ ဒေသတွင်း ဌာနဆိုင်ရာအချင်းချင်း ဆက်သွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများ၊ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်မှု အခြေအနေ သတင်း များကို မျှဝေခြင်းနှင့် အနှစ်ချုပ် တင်ဆက်ခြင်းတို့အား ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ဒေသန္တရ အစိုးရ

- ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ JMC သို့ ပံ့ပိုး ကူညီနိုင်သော နည်းလမ်းများမှာ -
- ❖ JMC ဖွဲ့ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
  - ❖ ဒေသတွင်း ဌာနဆိုင်ရာများနှင့် ပုံမှန်တွေ့ဆုံခြင်း၊
  - ❖ အထူးသဖြင့် မြေပြင်အခြေအနေကို ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်များအား တင်ပြအသိပေးခြင်း၊
  - ❖ ဒေသတွင်း အာဏာပိုင်များ သတင်းမှန်ကန်စွာရရှိရန် အကူအညီပေးခြင်း၊
  - ❖ ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် တွေ့ဆုံသည့်အခါ (လိုအပ်ပါက) EAO ကို ကိုယ်စားပြုခြင်း၊
  - ❖ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ဒေသတွင်း အာဏာပိုင်များနှင့်အတူ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါက JMC နှင့် ပံ့ပိုး ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်း၊
  - ❖ အရပ်သား ကာကွယ်ခြင်းကို ဒေသန္တရအာဏာပိုင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊
  - ❖ NCA ပံ့ပိုးကူညီခြင်းကို အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်း။

အခြား ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများ

- ဆက်ဆံရေးအရာရှိသည် အခြားသော ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများဖြစ်သည့် လူထုနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်း ကိုယ်စားလှယ်တို့အား ကူညီနိုင်သည့် နည်းလမ်းများမှာ -
- ❖ အရပ်သားများကို အကြမ်းဖက်ခြင်း၊ အပစ်ရပ် ပြဿနာများတွင် တိုင်စာများ လက်ခံခြင်း၊
  - ❖ ရရှိသည့် တိုင်စာများကို သင့်တော်သည့် အပစ်ရပ် အကောင်အထည်ဖော်အဖွဲ့များထံ လိပ်မူ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊
  - ❖ ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းလုပ်ငန်း အခြေအနေတို့အား စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊
  - ❖ JMC နှင့် အတူ IDPs အတွက် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်မှုတို့အား ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊
  - ❖ အရပ်သားတို့နှင့်အတူ ကာကွယ်လုံခြုံမှုရှိစေသည့် အတူနေပေးခြင်းအား စီစဉ်ခြင်း၊
  - ❖ NCA ကိုထောက်ခံလာရန်အတွက် လူထုတွေ့ဆုံခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ပြင်ပ လေ့လာသူများ

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများ၏ JMC သို့ ပံ့ပိုး ကူညီနိုင်သော နည်းလမ်းများမှာ -

- ❖ ဒေသတွင်းအခြေအနေများကို ပြင်ပလေ့လာသူများအား အနှစ်ချုပ် အသိပေးခြင်း၊
- ❖ ဒေသန္တရ အာဏာပိုင်များနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများထံသို့ လည်ပတ်ခြင်း၊ အစည်းအဝေးများ ပြုလုပ်ရာတွင် ပြင်ပလေ့လာသူများကို အကူအညီပေးရန်၊
- ❖ ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများတွင် လိုအပ်ပါက ပြင်ပလေ့လာသူများအား အဖော်ပြုပေးရန်၊
- ❖ သတင်းအချက်အလက်များ မျှဝေခြင်း ပြုလုပ်ရန်။

ဃ။ “ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း” အတွက် သိမှတ်ဖွယ်ရာများ

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများကို ရံဖန်ရံခါတွင် မြေပြင်အခြေအနေများ၌ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့ (EAO) ခေါင်းဆောင်များနှင့် အစိုးရ အာဏာပိုင်များအကြား ကြားဝင် ချိတ်ဆက် သူများအဖြစ်လည်း မြင်တွေ့ရနိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် ဒေသတွင်း လူထုများနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများကို အဓိက ချိတ်ဆက်ပေးနေသူများလည်း ဖြစ်သည်။ ထို ကဲ့သို့သော အကြောင်းတရားများ ရှိနေသဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ဆက်ဆံ ရေး အရာရှိများအတွက် အရေးကြီးဆုံးသော လုပ်ဆောင်မှု ဖြစ်နေတော့သည်။

NCA အရ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရားသည် အလွန် ကြီးမားရှုပ်ထွေးသည့် ချိတ်ဆက်မှုများရှိနေသဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် စိန်ခေါ်မှုကြီးသော လုပ်ငန်း တစ်ခုလည်း ဖြစ်နေနိုင်သည်။ ထိုတွင် များစွာသော ဖွဲ့စည်းပုံများ ပါဝင်ရေးခွဲခြားမှု၊ များစွာသော အစုအဖွဲ့၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း၊ များစွာသော လုပ်ငန်းဖြစ်စဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ရှိသည်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရားအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရမည့် လိုအပ်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း နည်းပညာ များကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။ ထိုနည်းပညာများကို ကြိမ်ဖန်များစွာ လေ့လာမှုများပြုလုပ်ပြီး အသုံးဝင်ကြောင်း သက်သေသာကပြနိုင်ကာ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းတွင် လွန်စွာအသုံးဝင်သည်။ ၎င်းတို့မှာ -

၁။ တိကျ ရှင်းလင်းသည့် ဘုံတူညီသော ပန်းတိုင်

တစ်ဦးချင်းဖြစ်စေ၊ အဖွဲ့လိုက်ဖြစ်စေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူများသည် တိကျသည့် ပန်းတိုင် ရလဒ်တစ်ခုကို ရရှိရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူတို့ချမှတ်သည့် ပန်းတိုင်သည် တိကျရှင်းရန်လိုအပ်သည်။ သို့မှသာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်သူတိုင်း သည် ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ နားလည်ပြီး ပန်းတိုင်သို့ အတူတကွ ချီတက်နိုင်ကြမည် ဖြစ်သည်။

ပန်းတိုင်သည် တိကျရှင်းလင်းမှုမရှိပါက ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းမှု မရှိနိုင်ပေ။

၂။ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် တာဝန်ယူမှုကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထားရှိခြင်း

မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမဆို ဖွဲ့စည်းပုံအရ ဝန်ထမ်းတိုင်းတွင် ထမ်းဆောင်ရ မည့် တိကျသော ကဏ္ဍ၊ လုပ်ငန်းနှင့် တာဝန် အသီးသီးရှိသည်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် ဆောင်ရွက်သူတိုင်းလည်း “မည်သူက မည်သည့်အရာကို ဆောင်ရွက်ရမည်” ဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထားရှိသင့်သည်။ အကယ်၍ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ တာဝန်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မထားရှိပါက ရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် နားလည်မှု လွဲခြားမှုများအပြင် လုပ်ငန်းများ ထပ်နေခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

၃။ အစည်းအဝေးနှင့် အစီရင်ခံစာများဖြင့် ရှင်းလင်းသော သတင်းများပို့ခြင်း

ထိရောက်သော ဆက်သွယ်မှုသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် အရေးကြီးဆုံးသော အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သည်။ တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့် ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ကောင်းမွန်သော ဆက်သွယ်ခြင်း နည်းလမ်းများကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရမည် ဖြစ်ပြီး၊ ထိရောက်သင့်တော်သော သတင်းများကို ပေးပို့တင်ပြခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်သော အဆင့်အနေအထားတွင် ထိရောက်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြစ်ထွန်းရန်အတွက် ဆက်သွယ်ခြင်း စနစ်ကို ထားရှိရမည် ဖြစ်သည်။

၄။ သတင်းများ လည်ပတ်မှုနှင့် ဆက်သွယ်မှု ကွန်ယက်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်း

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ၎င်းတို့နှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့သော သက်ဆိုင်ရာများ၊ သတင်းကွန်ယက်ရှိ တာဝန်ရှိသူများနှင့် သတင်းများ စီးဆင်းလည်ပတ်နိုင်စေရေး အတွက် ဆက်လက် ထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ် သည်။ ထိုနည်းတူစွာ အရေးကြီးသည်မှာ ၎င်းတို့တည်ဆောက်ခဲ့သည့် ယန္တရား အသီးသီး၏ သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှခြင်း စနစ်သည်လည်း ထိရောက်မှုရှိပြီး ဖြစ်ထွန်းနေစေရန် ထိန်းကျောင်းမှု လိုအပ်သည်။ ထိုစနစ်သည် ထိလွယ်ရလွယ်သော သတင်းနှင့် လတ်တလော သတင်းများကို မြန်ဆန်စွာ စီးဆင်းစေရန် ခွင့်ပြုနိုင်လိမ့်မည်။

၅။ ပူးတွဲညှိနှိုင်းခြင်းအား ကျင့်သုံးခြင်း

ပူးတွဲညှိနှိုင်းခြင်းသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအား အောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းစေရန် အတွက် အရေးကြီးသော အင်္ဂါရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ပူးတွဲညှိနှိုင်းခြင်းကို ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းတွင် မကျင့်သုံးခဲ့ပါက ပူးတွဲဆောင်ရွက်မှု လုပ်ငန်းရှိ လုပ်ငန်းအသီးသီးတို့အား အဟန့်အတားဖြစ်ခြင်းနှင့် သတင်းများ ကွာဟခြင်း၊ လုပ်ငန်း နှောင့်နှေးမှု၊ ခက်ခဲမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်။

၆။ ထိရောက်သော ဆွေးနွေးမှုဖြစ်စေသည့် ဝန်းကျင်အနေအထားကို ဖန်တီးခြင်း

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ကြသော ပါဝင်သူအားလုံးတို့သည် တင်းမာမှု ကင်းမဲ့သည့် ဝန်းကျင်အနေအထား အခြေအနေတွင် လွတ်လပ်သော ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် ထောက်ပြခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဆွေးနွေးမှုတို့သည် လွတ်လပ်စွာ ဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဆွေးနွေးခြင်းတွင် တက်ရောက်သူတို့သည် အမြင်ပေါင်းစုံကို ရရှိနိုင်ပြီး အခြေအနေကိုလည်း နားလည်စေသဖြင့် အခြားသူများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို လွယ်ကူစေသည်။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အစည်း အဝေးများနှင့် ညီလာခံများ တက်ရောက်ခြင်းအားဖြင့် ၎င်း အတွေးအမြင် များကို ရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၇။ အချိန်နှင့် တပြေးညီ လုပ်ဆောင်ခြင်းအား ထိန်းသိမ်းခြင်း

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် အရေးပေါ် ပြဿနာနှင့် ကိစ္စရပ်တို့ကို တုံ့ပြန်ရာ တွင် နှောင့်နှေးတတ်သည် ဟူသော များစွာသော သုံးသပ်မှုတို့အရ သိရသည်။ သို့သော် လည်း ၎င်းအမြင်သည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို လုပ်ဆောင် သူတို့တွင် ကောင်းမွန်သော ပြင်ဆင်မှုနှင့် အစီအစဉ်တို့ မရှိလျှင် ဖြစ်တတ် သည်။ အဖွဲ့အစည်း အတွင်းရှိ ဝန်ထမ်းအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အဖွဲ့အသီး သီးမှသော်လည်းကောင်း ပူးတွဲဆောင်ရွက်သည့် ပန်းတိုင်သည် မရှင်းမလင်း ဖြစ်ပါက ထိုကဲ့သို့သော နှောင့်နှေးမှု ကို တွေ့ကြုံရနိုင်သည်။ အမှန်တကယ် လက်တွေ့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းကို မဆောင်ရွက်မှီ ကနဦး အစီအစဉ်နှင့် ပြင်ဆင်ချက်များကို ရှေးဦးစွာ ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်သည်။

၈။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အစဉ်သိရှိထားခြင်း

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း အစည်းအဝေးနှင့် ညှိနှိုင်းမှုများ၏ ရလဒ်အရ သဘောတူညီချက်များရှိပါက ဤ သဘောတူညီချက် များကို လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်စဉ်တွင် သော်လည်းကောင်း၊ ဆောင်ရွက်ဆဲနှင့် ဆောင်ရွက်ပြီးတွင် သော်လည်းကောင်း မည်သည့်အရာများကို လုပ်ဆောင်ရန် သဘောတူညီထားသည်ကို အစဉ်သိရှိထားရန် လိုအပ်သည်။ ထိုတွင် ပူးပေါင်း ဆောက်မှုလုပ်ငန်း တစ်ခုပြီးတိုင်း မှတ်တမ်းဖြင့် ပြုစုထားရန်လည်း အရေးကြီးသည်။ သို့ပါမူ သဘောတူညီချက်များကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး မည်သည့်အချက်များ လိုသေးသည်၊ မည်သည့်အရာများ ပြီးစီးကြောင်း ကို ပြန်လည် သုံးသပ် ကြည့်ရှုနိုင်မည်။

၉။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေ ဆိုင်ရာ အရေးကိစ္စများဖြစ်ပေါ်လာပါက ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနည်းလမ်းများ

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများမှ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ယန္တရားဆီသို့ ပံ့ပိုးပေးရာတွင် အလွန်ခက်ခဲသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ မြေပြင်အနေအထား၊ ဒေသတွင်းအခြေအနေများ သော်

လည်းကောင်း၊ ဒေသတွင်း တည်ငြိမ်မှုအနေအထားကို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲ အကောင်အထည်ဖော်အဖွဲ့အသီးသီးတို့ထံသို့ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ရှေ့ဆက် မည်သို့လှမ်း သင့်သည် သို့မဟုတ် ထူးခြားသော ပြဿနာများအား မည်သို့ ဖြေရှင်းသင့်သည်ကို ကျိုးကြောင်းသင့် လျော်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များဖြင့် အစီရင်ခံခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ကနဦးကတည်းက ဒေသတွင်းအခြေအနေ၊ အနေအထားနှင့် ဝန်းကျင်တို့ကို ကျွမ်းကျင်နှစ်ခြိုပြီးသား ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေးအား အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း သော်လည်းကောင်း၊ အပစ်ခတ်ရပ်စဲ ဆက်စပ် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းခြင်း သော်လည်းကောင်း စသည်တို့ အတွက် ဆက်ဆံရေးအရာရှိတို့သည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တို့ကို ပြည့်ဝစွာ အသုံးပြုရင်း ရရှိလာသော သတင်းအပိုင်းအစများဖြစ်သည်။

မြေပြင်အဆင့်တွင် နေခြင်းအားဖြင့် ဒေသအခြေအနေမှန်ကို သိရှိသည့်အလျောက် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် အကြောင်းသော ပြဿနာများ၊ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ ထူးခြားဖြစ်ရပ်များအတွက် ၎င်းတို့၏ အမြင်သုံးသပ်ချက်များကို ဝေမျှနိုင်သည်။

မြေပြင်အနေအထား နှစ်စပ်မှုနှင့် အမြင်သုံးသပ်မှုတို့ကို အသုံးပြုပြီး ထူးခြားဖြစ်ရပ်တစ်ခု သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခ တစ်ခုခုအား ဦးတည်ပြီး သုံးသပ်ဦးတည်လျှင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် ထိရောက်အသုံးဝင်သော မဟာဗျူဟာတစ်ခုအဖြစ် မြင်တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။

ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ပဋိပက္ခ သုံးသပ်လေ့လာမှုကို လျှင်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းမှာ ဒေသတွင်းသက်ဆိုင်သူများနှင့် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသည့် ရွာမှ လူထုတို့အား အင်တာဗျူးခြင်း၊ စေ့စပ်မေးမြန်းခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

၁။ ပဋိပက္ခ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာခြင်းအတွက် အခြေခံ အတွေးအမြင်

နယ်မြေဒေသအဆင့်တွင် ဖြစ်ပွားသည့် ပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းရာတွင် အသုံးပြုနိုင် သော နည်းပညာ တစ်ခုမှာ ပဋိပက္ခ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း ဖြစ်ပြီး ထိုနည်းပညာသည် ပြဿနာ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းခြင်းနှင့် မည်သို့သော လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ဆောင်သင့် ကြောင်း လမ်းညွှန်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်သည့် အခြေအနေသည် ကာလ ဒေသအပေါ် မှီတည်နေသဖြင့် ရှုပ်ထွေးခက်ခဲနိုင်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် ပဋိပက္ခ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း နည်းလမ်းကို အသုံးပြုခြင်း အားဖြင့် ဖြစ်ပွားနေသည့် ပဋိပက္ခ ကို သော်လည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပဋိပက္ခတို့ကို သော်လည်းကောင်း တစ်ခုခု ကို အသေအချာ အာရုံပြုသုံးသပ်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထပ်လောင်း၍ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းမှ ရရှိလာသော သတင်း အချက် အလက်များကို ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲအဖွဲ့တို့ထံ တင်ပြပါက ပဋိပက္ခ အင်အားကို အလွယ်တကူ ရှင်းလင်းစွာ နားလည်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပြဿနာအဖြေရှာခြင်း နှင့် ကြားဝင်ဖျန်ဖြေခြင်း နည်းလမ်းများကို အဖွဲ့အသီးသီးနှင့် ပညာရှင်အသီးသီးတို့မှ နှစ်ပေါင်းများစွာ မွမ်းမံထားသည့် ဗျူဟာများစွာရှိသည်။ ယေဘုယျ အားဖြင့် ၎င်း နည်းလမ်း ဗျူဟာများသည် မိမိတို့ ဦးတည်သည့် နယ်မြေဒေသ အခြေ အနေ ပါဝင်သည့် အဖွဲ့များ၊ အကျိုးအကြောင်း၊ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ကိစ္စရပ်နှင့် အခြား သော နည်းဗျူဟာများ အပေါ် မူတည်သည်။ ပြဿနာ ဖြေရှင်းခြင်းတွင် ဆက်ဆံရေး အရာ ရှိများ အတွက် အသင့်တော်ဆုံးနှင့် အသုံးဝင်ဆုံးဖြစ်မည့် နည်းလမ်းတစ်ခု မှာ "ပဋိပက္ခမြေပုံရေးဆွဲခြင်း" ဖြစ်သည်။

၂။ ပဋိပက္ခ မြေပုံရေးဆွဲခြင်း နည်းလမ်း။

ပဋိပက္ခမြေပုံ ရေးဆွဲခြင်း သည် အထူးသဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်သည့် တာဝန်ရှိ သူတို့၏ ဆက်ဆံမှု အခြေအနေကို ဖော်ပြလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ထားသည်မှာ မြင်လွယ် သော အရာတို့ဖြစ်သည့် က) ပါဝင်ပတ်သက်သူတို့၏ ပဋိပက္ခအတွင်း ၎င်းတို့၏ "အာဏာ" သက်ရောက်မှု၊ ၎င်းတို့၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု သော်လည်းကောင်း၊ ခ) ပြဿနာများ အကြား ပါဝင်ပတ်သက်သူတို့၏ ချိတ်ဆက် ဆွယ်နွယ်နေမှုကို သော်လည်း ကောင်း၊ (ဂ) ပဋိပက္ခအတွင်း ပါဝင်ရသည့် အကြောင်းတရားတို့ကို ဖော်ပြ နိုင်စွမ်းရှိ လေသည်။

ပဋိပက္ခ မြေပုံ ရေးဆွဲခြင်းသည် ပဋိပက္ခတို့အား သုံးသပ်ရာတွင် အသုံးဝင် သည့် နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။ ပထဝီဝင်ရေးရာဆန်သော မြေပုံရေးဆွဲသကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီး စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာ တည်းတွင် ပြဿနာတို့၏ အတိမ်အနက်၊ ချိတ်ဆက်မှုတို့ကို အနှစ်ချုပ် ဖော်ပြနိုင်စွမ်းလည်း ရှိသည်။

ပဋိပက္ခမြေပုံ ရေးဆွဲရာတွင် အောက်ပါ အဆင့်တို့ပါဝင်သည်။

- ၁။ သုံးသပ်လေ့လာရမည့် ပြဿနာကို အရင်ဆုံး ရွေးချယ်ပါ။ မိမိ ရေးဆွဲရမည့် ပြဿနာ ၏ ချိတ်ဆက်သည့် သဘောတရားနှင့် နယ်ပယ်တို့သည် ရေးဆွဲနိုင်စွမ်းရှိရမည်။

ဥပမာ ပြဿနာ၏ ရင်းမြစ်ဖြစ်သော ရှည်ကြာလွန်းသည့် သမိုင်း နောက် ခံ၊ သို့မဟုတ်၊ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ထိ ဖြစ်ပျက် သော ပြဿနာနှင့် "အမျိုးသားရေး၊ ပြည်ထောင်စု" အဆင့်ထိ ပြဿနာများအတွက် ရေးဆွဲလျှင် ခက်ခဲမှု ရှိနိုင်သည်။

- ၂။ ရေးဆွဲရာတွင် တစ်ဦးတည်းလည်း ရေးဆွဲနိုင်သော်လည်း အဖွဲ့လိုက် လုပ်ဆောင်လျှင် ပိုမိုထိရောက်သည်။ အဖွဲ့လိုက်လုပ်ဆောင် ရာတွင် တစ်ဦးမမြင်မိသော အရာကို တစ်ဦး မြင်နိုင်သဖြင့် ပိုမိုရှင်းလင်းတိကျ သော အရာများကို ထည့်သွင်းနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

၃။ စာရွက်ကြီး တစ်ရွက်တွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူ အားလုံးကို သရုပ်ဖော်ရန် လိုအပ်သော အရွယ်အစားကို ဆွဲပါ။ (ဥပမာ၊ စက်ဝိုင်းသည် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်သူ၊ အနည်းငယ် သေးသော စက်ဝိုင်းသည် တတိယ အုပ်စု၊ အပြင်စည်း ပါဝင်သူကို ပုံဆောင်ခြင်းမျိုး ကို ဆိုလို သည်။)

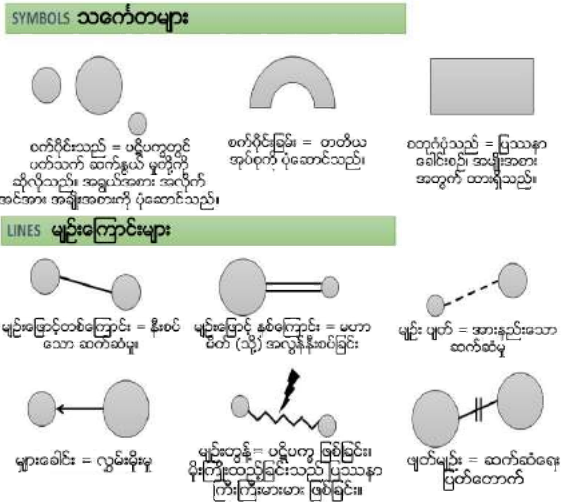
စက်ဝိုင်း၊ သရုပ်ဖော်ပုံ အရွယ်အစားကို ပါဝင်သူတို့၏ ပါဝင်မှုအနေအ ထား၊ "အာဏာ (Power)" တို့ကို အခြေခံ ရေးဆွဲရမည်။ (ဥပမာ စက်ဝိုင်း ကြီးခြင်းသည် စက်ဝိုင်းအသေးတို့ထက် ပါဝင်မှု အားကြီးခြင်း၊ "အင်အား" ကြီးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။) လူတစ်ဦး (သို့) သူ့အဖွဲ့အစည်းသည် သုံးသပ်လေ့လာသည့် ပြဿနာတွင် တိုက်ရိုက် ပတ်သက်သူ ဖြစ်လျှင် ပဋိပက္ခမြေပုံ ရေးဆွဲရာ တွင် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲနိုင်သည်။

၄။ ပတ်သက်သူတို့အကြား ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြနိုင်သော သင့်တော်သည့် မျဉ်းကြောင်းများကို ဆွဲပါ။

၅။ မြေပုံ၏ ထိပ်ဆုံးတွင် စတုဂံအကွက်ဆွဲပြီး ပြဿနာ၊ ပဋိပက္ခ၏ အမည်၊ ဆိုလိုရင်း တို့ကို ရေးချပါ။

၆။ လိုအပ်လျှင် ပဋိပက္ခမြေပုံရေးဆွဲသည့် ခေါင်းစဉ်၊ ရက်စွဲအပြင် ရေးဆွဲသည့်ပုဂ္ဂိုလ် သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းအမည်ကို ရေးသား ဖော်ပြပါ။

၇။ ထိရောက် အသုံးဝင်သော မြေပုံသည် နားလည်လွယ်ပြီး ပုံစံကျသော သင်္ကေတ များကို အသုံးပြုကြသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

နမူနာအဖြစ်အပျက်၊ မြစ်နစ်မြွှာမြို့ တင်းမာမှု။

မြစ်နစ်မြွှာဒေသသည် စိမ့်မြေဒေသ ဖြင့်သဖြင့် ကောက်ပဲသီးနှံများ အထွက်တိုးသော ဒေသဟု အသိ များ ကြသည်။ ထိုဒေသတွင် သဘာဝ မျိုးစိတ်များ၊ အပင်များ၊ သတ္တဝါများ ဖြင့် အရောင် သွေးစုံစွာ ရှိသဖြင့် နာမည်သတင်း ကျော်ကြားသည်။ စိမ့်မြေဒေသပတ် ပတ်လည်တွင် ရွာ အသီးသီး ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းကို ခရီးသွားများအား ဦးဆောင် လမ်းပြ ခြင်း၊ စားသောက်ဆိုင်ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ ခရီးသွား ဧည့်သည်များအတွက် လိုအပ်သည့် အရာများ ဝယ်ယူနိုင်ရန် ဆိုင်ခန်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း အလုပ်ကို လုပ်ကိုင် ကြသည်။

မြစ်မြွှာကို ဒေသတွင်း လယ်သမား အဖွဲ့အစည်း ဥက္ကဋ္ဌ၏ သားဖြစ်သော ဒေသတွင်း လူထုမှ ရွေးချယ်တင်မြှောက်သည့် မြို့တော်ဝန်က ဦးစီးအုပ်ချုပ်သည်။ မကြာသေးခင်က ဒေသ တွင်း အစိုးရသည် ထိုမြို့ရှိ စိမ့်မြေဒေသကို ရေနုတ်မြောင်း တူးဖော်ရေး စီမံကိန်းကို ချမှတ် လိုက်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ထိုစိမ့်မြေဒေသတစ်ဘက်တွင်ရှိသော လယ်များသို့ ရေများ ရောက်ရှိရန် ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ပြီး ထိုလယ်များသည် ရေရလျှင် ပိုမို၍ အထွက် တိုးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထိုစီမံကိန်းကို လယ်သမား အဖွဲ့အစည်းက ထောက်ခံ အားပေး စီစဉ် လျက်ရှိ သည်။ ၎င်း လုပ်ငန်းကို လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်က မြို့တော်ဝန် မိတ်ဆွေ ဖြစ်ခဲ့ဘူးသူ ဒေသန္တရ NGO မှ ဝေဖန်မှု မြင့်တက်လျက်ရှိသည်။ မကြာသေးခင် နှစ်အနည်း ငယ်က မူဝါဒ သဘောတရားအရ သဘောထား မတိုက်ဆိုင်မှုများသည် ရှိခဲ့သည်။

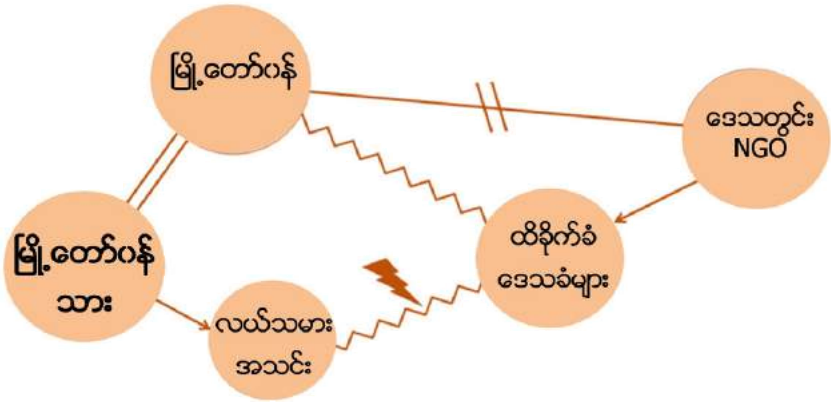
တဆက်တည်းပင် စီမံကိန်း ဆောင်ရွက်လျှင် စိမ့်မြေဒေသတွင် ရှိသော ရေမြင်နာပြင် လျော့ ကျလာမည်ဖြစ်သည်။ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ တစ်ပါးတည်း ဆောင်ရွက် ရမည် ဖြစ်သဖြင့် ထိုလုပ်ငန်းများသည် တောနေ တိရိစ္ဆာန်များရှင်သန်မှုနှင့် ခရီးသွား လည်ပတ် မှုများကိုပါ ခြိမ်းခြောက် ဟန့်တားစေနိုင်ပြီး ထိုအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြုနေသော တစ်ဘက်ပါ ရွာသူရွာသားများကိုလည်း ဘဝရှင်သန်ရန်အတွက် စိန်ခေါ်မှု အခက်အခဲကိုပါ ဖြစ်စေလာနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသတွင်း NGO အကူအညီများဖြင့် ဒေသတွင်း နေထိုင် သူတို့သည် တရားရုံးသို့ တိုင်ကြားပြီး စီမံကိန်းအား ရပ်တန့်ရန် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ အရှိန်ဟုန် မြင့်တက်လာသည်နှင့်အမျှ ဒေသတွင်း အစိုးရအဖွဲ့၊ လယ်သမား အဖွဲ့ အစည်း နှင့် ကျေးလက်နေ ရွာသားများအကြား တင်းမာ မှုလည်း မြင့်တက်လာသည်။ လက်ရှိ အနေအထားကို ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်းမရှိပါက ဒေသတွင်း အကြမ်းဖက်မှုနှင့် အန္တရာယ် ဖြစ်ပွယ်ရာ အခြေအနေများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်အစိုးရ အာဏာပိုင်များသည် အခြေအနေတင်းမာမှုအားလျော့ကျလာရန် ဆောင် ရွက် သည်။ ပြည်နယ် အစိုးရသည် ဖြစ်ပွားနေသည့် အုပ်စုအသီးသီးတို့အား တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေး စေသည်။ အထူးသဖြင့် ၁ လအတွင်း ပြဿနာ၏ အဖြေကို ရှာဖွေနိုင်ရန် အတွက် ဖြစ်သည်။

နမူနာ အနေဖြင့် အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ရိုးရှင်းသော ပဋိပက္ခ မြေပုံသည် ပဋိပက္ခ အခြေအနေအတွင်း ဤနည်းပညာအား အဓိကပါဝင်ပတ်သက်သူတို့နှင့် သူတို့ ဆက်ဆံရေးအား မည်သို့ လွယ်လွယ်ကူကူ မြင်နိုင်မည်ကို ဖော်ပြနိုင်သည်။

နမူနာ ပဋိပက္ခ မြေပုံ၊ မြစ်နစ်နွားမြို့၊ တင်းမာမှု

မြစ်နွားမြို့တွင် ရေနုတ်မြောင်း စီမံကိန်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

ပြဿနာဖြေရှင်းရာတွင် သင်တန်းများ ပြင်ဆင်ခြင်း မလိုအပ်ကြောင်းကို သတိပြုရမည်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲ ပြဿနာများတွင်လည်း (ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည်) ကျယ်ပြန့်သည့် သဘောတရားများနှင့် ပြဿနာများ ဖြေရှင်းရာတွင် လိုအပ်သည့် ချဉ်းကပ်ခြင်းများဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည်လည်း၊ တင်းမာမှု၊ ပဋိပက္ခ အခြေအနေများကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးနှင့် နယ်ပယ် အသီးသီးအတွက် ရေးဆွဲရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

၄။ မြေပြင်အနေအထား အစီရင်ခံခြင်း

က။ ယေဘုယျ တင်ပြချက်

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာခြင်း သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားသော နယ်မြေများရှိ အောက်ခြေ အခြေအနေ သတင်း အချက်အလက်ကို အချိန်မှန်စွာ အစီရင်ခံရသည့် စနစ်ကောင်း ရှိခြင်းအပေါ်မူတည်သည်။ အစီရင်ခံစာသည် သတင်းပေးရန် ပထမလမ်းကြောင်းဖြစ်ပြီး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး၏ ကဏ္ဍအမျိုးမျိုးအပေါ် အစီအစဉ်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ပုံစံကျစေရန် အကူအညီပေးသည်။

အစီရင်ခံစာသည် စူးစမ်းခြင်း၊ စုံစမ်းခြင်း၊ ကောက်ချက်ချ သို့မဟုတ် ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ ပြီးသော အဖြစ်အပျက်တို့ကို (သို့မဟုတ် ပြောပြခြင်း) သတင်းပေးသော လုပ်ဆောင်မှုပင် ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားသော နယ်မြေများရှိ အောက်ခြေ အခြေအနေသည် ပြင်းထန်ပြီး မတည်မငြိမ်ဖြစ်ကာ ကြိုတင်ခန့်မှန်း၍မရပေ။ ထို့ကြောင့် အစီရင်ခံခြင်းတွင် အဓိက အချက်သည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ညှိနှိုင်းရေးမှူးများနှင့် စောင့်ကြည့် လေ့လာသူများ အချိန်မှန်ပြီး စစ်မှန်ကာ ပြည့်စုံသော သတင်းအချက်အလက်ကို အရှင်းလင်းဆုံး၊ အမြန်ဆုံးနှင့် အလုံခြုံဆုံးသောနည်းလမ်းဖြင့် စုစည်း နိုင်ခြင်း စွမ်းရည်ဖြစ်သည်။

အစီရင်ခံသောအခါ အချိန်ကုန်သက်သာစေရန်၊ ပြည့်စုံခြင်းကို သေချာစေရန်နှင့် ရှုပ်ထွေးမှုကို လျော့ချရန်သည် အရေးကြီးလှသည်။ အောက်ခြေအခြေအနေ အကြောင်း စုံလင်စွာရေးသားသော ပြင်ဆင်ချက်၊ ပျံ့နှံ့မှု နှင့် လုံခြုံစိတ်ချရသော အစီရင်ခံစာဖြစ်သည့် စံချိန်စံညွှန်းနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအား တိုးမြှင့်ခြင်း၊ အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် ရရှိနိုင်သည်။

အောက်ခြေရှိ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အဖွဲ့ဖြစ်သည့် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် ၎င်းတို့ခေါင်းဆောင်များနှင့် အခြားသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အဖွဲ့အစည်းများကို ပုံမှန်အစီရင်ခံတတ်သည့် အလေ့အကျင့်များ ရှိသင့်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ဖြစ်ပွားသော နယ်မြေများရှိ အောက်ခြေအခြေအနေကို ပုံမှန် နီးနီးကပ်ကပ် စောင့်ကြည့် လေ့လာနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ထိုအရာတို့သည် NCA အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းသည် မည်သို့ တိုးတက်လာသည်ကို နောင်တချိန်တွင် လိုအပ်လာပါက စိစစ်အတည်ပြုမှုများ၊ ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာမှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းတို့အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော အရာများလည်း ဖြစ်သည်။

လေ့လာစောင့်ကြည့်သူ အများစုသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး ချိုးဖောက်ခြင်းများကိုသာ အစီရင်ခံ တတ်ကြသည်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းတွင်ရှိလေ့ရှိသော ဂတိကပတ်များ စောင့်ထိန်းခြင်းနှင့် လုံးဝ ချိုးဖောက်မှု မရှိသော

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အရာများကိုမူ လျစ်လျူရှုတတ်ကြသည်။ အောင်မြင်သော အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတို့တွင် အစီရင်ခံခြင်း ဖြစ်စဉ်တိုးတက်မှု၊ ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း တို့ သည် အလွန်ပင် လိုအပ်လှပေသည်။ ထို့အပြင် NCA တွင်ရှိသော အချက်အလက်အား လုံးတို့သည် တားမြစ်ချက်၊ ကန့်သတ်ချက်များ မဟုတ်ကြောင်းကို သိထားရမည်။ NCA အခန်း (၃) တွင်၊ အချက်ပေါင်း ၁၇ ခု ရှိသည်။ မိုင်းရှင်းလင်းရေး (၅-၄)၊ နှစ်ဖက် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ ရင်ဆိုင်မှုရှိသော နေရာများတွင် တပ်စခန်းများ၏ အရေ အတွက်ကို ညှိနှိုင်း အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း (၇-၄)၊ အပစ်ရပ်နယ်မြေ အတွင်းရှိ ပြည်သူ လူထု၏ လူမှု ဘဝလုံခြုံမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေး ခြင်း (၉-တ) ကဲ့သို့ သော အပစ်ရပ်အဖွဲ့များက လုပ်ဆောင်ရမည့် တိကျသော လုပ်ဆောင်မှုတို့ လိုအပ် သည်။ နိဂုံးအားဖြင့်၊ အစီရင်ခံခြင်းသည် လက်မှတ်ထိုးထားသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ သဘော တူညီချက်တို့အား အကောင်အထည်ဖော်နေမှုများ၏ တိုးတက်မှုကို ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည်။

ခ။ သာမန် အခြေအနေအား အစီရင်ခံခြင်း

“သာမန်” အခြေအနေအတွင် သက်ဆိုင်ရာ ဒေသသည် တည်ငြိမ်မှုရှိသည်ဟု မှတ်ယူနိုင် သည်။ လက်မှတ် ထိုးထားသော အဖွဲ့များအကြား ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံခြင်း များ၊ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုဆိုင်ရာ ချိုးဖောက်မှုများ မရှိခြင်း၊ မသင်္ကာဖွယ်ရာ (သို့) အပစ်အခတ် ရပ်စဲခြင်းအား ထိခိုက်နိုင်သည့် လှုပ်ရှားမှုများလည်း မရှိပါ။ ထိုကဲ့သို့သော အခြေအနေမျိုးတွင် အစီရင်ခံခြင်း ဖြစ်စဉ်သည် နေ့စဉ် သို့မဟုတ် အပတ်စဉ် အဖြစ်အပျက် အတိုချုပ် သို့မဟုတ် အပစ်ရပ်ရန် ဆန္ဒရှိသည့် အောက်ခြေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အလေးပေး သည်။ အထူးသဖြင့် ပစ်ခတ်မှု ဖြစ်ပွားသော နယ်မြေများတွင် ပုံမှန်တိုးတက်မှုကို အသိပေးသော ခေါင်းဆောင်နှင့် အပစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းပုံကိုသာ အဓိက ဆောင်ရွက်သည်။

ထိုကဲ့သို့သော အစီရင်ခံစာကို နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာဟု ခေါ်သည်။ စာရေးသူ သည် နယ်မြေအခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာရေးရာတွင် အောက်ပါအချက်များ အပါအဝင် ပိုမိုတိုတောင်းသောအချက်များ ထည့်သွင်းရန် စဉ်းစားသင့်သည်။ အောက်ပါအချက်များကို တစ်ဦးချင်း အစီရင်ခံစာတွင်ပါ အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ❖ *အစီရင်ခံစာ ပိုသူ၏ အမည်* - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းသည် နာမည်အစစ်အမှန် မတိုင်မှီ မည်သူ့ထံမှ ဖြစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် မည်သည့် ရုံးမှ အစီရင်ခံစာ ပေးပို့ကြောင်း သိရန် “မှ” ဟု ခေါင်းစီးတပ်ရသည်။
- ❖ *အစီရင်ခံစာ လက်ခံသူ* - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းသည် မည်သူ့ထံ သို့မဟုတ် မည်သည့် ရုံးကို အစီရင်ခံစာ ပို့ကြောင်း သိရန် “သို့”ဟု ခေါင်းစီးတပ်ရသည်။

- ❖ အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ခေါင်းစဉ် - အစီရင်ခံစာကို မည်သို့ အမည်ပေးမည် သို့မဟုတ် ခေါ်ရမည်ကို ဖော်ပြသည်။ ဤကိစ္စတွင် နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာဟု ခေါ်သင့်သည်။
- ❖ အစီရင်ခံစာ ပို့သည့် နေ့ရက် - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းသည် အစီရင်ခံစာ လက်ခံမည့်သူထံ မည်သည့်အချိန်တွင် ပို့ကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- ❖ လွှမ်းမိုးသော အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြား - ဤအပိုင်းသည် အစီရင်ခံစာတွင် ရေးသား မည့် အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြား သို့မဟုတ် လွှမ်းမိုးချိန် ဖြစ်သည်။ သာမန်အားဖြင့် နယ်မြေအခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာများသည် နေ့စဉ်၊ အပတ်စဉ် သို့မဟုတ် လစဉ် အဖြစ်အပျက်များကို ခြုံငုံသည်။ အစီရင်ခံစာ ပို့ရမည့် နေ့ရက်နှင့် မရှုပ်ထွေးသင့်ပါ။
- ❖ ယေဘုယျ အခြေအနေ - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းသည် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်ကာလအတွင်း ဖြစ်ပွားသော အခြေအနေကို ဖော်ပြသည်။ ရှင်းပြချက်သည် လက်ရှိ အပစ်ရပ်ခြင်းကို မည်သို့ခံယူကြောင်း၊ နယ်မြေတွင် ယေဘုယျ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် တည်ငြိမ်မှု အခြေအနေ၊ အပစ်အခတ်ဖြစ်ပွားသော နယ်မြေများတွင် ဘေးကင်း လုံခြုံရေးနှင့် လူထု လူမှုဖူလုံရေးတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက် အလက်များ ကို အလေးပေးသည်။
- ❖ စောင့်ကြည့်လေ့လာရသော အဖြစ်အပျက်များ - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းတွင် အစီရင်ခံစာ လက်ခံမည့်သူအတွက် ထူးခြား၊ ထိရောက်၊ အသုံးဝင် သည်ဟု မှတ်ယူရ သော သတင်းအချက်အလက်များ ပါဝင်သည်။
- ❖ ဆက်ဆံရေး ရှုံး၏ လှုပ်ရှားမှုများ - ဤအပိုင်းတွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် အစီရင်ခံစာရေးသော အချိန်ကာလအတွင်း လုပ်ဆောင်သည့် လှုပ်ရှားမှုများနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်သွင်းနိုင်သည်။ ကွင်းတွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိက ဆောင်ရွက်ပြီးစီးသော အလုပ်အကြောင်း အစီရင်ခံစာ လက်ခံမည့်သူထံ အသိပေးလိုလျှင် ဤအပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းရေးသားနိုင်သည်။
- ❖ အခြား ယူဆချက်များ - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းတွင် ယခင် ရှင်းပြချက် သို့မဟုတ် အစီရင်ခံစာတွင် မပါဝင်သေးသော အခြားသတင်း သို့မဟုတ် အချက်အလက်မျိုးရှိ လျှင် ပေါင်းထည့်နိုင်သည်။
- ❖ အစီရင်ခံစာ အောက်ဆုံးတွင် (က) အစီရင်ခံစာ ပို့သူ၏ အမည်နှင့် လက်မှတ်၊ (ခ) ရာထူး၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်သွယ်ရန်၊ (ဂ) အစီရင်ခံစာ လက်မှတ်ထိုးသော နေ့ရက်နှင့် အချိန်တို့ကို ထည့်ရေးရန်သည် ထုံးစံဖြစ်သည်။

အောက်ပါပုံသည် နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာ နမူနာဖြစ်သည်။

နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာ

၁။ အစီရင်ခံစာ လက်ခံသူ _____

၂။ အစီရင်ခံစာ ပြုစုသူ _____

၃။ အကြောင်းအရာ/ခေါင်းစဉ် _____

၄။ ရက်စွဲ (ပို့သည့်နေ့) _____ (နေ့/လ/ခုနှစ်)

၅။ လွှမ်းခြုံကာလ _____ မှ _____ ထိ (နေ့/လ/ခုနှစ်)

၆။ ယျေဘုယျ အခြေအနေ

_____

_____

_____

၇။ စောင့်ကြည့်လေ့လာရသော အဖြစ်အပျက်များ

_____

_____

_____

၈။ ဆက်ဆံရေးရုံး၏ လုပ်ဆောင်မှုများ (အစီရင်ခံစာ လွှမ်းခြုံကာလ အတွက်သာ)

_____

_____

_____

၉။ အခြား

_____

_____

(အစီရင်ခံစာ ပြုစုသည်၏ အမည် နှင့် လက်မှတ်) _____

(ရာထူး၊ အဖွဲ့အစည်းအမည်၊ ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ) _____

(အချိန် နှင့် ရက်စွဲ ဖော်ပြချက်) _____

နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာ ရေးသားရာတွင် အောက်ပါတို့ကို မှတ်သားရန်သည် အရေးကြီးသည်။

၁။ အစီရင်ခံစာတစ်ခုမှ တစ်ခုသို့ သတင်းများ ထပ်ထပ်ရေးခြင်းကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။ သတင်းအသစ်မရှိလျှင် နောက်ဆုံး အစီရင်ခံစာရှိ အခြေအနေမှ ပြောင်းလဲမှု မရှိကြောင်း အစီရင်ခံစာတွင် ရေးလိုက်ပါ။

၂။ ရည်ရွယ်ထားသော လက်ခံသူထံ သို့ နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာကို ဥပမာ နေ့စဉ် သို့မဟုတ် အပတ်စဉ် သို့မဟုတ် လစဉ် အကြိမ် မည်မျှ ပေးပို့ရမည်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ ဆုံးဖြတ်ချက်သည် ပစ်ခတ်မှုနှင့် လုံခြုံမှု၊ နယ်မြေ၏ ကြိုတင် မခန့်မှန်းထား နိုင်မှု၊ အောက်ခြေမှ သတင်းအသစ်ရ ရှိမှု ကြိမ်နှုန်း၊ ခေါင်းဆောင်များ၏ လိုအပ်မှုနှင့် အောက်ခြေသတင်းများ ရရှိရန် အပစ်ရပ် ဖွဲ့စည်းပုံတို့အပေါ် မူတည်သည်။

၃။ အဖြစ်အပျက်တစ်ခု၏ အချက်များကိုသာ အာရုံစိုက်ပါ။ အစီရင်ခံစာတွင် သတင်းရေး သည့်အခါ ရည်မှန်းချက်နှင့် ဘက်မလိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ပါ။ အစီရင်ခံစာတွင် အမြင်ကျဉ်း ခြင်း သို့မဟုတ် ဘက်လိုက်ခြင်း နည်းလေလေ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် အကူအညီ ပိုရနိုင်လေလေ ဖြစ်သည်။

၄။ ထိခိုက်လွယ်သော သို့မဟုတ် လူသိမခံသော ကိစ္စများအပြင် အန္တရာယ်ရှိသော အဖြစ်အပျက်များကို နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာတွင် ထည့်မရေးဘဲ သီးသန့် ရေးခြင်း သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

၅။ အစီရင်ခံစာအားလုံးကို အမှတ်အသားဖြင့် ဖော်ပြလျှင် အသုံးဝင်မည်ဖြစ်သည်။ နယ်မြေအမျိုးမျိုးမှလာသော စာရင်းအစီခံစာနှင့် အစီရင်ခံစာအား ရည်ညွှန်းရာတွင် ရှုပ်ထွေးမှု ပပျောက်စေရန် ကူညီပေးမည်။

၈။ စိစစ်အတည်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းအား အစီရင်ခံခြင်း

မသင်္ကာဖွယ် လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက်ကြောင့် သို့မဟုတ် လက်မှတ်ထိုးထားသည့် အဖွဲ့များအကြား ပဋိပက္ခကြောင့် အောက်ခြေရှိ အခြေအနေသည် “သာမန်” ဟု သတ်မှတ်၍ မရတော့ပါ။

အပစ်ရပ်ခြင်း အကျိုးသက်ရောက်စေသော ကိစ္စရပ်များ
ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး စိစစ်ခြင်းပုံစံဖြစ်သည့် ကိစ္စရပ် (၂) မျိုးရှိသည်။ ပထမသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ် သို့မဟုတ် ပြင်ဆင်ပေးခြင်းတွင် အဖွဲ့များ လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် တာဝန်များကို တိုက်ရိုက် ရည်ညွှန်းသော “အပစ်ရပ်နှင့် ဆက်စပ်သည့်” ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်သည်။ ဒုတိယသည် “အပစ်ရပ်ခြင်း အကျိုးသက်ရောက်စေ သော” ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်သည်။ အပစ်ခတ်ရပ်စဲရေးဆိုင်ရာ နှင့် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်သော အဖြစ်အပျက်များ၊ ဖြစ်ရပ်များ နှင့် လုပ်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ထိခိုက်နိုင်သည်။ လက်မှတ်ထိုးထားသော အဖွဲ့များ၏ အဖွဲ့ဝင် တစ်ဦးဦးက အစုလိုက် အပြင်းပွားမှု၊ ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ခြင်း သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ငြိမ်သက်မှု အခြေအနေကို ထိခိုက်နိုင်သည့် မသင်္ကာဖွယ် သို့မဟုတ် မူမမှန်သည့် လှုပ်ရှားမှု ပါဝင်သည်။

“မူမမှန်” (အောက်ခြေ) အခြေအနေသည် ဒေသတွင် ပဋိပက္ခမရှိ သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင် ထိတ်တိုက် ထိတွေ့ ခြင်း မရှိချိန်တွင် အပစ် အခတ် ရပ်စဲခြင်းအား ထိခိုက်နိုင် သည့် မူမမှန် သို့မဟုတ် မသင်္ကာဖွယ် လှုပ်ရှားမှု ရှိသည်ကို ဆိုလိုသည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင် “ဆိုးရွားသည့်” အောက်ခြေ အခြေအနေသည်

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

နေရာ ဒေသ တစ်ခုခုတွင် နှစ်ဘက်စလုံး မှ ထိတ်တိုက်တွေ့ဆုံ ခြင်း သို့မဟုတ် လက်နက်ကိုင် ပစ်ခတ်ခြင်းများ ဖြစ် ပေါ် ခြင်းဖြစ် သည်။

ဤအခြေအနေများ ဖြစ်ပေါ်လာသော အခါ အစီရင်ခံခြင်း ဖြစ်စဉ် သည် အောက် ပါတို့ကို အလေးပေးရမည်။

၁။ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အပစ်ရပ်အုပ် စု များထံ သတင်းအစမှ အခြေအနေ အ ကြောင်း ချက်ချင်း ပေးပို့ခြင်း၊

၂။ အဖြစ်အပျက်အကြောင်း အသေး စိတ်နှင့် သတင်းအချက်အလက် ရရှိခြင်း၊

၃။ အခြေအနေပေးလျှင် "အစပြု စီစစ်ခြင်း" ကို လုပ်ဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက် နောက်ကွယ်ရှိ အချက်များကို ရှာဖွေခြင်းနှင့်

၄။ ကိစ္စရပ်ကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်သော ထပ်ပေါင်းလှုပ်ရှားမှုများအတွက် ရှင်းလင်းသော အကြံပြုချက်များ ပေးခြင်း။

အထက်တွင် ဖော်ပြသော "အစပြု စီစစ်ခြင်း" သည် အခြေအနေ သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက် သည် အပစ်ရပ် ပိုင်နက်အတွင်းတွင် ရှိကြောင်းနှင့် အပစ်ရပ် ယန္တရားမှ ပုံမှန် ပါဝင်ခြင်း လိုအပ် ကြောင်းကို သေချာစေသော နည်းဖြစ်သည်။ ထိုပါဝင်ခြင်းသည် စီစစ်ခြင်း သို့မဟုတ် စုံစမ်းရေး အုပ်စုက ဆောင်ရွက်သော ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်းနှင့် ပုံမှန် စီစစ်ခြင်းကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်မှု များ ပါဝင်စေနိုင်သည်။

စကားလုံး အမျိုးအစားခွဲခြားခြင်းသည် ဤလက်စွဲစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက် အတွက် အရေး ပါသည်။ "အချက်အလက် ရှာဖွေခြင်း" သို့မဟုတ် စီစစ်ခြင်းဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် သတင်းစုစည်းခြင်း၊ ဖော်ပြခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်း ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ဖြစ်သည်။ အဖြစ်အပျက်၏ အချက်များ (သို့မဟုတ် "ရုပ်ပုံတစ်ခုလုံး" ကို ဆုံးဖြတ်မည့် အထောက်အထား၊ ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းရင်းနှင့် ရလဒ်များ၊ တာဝန်များသည် မေးမြန်းရ မည့်အရာ ဖြစ်သည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင် "စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း" သည် ယုတ္တိရှိပြီး ရည်ရွယ် ချက်ရှိကာ ဥပဒေနှင့်အညီဖြစ်သော လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်သည်။ (အမြဲ) အလိုအလျောက်အားဖြင့် ရာဇဝတ်မှု ဖြစ်နိုင်သည်။

အကောင်အထည်နှင့် စီစဉ်ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံ အသုံးအနှုန်း နှစ်မျိုးစလုံးတွင် အချက်အလက် ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စီစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာသည် အစောပိုင်း ဆွေးနွေးထားသော နယ်မြေ အခြေအနေပြ အစီရင်ခံစာနှင့် မတူပေ။ အစီရင်ခံခြင်း ဖြစ်စဉ်ကို အလေးပေးရာတွင် အချက် အလက် ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စီစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာသည် အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

- ❖ နေ့ရက် - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းသည် မည်သည့်အချိန်တွင် အစီရင်ခံစာ ပို့ကြောင်း သို့မဟုတ် အစီရင်ခံစာ လက်ခံမည့်သူထံ မည်သည့်အချိန် ရောက်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- ❖ အကြောင်းအရာ - ဤအပိုင်းသည် အချက်အလက် ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စီစစ်ခြင်း လှုပ်ရှားမှု အကြောင်းအရာကို ဖော်ပြသည်။ မည်သည့် အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် မသင်္ကာဖွယ် ဖြစ်ရပ် ဖြစ်ပျက်ကြောင်း၊ အစွပ်စွဲခံအဖွဲ့တွင် မည်သူတို့ပါဝင်ကြောင်း၊ မည်သည့်အချိန်တွင် ဖြစ်ပွားကြောင်းနှင့် မည်သည့်နေရာတွင် ဖြစ်ပွားကြောင်းကို ပြောသည်။
- ❖ သတင်း၏ အရင်းအမြစ်/များ -
  - ဤအပိုင်းသည် မည်သည့်အရာမှ သို့မဟုတ် မည်သူထံမှ အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် မသင်္ကာဖွယ်ဖြစ်ရပ်အကြောင်း ရရှိသည်ကို အစီရင်ခံစာထဲတွင် ပါဝင်သည့်အတိုင်း ဖော်ပြသည်။
  - သတင်းအရင်းအမြစ်များတွင် ဖြစ်ရပ်၊ လူတွေ့ မေးမြန်းချက်များ၊ (မြင်နိုင်သော) စစ်ဆေးခြင်း၏ ရလဒ်များ စသဖြင့် ပါဝင်သည်။
  - သတင်းပေးသူ၏ အမည်၊ သူနေထိုင်သည့် နေရာ (ကျေးရွာ) နှင့် အဖွဲ့အစည်း၊ မည်သို့ သတင်းပေးပို့ကြောင်းကို ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည်။ အစီရင်ခံခြင်း ရည်ရွယ်ချက်အတွက် သတင်းပေးသူအကြောင်းကို လျှို့ဝှက်ရန် ခွင့်ပြုခြင်း သည် အရင် သဘောတူသင့်သည့်အရာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းအမြစ် လျှို့ဝှက်ခြင်းကို လေးစားပြီး စူးစမ်းလေ့လာရမည် ဖြစ်သည်။
- ❖ အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် ဖြစ်ရပ် အသေးစိတ် -
  - ဤအပိုင်းတွင် ပြည့်စုံသော တင်ဆက်ခြင်း အသေးစိတ်နှင့် စီစစ်ထားသော ကိစ္စရပ်များ၏ အချက်များ ပါဝင်သည်။ ဤအပိုင်း၏ ဆွေးနွေးချက်များသည် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အစွဲမထားဘဲ အဖြစ်အပျက်နှင့် မသင်္ကာဖွယ် ဖြစ်ရပ် အကြောင်း ပြောပြသည့် အပြုအမူတို့ဖြင့် တင်ပြသင့်သည်။ တိုလွန်းသည့် ဖြတ်လမ်း မျိုးကို ရှောင်ပါ။
  - အဖြစ်အပျက်နှင့် မသင်္ကာဖွယ် လှုပ်ရှားမှုသည် စီစစ်ခြင်းလိုအပ်သော အရာ တစ်ခုထက် ပိုပါဝင်လျှင် တင်ဆက်ခြင်းကို ယုတ္တိရှိရှိ ပြုသင့်သည်။ စီစစ် ထားသော အရာတစ်ခုစီ၏ အသေးစိတ်ကို ရှုပ်ထွေးမှု မရှိစေရန် သီးသန့်ခွဲပြီး ဆွေးနွေးသင့်သည်။
  - အစီရင်ခံစာသည် တစ်ဦးချင်း ပုံစံ သို့မဟုတ် အဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် ဖြစ်ရပ်၏ ဖြစ်ပျက်ပုံကို ရရှိရန် ကြိုးစားသင့်သည်။ ပဋိပက္ခ သို့မဟုတ် အခြားဖြစ်စေ သက်သေများအားလုံးကို သစ္စာရှိရှိ ကိုးကားသင့်ပြီး ဆွေးနွေးချက်ထဲတွင် ကောင်းကောင်း ဆွေးနွေးရမည်။
- ❖ ဆန်းစစ်ချက်/တွေ့ရှိချက် - အစီရင်ခံစာ၏ ဤအပိုင်းတွင် စီစစ်ပြီးသော ဆန်းစစ်

ချက်နှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု ပါဝင်သည်။ ယုတ္တိရှိသော နိဂုံးရောက်စေနိုင်သော အစီရင်ခံစာ ရေးသူ၏ ညှိနှိုင်းခြင်း သို့မဟုတ် ရှင်းပြချက်များ ပါဝင်သည်။

- ❖ နိဂုံး - ဤအပိုင်းတွင် ထင်မြင်ချက် သို့မဟုတ် အချက်ရှာဖွေတွေ့ရှိသူ၏ ဆုံးဖြတ်ချက် သို့မဟုတ် သတင်းအားလုံးကို ဆင်ခြင်ပြီးနောက် စိစစ်သူ ဆန်းစစ်ချက် အခြေခံ သို့မဟုတ် တွေ့ရှိချက်များ ပါဝင်သည်။ စိစစ်ပြီးသော ကိစ္စသည် အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည် မဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။
- ❖ အကြံပြုချက်များ - လိုအပ်ပါက အကြံပြုချက်အပိုင်းကို အစီရင်ခံစာတွင် စိစစ်ပြီးသော အဖြစ်အပျက်နှင့် မသင်္ကာဖွယ်ဖြစ်ရပ် လှုပ်ရှားမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး တိကျသော အကြောင်းအရာကို အကြံပေးရန် ပါဝင်စေသင့်သည်။
- ❖ အချက်ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စိစစ်ခြင်း လှုပ်ရှားမှု ပြုလုပ်သူ၏ အမည် - ဤအပိုင်းတွင် အစီရင်ခံစာ ပြင်ဆင်သူ၏ အမည်နှင့် လက်မှတ်၊ ရာထူး၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဆက်သွယ်ရန်၊ အစီရင်ခံစာ ပို့သည့် နေ့ရက်နှင့် အချိန် ပါဝင်သည်။

တစ်ဦးချင်းထက် အသင်းလိုက်သည် အချက်ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စိစစ်ခြင်း အစပြုရန် ပိုအလုပ်ဖြစ်ပြီး၊ ကိစ္စရပ်အပေါ် အစီရင်ခံစာ ပြင်ဆင်နိုင်သည်။ မည်သည့်ကိစ္စတွင်မဆို အမည်နှင့် သင့်လျော်ရာ အသေးစိတ်ကို ကိုးကားရန်အတွက် ထည့်သွင်းသင့်သည်။

အချက်အလက်ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စိစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာ ရေးသောအခါ အောက်ပါအချက်များကို စိတ်ထဲတွင် မှတ်ထားသင့်သည်။

- ၁။ စာရေးသူသည် အစီရင်ခံစာ အဆုံးပိုင်းအရောက်တွင် သူ့ကိုယ်သူ စဉ်းစားဆင်ခြင်သင့်သည်။ အစီရင်ခံစာ ဖတ်သူသည် မည်သည့်အရာ သိချင်မည်၊ အစီရင်ခံစာတွင် တင်ဆက်သည့် ဆွေးနွေးချက်များကို စာဖတ်သူသည် မည်သို့ သိချင်မည်ကို ထည့်သွင်းရေးပါ။
- ၂။ အစီရင်ခံစာဖတ်သူ မေးနိုင်မည့် မေးခွန်းများကို အစီရင်ခံစာတွင် အဖြေပေးပါ။
- ၃။ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိပါ။ တိကျပါ။ နှစ်ကြိမ်စစ်ဆေးပါ။ မရှင်းလင်းသော၊ ဒွိဟဖြစ်စေသော သို့မဟုတ် "အဓိပ္ပာယ် အမျိုးမျိုးပါဝင်သော" စကားလုံးနှင့် စကားပိုဒ်ကို ရှောင်ပါ။
- ၄။ သွက်လက်ချက်ချာ မြန်ဆန်ခြင်းသည် အစီရင်ခံရာတွင် အရေးပါသော အချက်ဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာကို မည်သည့်သတင်းများမဆို ရရှိသောအချိန်တွင် စောနိုင်သမျှ စောအောင် ပို့ပါ။ တိကျသော သတင်းမရသေးသောကြောင့် မနှောင့်နှေးပါစေနှင့်။ ထပ်ပေါင်းသတင်းကို နောက်အစီရင်ခံစာတွင် ပို့လိုက်ပါ။
- ၅။ သူတို့ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း မဖော်ပြလိုသော သတင်းအရင်းအမြစ် လျှို့ဝှက်ချက်ကို အချိန်တိုင်း လေးစားလိုက်နာရမည်။
- ၆။ သင့်တော်သော ကိုးကားခြင်းနှင့် အမျိုးအမည် သတင်း (ဥပမာ အစီရင်ခံစာ နံပါတ်စဉ်၊ ခေါင်းစဉ်၊ ရေးသည့် ရက်စွဲ စသဖြင့်) တို့သည် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်ပြီး နောက်ဆုံးပေါ်ဖြစ်စေရမည်။

အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ အချက်ရှာဖွေခြင်းကို ဥပမာ အနေဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ပုံမှန်အစီရင်ခံခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ယခင်ဆွေးနွေးခြင်း ရှိသည့်အတိုင်း အစီရင်ခံစာ ပုံစံသည် အကြံပြုနိုင်ပြီး အချက်အလက်ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် စီစစ်ခြင်း အစီရင်ခံစာတွင် တွေ့ရမည့် အရေးကြီး အချက်တို့ မီးမောင်းထိုးသည့် ပုံစံတော့ ဖြစ်ရမည်။

အချက်အလက်ရှာဖွေခြင်း အစီရင်ခံစာ

၁။ ရက်စွဲ။ _____ (နေ့ရက်/လ/ခုနှစ်)

၂။ အကြောင်းအရာ၊ _____

၃။ သတင်းဇစ်မြစ်/မည်သူ့ထံမှ သတင်းရ
_____

၄။ အသေးစိတ်
(ဖြစ်ပွားမှု ဖြစ်စဉ်)
_____
_____
_____

၅။ တွေ့ရှိချက်/အချက်အလက်
_____
_____
_____

၆။ နိဂုံး သုံးသပ်ချက်။
_____
_____
_____

၇။ အကြံပြုချက်။
_____
_____
_____

(အစီရင်ခံစာ ပြုစုသည်၏ အမည် နှင့် လက်မှတ်) _____
(ရာထူး၊ အဖွဲ့အစည်းအမည်၊ ဆက်သွယ်ရန်လိပ်စာ) _____
(အချိန် နှင့် ရက်စွဲ ဖော်ပြချက်) _____

မှတ်ချက်။
အကယ်၍ အချက်အလက်ရှာဖွေခြင်း သို့မဟုတ် အစီရင်ခံ ရေးသားခြင်းအား ၁ ယောက်နှင့် အထက် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပါက ပူးပေါင်း ပါဝင်သူတို့၏ အမည်နှင့် ရာထူး၊ ဆက်သွယ်ရန် တို့ကို ဖော်ပြပါ။ ပိုမို၍ သတင်းခိုင်မာမှုအား ဖော်ပြနိုင်စေရန်အတွက် ဖြစ်သည်။

၅။ အရပ်သားများကို အကာအကွယ်ပေးရာတွင် ပံ့ပိုးကူညီခြင်း

က။ ယေဘုယျ တင်ပြချက်

NCA ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ၏ တိုက်ရိုက် အကျိုးသက်ရောက် ခံသူ များဖြစ်သည့် အရပ်သားနှင့် လူထုများ၏ ဖူလုံကျန်းမာခြင်းကို ကာကွယ်ရန် လက်မှတ်ထိုး သူများ၏ တာဝန်ကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း သတိပြုစေသည့် သီလသမာဓိနှင့် ပြည့်စုံသော ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူညီမှု စာချုပ်အဖြစ် မြင်နိုင်သည်။ စစ်တပ်ဖွဲ့များ၏ ကျင့်ဝတ်များနှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို အုပ်စိုးရန် စစ်တပ်နှင့် ဆက်စပ်သည့် ကိစ္စများအပေါ် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ခြင်းများ ပါဝင်ခြင်းမှလွဲ၍ NCA ၏ အခန်း ၃ သည် အရပ်သားကာကွယ်ခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက် ၁၇ ချက် ပါဝင်ပြီး လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီပေးခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချက် ၃ ချက် ပါဝင်သည်။ စစ်ဘက် ဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်နှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း ကိုလည်း ၎င်းတူညီသော အချက်များအတိုင်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားသည်။

ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် ဖွဲ့စည်းပုံသည် လူထုအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်နေသည့်အတိုင်း ဆက်ဆံ ရေးရုံးများသည် NCA အရ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်းအတွက် အကျိုးရှိသော ဆောင်ရွက်သူများ ဖြစ်သည်။ ဤအရာသည် ဒေသန္တရ ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများမှ စိုးရိမ်ပူပန်မှု တိုင်စာများကိုဖြေရှင်းရာတွင် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအတွက် ပိုမိုလွယ်ကူချောမွေ့စေသော အရာဖြစ်သည်။ ထိုနည်းတူ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှု အကူအညီနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းတို့သည် ထိခိုက်ခံ လူထုအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းသည်။

NCA အရ JMC သည် ဤသို့သော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာများ အတွက် စောင့်ကြည့်လေ့လာရန် ဆောင်ရွက်သည့်အတိုင်း အရပ်သားကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း ကိစ္စရပ်များကို ပို၍အလေး ပေးသွားမည် ဖြစ်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် ထိုသို့သော အရပ်သားကာကွယ်ခြင်း လုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးနိုင်သည်။

ခ။ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်း သဘောတရား

အရပ်သားများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခတွင် ဘေးဒဏ်အခံရဆုံးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ အန္တရာယ်ရှိသော အခြေအနေများတွင် အရပ်သားများသည် အကြမ်းဖက်ခြင်းကြောင့် သေဆုံး မှုများ၊ နေရာပြောင်းရွှေ့ ခံရခြင်းများ သို့မဟုတ် ပြည်သူတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုတို့အား ပျက်ဆီးခြင်း နှင့် ဆုံးရှုံးမှုကို ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံလာရသည့်အတိုင်း သူတို့လုံခြုံမှုနှင့် ဘေးကင်းမှုများကို အမြဲ

တစေ စိုးရိမ်မကင်းဖြစ်နေရသည်။ လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခသည် သာမန်ဘဝကို ဖရိုဖရဲ ဖြစ်စေပြီး မတည်ငြိမ်သော အောက်ခြေ အခြေအနေကြောင့် အခြေခံ ပြည်သူ့ ဝန်ဆောင်မှုများကို ရပ်တန့်ထားရသည်။

ကမ္ဘာတဝှမ်းအတိုင်းအတာအရ အရပ်သားများထံ ကျရောက်သော လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ၏ ကုန်ကျစရိတ် မြင့်တက်လာမှုသည် ကြောက်မစနိုး လိလိ ဖြစ်သည်။ ကုလသမဂ္ဂ (UN) က လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခအပေါ် ၂၀ရာစုအတွင်း အောက်ပါ အမှန်တရားကို မီးမောင်းထိုးပုံဖော်သည်။

- ❖ ၂၀ ရာစု အတွင်းတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် စစ်ပွဲနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခကြောင့် လူဦးရေ သန်း ၁၆၀ သေကျေကြရသည်။
- ❖ အရပ်သား သေကျေမှု ရာခိုင်နှုန်းသည် ၁၀% မှ ၉၀% ထိ မြင့်တက်လာသည်။
- ❖ စစ်နှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခကြောင့် အရပ်သားများ တစ်ရက်လျှင် ပျမ်းမျှ ၃၀၀၀ ဦးနှုန်း သေကျေပျက်စီး ဒဏ်ရာရကြသည်။
- ❖ ၂၀၁၂ ခုနှစ် အဆုံးပိုင်းတွင် ၄၅.၂ သန်းသည် အတင်းအဓမ္မ ရွှေ့ပြောင်းသူရှိသည် ဟု မှတ်တမ်းတင်သည်- လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀ အတွင်း ရွှေ့ပြောင်းမှု အမြင့်ဆုံး ဖြစ်သည်။¹
- ❖ ထိခိုက်ခံရသော အရပ်သားများသည် နာတာရှည် စိတ်ဒဏ်ရာ၊ ဒုက္ခိတ၊ အမျက်ဒေါသနှင့် အခြား စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လူမှုရေး အခြေအနေများကို ခံစားရသည်။

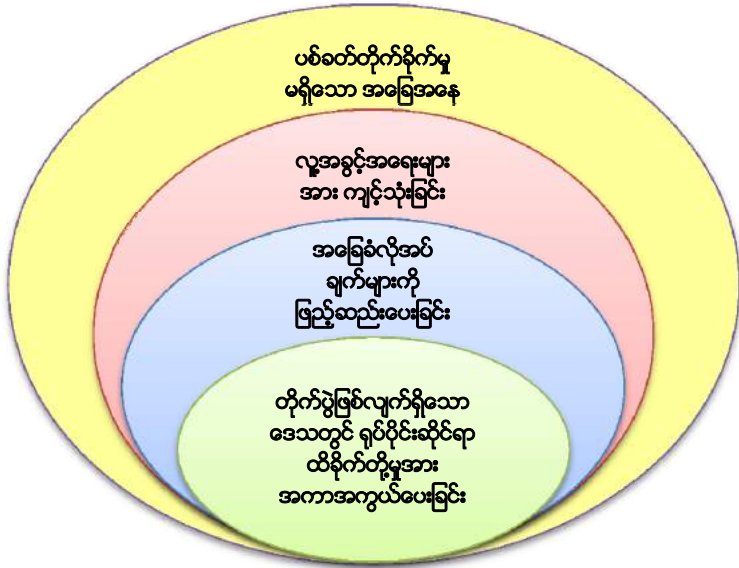
ဤအချက်သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်မှုကို ခံနေရသော အရပ်သားများ အတွက် စနစ်ကျသော အရပ်သားကာကွယ်ခြင်း နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေစေရန်အတွက် ကမ္ဘာ့ခေါင်းဆောင်များအား မီးမောင်းထိုးပေးသည့် အချက်များ ဖြစ်လာသည်။

“ကာကွယ်ခြင်း” အဓိပ္ပာယ်သည် လူသားတစ်ဦးချင်း၏ လူ့အခွင့်အရေးကို လေးစားခြင်း အလို့ငှါ မျှတစွာဖြင့် လူမျိုးပေါ်၊ အမျိုးသားရေး၊ တိုင်းရင်းသား၊ ဖြစ်တည်မှု၊ ဘာသာစကား၊ လိင်ကွဲပြားမှုတို့ အပေါ်အခြေမခံဘဲ၊ ဆောင်ရွက်သည့် မည်သည့်လုပ်ငန်းကို မဆို အကျိုးဝင်သည့် အရာဖြစ်သည်။

အောက်ပါပုံတွင် ဖော်ပြသည့်အတိုင်း အခြေခံအားဖြင့် ကာကွယ်ခြင်း နယ်ပယ် (၄) ခု ရှိသည်။ Paul D. Williams (Williams, 2010, p.22) ပြုစုသည့် အလွှာ အမြောက်အများရှိသော ကြက်သွန်နီ ပုံစံသည် ICRC ၏ ကာကွယ်ခြင်းဖြစ်သည့် “ဥပုံစံ” ကို သင့်တော်ကိုက်ညီအောင် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ စစ်တပ်၊ ရဲ၊ ကုလသမဂ္ဂငြိမ်း ချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းသူများနှင့် လက်နက်မဲ့အရပ်သား ငြိမ်းချမ်းရေး ထိန်းသိမ်းသူများသည် တိုက်ပွဲဖြစ်လျက်ရှိသော ဒေသတွင် ထိခိုက်မှုအား ကာကွယ်ပေးခြင်း၏ အနီရောင် နယ်မြေတွင် အဓိက လုပ်ဆောင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု မရှိသော အခြေအနေ

“ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု အခြေအနေ” အပေါ် ကာကွယ်ခြင်း နယ်မြေ၏ ပထမဆုံးနှင့် အပြင်ဘက်ဆုံးသည် လူ့အခွင့်အရေး ကျင့်သုံးခြင်းကို ခွင့်ပြုသော ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရေရှည် တည်ဆောက်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသည်။ မူဝါဒနှင့် စံချိန်စံညွှန်းတို့ကို ချမှတ်ခြင်းအပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းကို လိုက်လျောခွင့်ပြုခြင်း သို့မဟုတ် တရားရုံ အဆောက်အအုံများ သို့မဟုတ် ရဲစခန်းများ၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တည်ဆောက်ခြင်းကို ဤနယ်မြေတွင် ရှိသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ ဥပမာ NCA တွင် အရပ်သား ကာကွယ်ခြင်းကို ခြုံငုံသော ဖြည့်ဆည်း ပေးခြင်းများ ထည့်သွင်းခြင်းကို ဤနယ်ပယ်ကဏ္ဍ၏ ကြားဝင်ဖျန်ဖြေခြင်းဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။

လူ့အခွင့်အရေးများအား ကျင့်သုံးခြင်း

ဒုတိယ အခြေအနေဖြစ်သော “လူ့အခွင့်အရေး ကျင့်သုံးခြင်း” သည် လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ခြင်း၊ စောင့်ထိန်းခြင်းကို မြှင့်တင် အလေးပေးသည်။ ယင်း အခြေအနေ၏ တာဝန်ခံပြုလုပ် ဆောင်ရွက်သည့်အရာများတွင် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများ၊ ဆိုးရွားပြင်းထန်သော ကလေးအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခြင်း (၆) ခုကို ရည်ညွှန်းခြင်း၊ တရားမျှ တမှုရရှိရန် ပြင်ဆင်ပေးခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရား စနစ်ကောင်းရန် မြှင့်တင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ ဥပမာ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခအခြေအနေအတွင်း အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များ၏ ဖူလုံကောင်းမွန်မှုကို ကာကွယ်ခြင်းများ၊ လူထုကို သတိပေးရန် သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှခြင်းများ လုပ်ငန်းများကို ဤအရာ၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အခြေခံ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း

ကာကွယ်ခြင်း တတိယအခြေအနေဖြစ်သော “အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း” သည် ကုစားပေး၊ ပံ့ပိုးပေးသော လုပ်ဆောင်ချက် ဖြစ်သည်။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်များသည် အကြမ်းဖက်ခြင်း သို့မဟုတ် ပဋိပက္ခ (ကပ်ဘေး) ဖြစ်ပေါ်သော အဖြစ်အပျက်များ နောက်ပိုင်း သို့မဟုတ် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ကပ်ဘေးအခြေအနေ စတင်လာချိန်တွင် အသုံးပြုသည်။ ၎င်းသည် အစာငတ်ခေါင်း ပါးခြင်းနှင့် ဒဏ်ရာရရှိခြင်းမှ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူများ၏ အသက်ကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် သူတို့ လူ့ဂုဏ်သိက္ခာ ကာကွယ်ပေးခြင်းကို အလေးထားဆောင်ရွက်သည်။ လူသားချင်းစာနာမှုလုပ်ငန်းများ ကြိုးပမ်းမှုတွင်၊ အရပ်သားများအား အကာအကွယ် ပေးခြင်းနှင့် ပူးပေါင်း ဆက်စပ်သည်။ ဤနယ်မြေသည် “လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ကာကွယ်ခြင်း” ဟုလည်း ရည်ညွှန်းနိုင်သည်။ ဒုက္ခသည် စခန်းများရှိ ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာ တိမ်းရှောင်သူများ (IDPs) ၏ အခြေအနေကို စစ်ဆေးခြင်းနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီ (အစားအစာ၊ နေထိုင်ရန်နေရာ၊ ဆေးဝါးအကူအညီ ကဲ့သို့သော)ကို ဤနေရာရှိသူများအတွက် ကြီးကြပ်ခြင်း အလုပ်ကို ဆက်ဆံရေးအရာရှိများက လက်ရှိတွင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြသည်။

တိုက်ပွဲဖြစ်လျက်ရှိသော ဒေသတွင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုတို့အား အကာအကွယ်ပေးခြင်း

အကာအကွယ်ပေးခြင်း စတုတ္ထ အခြေအနေဖြစ်သော “တိုက်ပွဲဖြစ်လျက်ရှိသော ဒေသတွင် ထိခိုက်မှု၊ တိုက်ရိုက် ခံစား နစ်နာသူတို့အား အကာအကွယ် ပေးခြင်း” တွင် မြိမ်းခြောက်မှု၊ မလုံခြုံမှုများ ဖယ်ရှားလျှော့ချရန်နှင့် ထိခိုက်နစ်နာဖြစ်ခြင်းတို့ကို ကြိုတင်ကာ ကွယ်ရန်အတွက် တိုက်ရိုက် လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပါဝင်သည်။ ဤအခြေအနေသည် “အကာအကွယ်ပေးခြင်း” အလိုအပ်ဆုံးသော နယ်မြေဖြစ်သည်။ သမရိုးကျအရ စစ်တပ်နှင့် ရဲလုပ်ငန်းများ ပါဝင်တတ်သော ဤ အခြေအနေမျိုးတွင်၊ လက်နက်မပါရှိသော တတိယအုပ်စုများ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ခြင်းများကိုပါ ဆောင်ရွက်ရသည်။ ဤတွင်၊ အရပ်သားများသည် ပဋိပက္ခ၏ ပစ်မှတ်ထားခံရဆုံးများ ဖြစ်တတ်သဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာ သူများနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ဆောင်မှုများကို တိုးမြှင့်ခြင်းများလည်း ဖြစ်သည်။ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် တိုက်ရိုက် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကာအကွယ်ပေးခြင်းကို အမျိုးမျိုးသော နည်းလမ်းတို့ဖြင့် လက်နက်များ မလိုအပ်ဘဲ ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။ ဥပမာ၊ တိုက်ခိုက်မှုဒေသမှ စွန့်ခွာရှောင်တိမ်းရန်လိုအပ်သော အရပ်သားများသည် တိုက်ခိုက်မှုကာတွင် ပိတ်မိနေသော အခြေအနေမျိုး ရှိခဲ့ပါက၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများသည် သက်ဆိုင်ရာ စစ်ဗိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဆက်သွယ်ချိတ်ဆက်ခြင်းများ သာမကဘဲ၊ ထိုစစ်ရှောင်တို့ကို အကူအညီပေးနိုင်မည့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများကို သတင်းပေးပို့ခြင်း၊ ထိုတိုက်ခိုက်မှုဒေသသို့ စိစစ်အတည်ပြုရေး အဖွဲ့များမှ ကွင်းဆင်းလေ့လာပါက လုံခြုံရေး၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများကိုပါ ဆောက်ရွက်ပေးနိုင်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

မြန်မာနိုင်ငံ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင်သာမက၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော နယ်မြေဒေသများတွင်လည်း အရပ်သားများကို အကာကွယ်ပေးရန်မှာ လူသားတိုင်း၏ တာဝန်ပင်ဖြစ် သည်။

အရပ်သားများကို ကာကွယ်ပေးရန် နောက်ထပ် လမ်းညွှန်ချက် အရင်းအမြစ်များ

အပစ်ခတ်ရပ် သဘောတူညီမှုသည် အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်း လမ်းညွှန်ချက် အရင်းအမြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပြီး ထပ်ပေါင်း အရင်းအမြစ်များလည်း ရှိသည်။ ဂျီနီဗာစာချုပ် (Geneva protocols) ကို NCA စာပိုဒ်က ကိုးကားထားသည် ကဲ့သို့ အရင်းအမြစ်များထဲမှ အချို့ရှိသည်။ အခြား အရင်းအမြစ်များမူ မကိုးကားပါ။ သို့သော်လည်း အဖြစ်အပျက် အစီရင်ခံစာများတွင် ကိုးကားသောအခါ အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်းကို အားဖြည့် ပေးသည်။ ဥပမာ ကလေးငယ်များအား သတ်ဖြတ်ခြင်းနှင့် ကိုယ်အင်္ဂါ ဖြတ်တောက် ခြင်းသည် NCA (အခန်း ၃၊ ၉၄) ကို ချိုးဖောက်ခြင်းသာမက ကုလသမဂ္ဂ လုံခြုံရေးကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက် ၁၆၁၂ (United Nations Security Council Resolution 1612) ရှိ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားသည်အတိုင်း ပြင်းထန်သော ကလေးအခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှု (၆) ခုထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။

NCA² တွင် ဂတိပေးပြီးသော အလုပ်များမှ လွဲ၍ အစိုးရသည် အောက်ပါ အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်းအချက်များ ပါဝင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနည်းပညာများကို ကျင့်သုံးရန် လွန်ခဲ့သောအချိန်က ဂတိပေးခဲ့သည်။*

- ❖ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ
  - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေ (IHRL) ³
  - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေ (IHL) ⁴
  - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေ့ထုံးတမ်း ဥပဒေ⁵
  - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ် ဥပဒေ⁵
- ❖ စာချုပ်များ
  - ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း⁷
  - မျိုးသုန်းသတ်ဖြတ်ခြင်း ကွန်ဗင်းရှင်း⁸
  - ဂျီနီဗာ ကွန်ဗင်းရှင်း (၄) ခု⁹
  - ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အမျိုးသမီးများအပေါ် နည်းပေါင်းစုံဖြင့် ခွဲခြားဖိနှိပ်ဆက်ဆံခြင်းမှ ပပျောက်စေရေး ကွန်ဗင်းရှင်း (CEDAW) ¹⁰
  - ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ကလေးသူငယ်အခွင့်အရေး ကွန်ဗင်းရှင်း (CRC) ¹¹
  - နူကလီးယားလက်နက် ထုတ်လုပ်မှု တားဆီးခြင်း စာချုပ်¹²

* See "Link to Legal Instruments" in End Notes for more information on the actual content of the laws, conventions, and agreements.

ထို့အပြင် မြန်မာအစိုးရနှင့် EAOs ၁၇ ဖွဲ့သည် အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်း နှစ်ဘက် သဘောတူစာချုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုတွင် အရပ်သားများ အကာအ ကွယ်ပေးခြင်း၊ ကလေးများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည့် တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့များမှ ကတိကဝတ်ပြုသောအရာများ၊ အစိုးရနှင့် အပြန်အလှန် နှစ်ဘက် သဘောတူ စာချုပ်များတွင်လည်း ဖော်ပြထားရှိသည်များကိုလည်း တွေ့နိုင်သည်။¹³

NCA ကို လက်မှတ်ရေးထိုးသော EAOs နှင့် ပတ်သက်ပြီး အရပ်သား ကာကွယ်ပေး ခြင်းကို ဦးတည်သည့် ဂျီနီဗာကော်လ် (Geneva Call) သဘောတရားကဲ့သို့သော ဂတိကဝတ်ခံမှုများ (deeds of commitment) ပေးသည့် လက်မှတ်ရေးထိုး သော အဖွဲ့အချို့ ရှိသည်။ အထူးသ ဖြင့် ဤဂတိခံထားမှုများသည် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခအခြေ အနေတွင် လိင်အကြမ်းဖက်မှုကို တားမြစ်ခြင်း၊ ကျားမဖြစ်ခြင်း ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ပပျောက် စေခြင်းနှင့် လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခ ထိခိုက်မှုမှ ကလေးများကို ကာကွယ်ပေးခြင်းတို့ကို အလေးပေးထားသည်။¹⁴

ဂ။ လက်နက်မဲ့ အရပ်သား အကာအကွယ်ပေးခြင်း နည်းလမ်းများ

ဒေသဆိုင်ရာ နယ်ပယ်များတွင် အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သော ကိစ္စရပ်များ ၏ ဖြေရှင်းချက်များကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းမှ လွဲပြီး ဆက်ဆံ ရေး အရာရှိများသည် လက်နက်မသုံးဘဲ အရပ်သားများ လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးကင်းရေးအတွက် ခြိမ်းခြောက်မှုများ လျော့ပါးစေရန် နည်းမျိုးစုံ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

လမ်းညွှန်စာအုပ်၏ ဤအပိုင်းတွင် လက်နက်မဲ့ ကာကွယ်သည့် နည်းလမ်း အမြောက်အများ ကို ဆက်ဆံရေး အရာရှိများအား အရပ်သားလူထု ကာကွယ်ရန် အောက်ခြေအခြေပြု မဟာ ဗျူဟာ များကို ပြောပြရန်နှင့် ပဋိပက္ခဖြစ်နေသောနယ်မြေများတွင် အကြမ်းဖက်မှု လျော့ချရန် ဖော်ပြ ထားသည်။ ဆက်ဆံရေးအရာရှိများသည် ဤနည်းလမ်းများကို သူတို့ ဦးတည်သော အရပ်သား ကာကွယ်ပေးခြင်းကိစ္စပေါ် မူတည်ပြီး သူတို့နေစဉ် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အသုံးပြုလိုပေမည်။ အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သည်။

- ❖ *ပြည်သူများ လုံခြုံမှုမရှိဟု ခံစားရသော နယ်မြေများတွင် မြင်သာထင်သာရှိပြီး ကိုယ်ထင်ပြမှု လုပ်ဆောင်ခြင်း* - ပြည်သူကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေသော ဖြစ်ရပ်မျိုးကို တားဆီးနိုင်ရန်နှင့် ခုခံနိုင်စွမ်းမရှိသော လူစုများ ပိုမိုလုံခြုံမှု ခံစားရရန် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသောနယ်မြေများတွင် မြင်သာထင်သာရှိပြီး ကိုယ်ထင်ပြမှုကို လုပ်ဆောင်ပါ။
- ❖ *ဌာနချုပ်နှင့် မြေပြင်အဆင့်တို့ အကြား သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှခြင်း* - ဆက်သွယ်ရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ တိုးပွားလာစေရန် ပြည်ထောင်စု၊ ပြည်နယ်၊ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်အသီးသီးတွင် (စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

အသင်း၊ ဒေသန္တရအစိုးရအာဏာပိုင်များ၊ တပ်မတော်၊ EAO ခေါင်းဆောင်မှု၊ လူထုအသိုင်းအဝိုင်းများ စသဖြင့်) ရှိသော ဆက်စပ်ပါဝင်သူအားလုံးကို အရပ်သားကာကွယ်ပေးခြင်း လိုအပ်ချက်များအကြောင်း သင့်တော်သလိုနှင့် အချိန်မီ တုံ့ပြန်နိုင်စေရန် သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှပါ။

- ❖ **ကောလဟာလ ထိန်းချုပ်ခြင်း** - တင်းမာမှုကို လျော့ရန်၊ လက်တုံ့ပြန်မှုနှင့် နေရာရွှေ့ပြောင်းထားခြင်းကို ကာကွယ်တားဆီးနိုင်ရန်အတွက် ကောလဟာလ သတင်းများနှင့် မမှန်ကန်သော သတင်းများကို ထိန်းချုပ်ပါ။
- ❖ **ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ခြင်း** - နယ်မြေရှိ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ဆွေးနွေးပါ။ သင့်ကိုယ်ပိုင် ကွန်ယက် ထောက်ပံ့သူများကို တိုးမြှင့်ပါ။ ဤသည် အရပ်သားအကြမ်းဖက်မှုတွင် ပိုမို အကျိုးရှိပြီး ပိုလုံခြုံခြင်းကို ဖြစ်စေမည်။
- ❖ **အပစ်အခတ်ရပ်ကိစ္စရပ်များတွင် ဒေသတွင်း အစည်းအဝေးများ စီစဉ်ဆောင်ရွက် ပေးခြင်း** - ဒေသတွင်းနှင့် အာဏာပိုင်များ (EAO နှင့် အစိုးရ နှစ်ဘက်စလုံး) အကြား သို့မဟုတ် JMC ကိုယ်စားလှယ်များ လုံခြုံရေး ပြင်ဆင်မှုများ လုပ်ထားရန်၊ နားလည်လွှဲမှုများ ရှင်းပြရန်နှင့် လတ်တလော ပြဿနာများ ဖြေရှင်းသော ပါတီများအကြား အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပါ။ အမျိုးသမီးများ၊ လူငယ် သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းလူများ ကဲ့သို့သော တိကျသော လူတန်းစားအတွက် ထိုအစည်းအဝေးများကို စီစဉ်ပေးရန် စဉ်းစားပါ။
- ❖ **မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်း** - အပစ်အခတ်ရပ် သဘောတူစာချုပ်၊ အခြားဥပဒေများနှင့် ဂတိပေးပြီးသောအလုပ်များ ချိုးဖောက်ခံရသည့် အရပ်သား များ အကြမ်းဖက်မှု အဖြစ်အပျက်ကို မှန်မှန်ကန်ကန် အစီရင်ခံပါ။ မှတ်တမ်းတင်ပါ။
- ❖ **လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း** - အကြမ်းဖက်မှုမှ အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ကူညီသူများရရှိရန်ချိတ်ဆက် ပေးပါ။ ၎င်းတို့လိုအပ်သည့် ဆေးရုံ၊ ရဲစခန်း သို့မဟုတ် အခြားထောက်ပံ့မှု ဝန်ဆောင်မှုများတွင် အတူလိုက်ပါပေးပါ။ သို့မဟုတ် ကူညီနိုင်သည့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့ အစည်းများကို ညွှန်းပေးပါ။
- ❖ **အကာအကွယ်ပြုသော အတူနေပေးခြင်း** - အကြမ်းဖက်ခံရတဲ့ အရပ်သားတွေ လိုအပ်တဲ့ အကူအညီ တွေရအောင် ကူညီပါ။ ဆေးရုံ၊ ရဲစခန်း (သို့) အခြားသူ တို့ လိုအပ်တဲ့ဝန်ဆောင်မှုတွေအတွက် လိုက်ပါ စောင့်ရှောက်ပါ။
- ❖ **ဘေးကင်းသည့် နေရာများ** - အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် ခြိမ်းခြောက်ခံရသူ အရပ်သားများကို နေထိုင်ရန် ဘေးကင်းသည့်နေရာ (ရေတို သို့မဟုတ် ရေရှည်) ရှာတွေ့ရန် ကူညီပါ။
- ❖ **ယဉ်ကျေးဖြစ်သော ပါတီများနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးခြင်း** - အရပ်သားပြည်သူများ (အထူးသဖြင့်) ခုခံတိုက်ခိုက် နိုင်စွမ်းမရှိဘဲ တိမ်းရှောင်နိုင်စွမ်းမရှိသောအရပ်သား များကို မထိခိုက်စေရန် အချင်းချင်းလက်နက်ကိုင် တိုက်ခိုက်နေသော အဖွဲ့များနှင့်

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပါ။ လိုအပ်သောနေရာတွင် ထိခိုက်လွယ်သော အရပ်သားများကို အန္တရာယ်ရှိသည့်နေရာမှ ထွက်ခွာနိုင်ရန် ကူညီပါ။

- ❖ **ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်ခြင်း** - ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည် ဖော်ဆောင်ရေးကို သေခြာစွာစောင့်ကြည့်ပြီး တင်းမာမှုနဲ့ အသေးအဖြေပြဿနာများ ကြီးထွားလာလျှင် ဒေသခံလူစုများနှင့် အဓိကကျသူများကို သတိပေးနှိုးဆော်ပါ။
- ❖ **ကြိုတင်သတိပေးခြင်းနှင့် ကောလာဟလများကိုထိန်းချုပ်ခြင်း** - အဖြစ်အပျက်များ သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ သတင်းအမှားများ သို့မဟုတ် ရပ်ရွာ ပြဿနာများ တိုးပွားခြင်းကို လေ့လာပြီး အစီရင်ခံပါ။ ရပ်ရွာကို နောင်အဖြစ်အပျက်များ မည်သို့ တုံ့ပြန်ရမည်ကို သူတို့ဘာသာ သူတို့စီစဉ်တတ်ရန် ကူညီပါ။
- ❖ **အဖြစ်အပျက်များကို စိစစ်ထုတ်ဖော်ခြင်း** - မည်သည့်အရာ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည်ကို အတိအကျ နားလည်ရန် လွတ်မြောက်လာသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများကို တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ခြင်းဖြင့် အဖြစ်အပျက်များကို စစ်ဆေးအတည်ပြုပါ။ လိုအပ်ပါက သူတို့ဘေးကင်းလုံခြုံရေးအတွက် လျှို့ဝှက်မှုကို ထိန်းသိမ်းပါ။
- ❖ **မဟာဗျူဟာကျကျ ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်း** - အရပ်သားအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု ရပ်တန့်သွားစေရန် လွှမ်းမိုးနိုင်သော အာဏာ/ စွမ်းရည် ရှိသူနှင့် ထိတွေ့ ဆက်ဆံပါ။
- ❖ **အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း** - ပဋိပက္ခဖြစ်နေသော ရပ်ရွာများအကြား အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးပါ။ ရပ်ရွာ ကြားဝင်စေ့စပ်သူများကို ညွှန်းပါ။ သဘောတူညီမှု ဆက်လက်ရယူပါ။
- ❖ **ထောက်ခံချက်များ** - ရဲစခန်းနှင့် တရားရုံးတွင် အလွဲသုံးစားမှုကို ထွက်ဆိုလိုသော အသက်ရှင်ကျန်ရစ်သူများ သို့မဟုတ် မျက်မြင်သက်သေများကို အတူလိုက်ပါ ဆောင်ရွက်ပေးပါ။

၆။ သတင်းများပြန်လည်ဝေမျှခြင်း

က။ ယျေဘုယျ တင်ပြချက်

တစ်နိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် (NCA) ကို ပြည်သူလူထုမှ ထောက်ခံအားပေးခြင်း သည် ရေရှည် အောင်မြင်မှုကိုရရန်အတွက် အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တွင် လိုအပ်သော ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားသော လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များသည် ငြိမ်းချမ်းရေး သဘောတူစာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးနိုင်သည်။ ပြည်သူလူထုမှ ထောက်ခံ အားပေးမှု၊ သဘောတူညီမှု မရှိလျှင် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း သည်လည်း မအောင်မြင်နိုင်ပါ။ လုံလောက်သော ပြည်သူ လူထုပံ့ပိုးမှုရှိမှသာ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်သည် တရားဝင်မည်ဖြစ်ပြီး အများယုံကြည်လက်ခံနိုင် လာမည် ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

NCA ရှိ ပါရှိသော အကြောင်းအရာများကို လူထုအား အသိပေးရန် လိုအပ်သည်။ အမှန်ပင် ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ လူထုများသည် NCA ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း မသိပေ။ သို့မဟုတ် ပါဝင်သည့် အချက်အလက် များကိုလည်း လျစ်လျူရှုထားကြသည်။ ထို့ကြောင့် အစည်းအဝေးများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများဖြင့် သို့မဟုတ် သဘောတူစာချုပ်ကို ထုတ်ဝေမှု အမြောက်အများဖြင့် အများသိအောင် ပြုလုပ် ခြင်းသည် NCA ကို သတိပြုမိစေပြီး NCA ကို ဖတ်ရှုစေလိုသော ပထမအဆင့်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူအများ သိအောင် ပြုလုပ်ခြင်းဟု ဆိုရာတွင် သတင်းဝေမျှရုံ သို့မဟုတ် သူတို့ကို အသိပေးရုံ သက်သက် မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူ၏ ထောက်ခံမှု၊ ပါဝင် ကူညီမှု၊ ပံ့ပိုးမှုရရန် အတွက်ပါ ဖြစ်စေရပါမည်။

သဘောတူစာချုပ်အတွက် ပြည်သူ့ပံ့ပိုးမှု ပန်းတိုင်ရရှိရန် မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများသည် သတိ ပြုမိစေရုံ သို့မဟုတ် နားလည်စေရုံ မပြုသင့်ပေ။ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုအထိ ဆက်လက် သွားသင့်သည်။ ဤမဟာဗျူဟာကျ ဆက်သွယ်မှုသည် “ပြည်သူ့ ထောက်ခံမှု၊ ပံ့ပိုးမှု” ကို အဓိကရရန်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ပံ့ပိုး မှုတွင် ဆက်စပ်သော သတင်းအချက်အလက် သို့မဟုတ် ကျွမ်းကျင်မှု စတင်ဝေမျှခြင်း၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီ ညွှန်ကြားခြင်း၊ သဘောတူစာချုပ် အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းကို ပံ့ပိုးသော လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ခြင်းနှင့် တခြားလူများကြား ငွေကြေး ပံ့ပိုးခြင်းများ ပါဝင်သည်။

ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်ချက်သည် လူများကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုဆီ သွားစေသော (ဥပမာ ပံ့ပိုးမှု) အကျိုးရှိသော သတင်းဝေမျှခြင်းသည် ပိုမို ပူးပေါင်းကြံစည်သော၊ အလေးအနက် စဉ်းစားဆင်ခြင်သော၊ ကြာရှည်တည်တံ့သော ကြိုးစားအားထုတ်မှု လိုအပ်မည်။ သတင်း ဝေမျှခြင်းသည် ဗျူဟာကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်နှင့် ဆက်နွယ်ထားလျှင် အကောင်းဆုံး ဖြစ်နိုင်သည်။

ခ။ မဟာဗျူဟာကျဆက်သွယ်မှုအစီအစဉ် (Strategic Communication Planning)

ရိုးရှင်းသော သတင်းဝေမျှခြင်းသည် သတင်းအရင်းအမြစ်မှ သတင်းပစ်မှတ်ထံ စီးဆင်း သွား သော တလမ်းမောင်းဖြစ်သည်။ တခြားတစ်ဖက်တွင် ဗျူဟာကျ ဆက်သွယ် မှုသည် ဗဟုသုတ တိုးပွားခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု ပေးခြင်း၊ စိတ်နေသဘောထားနှင့် အမူအကျင့်ကို ပြောင်းလဲစေသော ကြောင့် သတင်းစီးဆင်းမှုကို လွယ်ကူချောမွေ့စေသည်။

မဟာဗျူဟာကျ ဆက်သွယ်မှုကို အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက ၎င်း၏ လုပ်ဆောင်ချက် (mission) ပြည့်ဝ ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ အသုံးပြုသော ဆက်သွယ်မှုဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုနိုင်သည်။ “မဟာဗျူဟာကျ” သည် လမ်းကြောင်းမှန်ဖြင့် သတင်းအကောင်းဆုံးကို ဆက်သွယ်ရန်

ဆိုလိုသည်။ ကောင်း ကောင်း စဉ်းစားချင့်ချိန်ထားသော အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တိကျသော ပန်းတိုင်ရောက်စေ သည့် ဆက်သွယ်မှုဖြင့် တိုင်းတာသည်။

ဥပမာ ရည်ရွယ်ချက်အနေဖြင့်၊ "ဤမည်သော လူထုသည် NCA အား ထောက်ခံ အားပေးရန်" ဟု ဆိုပါစို့။ ၎င်းလူထုပါဝင် ထောက်ခံလာရန် မည်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆက်သွယ်ရမည်၊ စိတ်ဝင်စားအောင် လုပ်ဆောင်ရမည် စသည်တို့ကို မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သူတို့ထံ သတင်းပို့ခြင်းနည်းကို စဉ်းစားချင့်ချိန်ရန် လိုအပ်သည်။ မြို့တစ်မြို့ရှိ ဧည့်ခန်းမ၊ အစည်းအဝေး သို့မဟုတ် တစ်နာရီခန်း ရှင်းပြခြင်းတို့သည် လုံလောက်ပါမည်လော။ သို့မဟုတ် အာဏာရှိလူတစ် ယောက်မှ NCA အကြောင်း ပြောပြလျှင် ပိုထိရောက်ပါ မည်လော။ သို့မဟုတ် ရေဒီယို ထုတ်လွှင့်ခြင်း လိုအပ်ပါသလား။ "လူထု ထောက်ခံမှု၊ ပါဝင်မှု၊ ပံ့ပိုးမှု" သည် မည်သည့် အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သနည်း။ ထင်မြင်ချက် တစ်ခုကို ထုတ်ပြီး လက်မှတ် ထိုး ခြင်းဖြင့် ထောက်ခံမှုအား ပြသရန် မျှော်လင့်ပါသလား။ သို့မဟုတ် သူတို့ ရပ်ရွာအပေါင်း အဖော် အဖွဲ့ဝင်များနှင့် NCA ကို နားလည်စေရန် ရပ်ရွာအဆင့် စတင် နေပါသလား။ သို့မဟုတ် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု လေ့လာစောင့်ကြည့်ရေးဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်ပါ သလား။ စသည့်မေးခွန်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။

အထက်ပါ ဥပမာကို၊ ကြည့်လျှင် ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင်ကို ရောက်စေသော လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုများတွင် NCA ကို ဆက်သွယ်ခြင်းသည် မဟာ ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်ခြင်း အစီအစဉ်ကို ဖော်ထုတ်ပြီး အကောင်အထည်ဖော် သင့်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

မဟာ ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်ကို ရေးထားသော အဆိုပြုချက် သို့မဟုတ် "မြေပုံပြလမ်းကြောင်း" ဖြစ်သည်။

- ❖ ဆက်သွယ်မှု ပန်းတိုင်တွဲကို အကြမ်းဖျင်း ဖော်ပြသည်။
- ❖ ဆက်သွယ်မှု ဖြစ်ပေါ်သော ပတ်ဝန်းကျင်ကို အခြေအနေပြ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု ပေးသည်။
- ❖ လက်ရှိ အခြေအနေကို ပြသော ပန်းတိုင်များ ရရှိရန် ချဉ်းကပ် နည်းများနှင့် လှုပ်ရှားမှုများကို ပြပေးသည်။
- ❖ အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ရန် လိုအပ်သော လှုပ်ရှားမှုနှင့် အရင်း အမြစ်များအတွက် အချိန်ပြ မူဘောင်ကို ပေးသည်။

ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရန် အသုံးဝင်သော နည်းမှာ ရည်ရွယ်ချက်များသည် SMART ဖြစ်ရန်လိုအပ်ကြောင်း အမှတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။

S - တိကျသော၊ အရေးပါသော၊ ရိုးရှင်းသော
 M - တိုင်းတာ၍ရသော၊ စီမံခန့်ခွဲ ၍ရသော
 A - အောင်မြင်မှု ရရှိနိုင်သော
 R - ဆက်စပ်မှုရှိသော
 T - အချိန် အကန့်အသတ်၊ ခြေရာခံနိုင်သော

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သော ဖြစ်စဉ်၌ အောက်ပါအချက်များ ပါဝင်သည်။

၁။ ပန်းတိုင်များနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များ

ယေဘုယျအားဖြင့် ပန်းတိုင်သည် “ရေရှည်အောင်မြင်မှုသည် အဘယ် နည်း” ဟူသည့်မေးခွန်းကို ဖြေရန် ကြိုးစားသည်။ လုပ်ဆောင်ချက် ပြည့်ဝစေရန် အကောင်အထည်ဖော် သော အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းသို့ ရေရှည်အောင်မြင်မှု ရနိုင်ရန် ဆက်သွယ်မှုက မည်သည့်အရာ ကြိုးပမ်း သည်ကို ဖော်ပြသည်။

အခြားတဘက်တွင် ရည်ရွယ်ချက်များသည် ပန်း တိုင်များထက် တိုတောင်းကြသည်။ “သင်ရည် ရွယ်သည့်အရာသည် မည်မျှ ကျစ်လစ်၊ တိုင်း တာနိုင်၊ တိကျပြီး ပစ်မှတ်သည် ရရှိနိုင်သနည်း” ဟူသည့် မေးခွန်းကို ဖြေရန် ကြိုးပမ်းသည်။

၂။ အခြေအနေပြ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု

ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်ဝေစု၏“အခြေအနေပြ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှု” သည် ဆက်သွယ်မှု နေရာ၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုနှင့် ဆန်းစစ်မှု အထူးသဖြင့် အခြေအနေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်သည် သတင်းစကား (ဆက်သွယ်မည်) ကို ထုတ်လွှင့်မည်ဟု ရည်ညွှန်းသည်။

အဓိကအချက်များ၊ ဦးတည်ရာများနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုသည် ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်၏ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ပုံသွင်း သို့မဟုတ် အကျိုးသက်ရောက် စေမည်။ ကိစ္စရပ်များကိုလည်း ဆက်သွယ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုကို ရည် ညွှန်း သည်။

အကြံပြုချက်

၃။ ပရိသတ်/များ

“ပရိသတ်”ဟူသော စကားလုံးသည် ဆက်သွယ်မှု သတင်းစကား၏ အဓိ

ဗျူဟာကျကျဆက်သွယ်ခြင်းအစီအစဉ် ပြုလုပ်ရာတွင် စဉ်းစားရမည့် အချို့အခြေအနေများတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

- ✓ နိုင်ငံနှင့် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး ပတ်ဝန်းကျင်၊
- ✓ ဗီဒီယာ စကင် (NCA အကြောင်း သတင်း သို့မဟုတ် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ် စသည်ဖြင့် မည်သည့် ကိစ္စရပ်များကို ရွေးရမည်နည်း)၊
- ✓ ပြည်သူ့ အကြံဉာဏ်များတွင် ဦးတည်ရာများ (အထူးသဖြင့် အကြံဉာဏ်ပြသူများထံမှ)၊
- ✓ သမိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေ (လက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး ညှိနှိုင်းခြင်းများ မည်သို့ တိုးတက်လာသနည်း)။

က ပစ်မှတ်ထားခံရသော တဦးချင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့များဖြစ် လာသည်။ မတူ သောပရိသတ်များ ကို အမျိုး အစား အလိုက် ခွဲခြား ထားရန် သည် အရေး ကြီးသည်။ အကျိုးအ ရှိဆုံး သတင်း စကား၊ လမ်း ကြောင်းနှင့် လှုပ်ရှားမှု များသည် ပရိသတ်တစ်ဦးချင်းစီ အတွက် ပေးနိုင်စေရန်ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ပရိသတ်များကို အမျိုးအစား အလိုက် ခွဲခြားရာတွင် စဉ်းစားရမည့်အချက်နှစ်ခုရှိသည်။ ပထမ ဆက်သွယ်မှု ရည်ရွယ်ချက် များရောက်ရှိရန် အောင်မြင်မှု သို့မဟုတ် ကျန်းမူသောချက်ကို မည်သူကိုင်သည်ကို သတ်မှတ်ပါ။ ဒုတိယ ထိုလူတို့ကို မည်သူက လွှမ်းမိုးကြောင်း ဖော်ပြပါ။

၄။ သတင်းစကား

သတင်းစကားသည် မည်သည့်ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်၏ အဓိကဖြစ်သည်။ ပရိသတ် တစ်ဦးထံ ကိစ္စအကြောင်း ပို့စေလိုသော အဓိက အဆိုပြုချက်အဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သည်။ သတင်းစကားတစ်ခုသည် ဆိုလိုချက်တစ်ခု အပေါ် အခြေခံသည်။

သတင်းစကားများသည် မှတ်သားချင်စဖွယ် တိုတိုတုတ်တုတ် အကျိုးအကြောင်း ဆက်စပ်ပြီး ရှင်းလင်းသည်။ ပစ်မှတ် ပရိသတ် ၏ လိုအပ်ချက် သို့မဟုတ် တန်ဖိုးထားသည့် အတိုင်း ကိစ္စ သို့မဟုတ် ကိစ္စရပ်များကို ရှင်းပြသည်။ ယေဘုယျပြောရလျှင် အကျိုးရှိသော သတင်းစကားများသည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သင့်သည်။

- ❖ ရှင်းလင်းပြီး ရိုးရှင်းနေရမည်။
- ❖ အတိုချုံးရမည်။
- ❖ ယုံကြည်ဖွယ် ဖြစ်ရမည်။
- ❖ ဆွဲဆောင်နိုင်ရမည်။
- ❖ သတင်းပို့သူမှန်က ပို့ရမည်။

သတင်းစကားကို တိုးမြှင့်ရာ လမ်းညွှန်ချက်အဖြစ် အောင်အသုံးပြုနိုင်သည်။

- ✓ ပစ်မှတ်ပရိသတ်ကို မည်သည့်အရာ သိစေလိုသနည်း။
- ✓ သင် ဆက်သွယ်လိုသည့် အကြောင်းကို သူတို့ အဘယ်ကြောင့် ဂရုစိုက်ရမည်နည်း (သင့်ဆက်သွယ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုတွင် သူတို့ကို သင်တင်ပြလိုသည့် ကိစ္စရပ်များ)။ ထိုကိစ္စသည် သူတို့ကို မည်သို့ အကျိုး သက်ရောက်စေမည်နည်း။
- ✓ ပစ်မှတ်ပရိသတ်ကို မည်သည့်အရာ တွေးစေလိုသနည်း။
- ✓ ပစ်မှတ်ပရိသတ်ကို မည်သည့်အရာ လုပ်စေလိုသနည်း။

ဆက်လက်တိုးမြှင့်ဦးမည့် သတင်းစကားသည် ပစ်မှတ်ပရိသတ်ဆီသို့ ရောက်သင့်သည်။ ပရိသတ် ကိစ္စရပ်ဖြစ်သည့် သတင်းစကားလက်ခံရရှိပြီးနောက် မည်သည့်အရာ မေးမြန်း မည်ကို မှန်းခြင်းသည် အထောက်အကူပြုမည်။ သတင်းစကားသည် အရေး ကြီးသော ကိန်းဂဏန်းနှင့် မှန်ကန်သော အချက်အလက်များကို ကိုးကားလျှင် ပိုမို ယုံကြည်ရပြီး အားကောင်းပေမည်။

၅။ ဗျူဟာများ၊ လမ်းကြောင်းများနှင့် လှုပ်ရှားမှုများ

ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်သည် မည်သို့ အကောင်အထည် ဖော်ရမည်ကို ဖော်ပြသည်။ “ဝိမ်းအစီအစဉ်” (ဗျူဟာ)၊ ကိရိယာများ သို့မဟုတ် “ယာဉ်” (လမ်းကြောင်း)ကို ပစ်မှတ်ပရိသတ်ထံ သတင်းစကားပို့ရာတွင် အသုံးပြုသည်။ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ အစီအစဉ်ပြီး မြောက်စေရန် တိကျသော ဆောင်ရွက်မှု (လှုပ်ရှားမှု) ဖြစ်သည်။

ဗျူဟာ၊ လမ်းကြောင်းနှင့် လှုပ်ရှားမှု တစ်ခုစီသည် သတ်မှတ်ထားသော ပရိသတ်နှင့် ကိုက်ညီရမည်။ ဥပမာ NCA တွင် ဆက်သွယ်ခြင်း ကြိုးပမ်းမှုအတွက် သတ်မှတ်ထားသော ပရိသတ်များအထဲမှ တစ်ဦးသည် ပညာတတ်အဖွဲ့အစည်းမှ ဖြစ်လျှင် ညီလာခံ တင်ပြချက် သို့မဟုတ် ပုံမှန် အစည်းအဝေးအပြင် သဘောတူစာချုပ်၏ မိတ္တူများကို ဖြန့်ချိခြင်းသည် NCA ကို သူတို့ထံ ဆက်သွယ်ရန် သင့်တော်သောနည်းလမ်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ဝေးကွာသော ကျေးရွာရှိ နေထိုင်သူများအဖြစ်တွင် “အခန်းကျယ်” အစည်းအဝေးကို ကျင်းပ ခြင်းသည် ပိုမို အကျိုးရှိမည်။ ပုံမှန်ထက် စကားအပြန်အလှန်ပြောခြင်းဖြင့် စာရွက်ငယ်များနှင့် NCA အကြောင်း ရုပ်ပြတို့ကို ဝေမျှနိုင်သည်။

ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သော ဆက်သွယ်မှု လမ်းကြောင်းများသည် အောက်ပါတို့ ပါဝင်သည်။

မီဒီယာ	<ul style="list-style-type: none"> • TV, ရေတီယို၊ စာရွက်စာတမ်းဖြင့် ထုတ်ဝေသော သတင်း (ဥပမာ သတင်းစာ)၊ Web အခြေပြု မီဒီယာ (ဥပမာ Online သတင်းများ၊ Blog များ၊ လူမှု မီဒီယာ ကွန်ယက်
ကြော်ငြာခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • Video, အသံလွှင့်ခြင်း၊ သို့မဟုတ်၊ စာရွက်ဖြင့် ထုတ်ဝေထား သော လက်ကမ်းစာစောင်၊ ဝေစာများ၊ Web Site သို့မဟုတ် Web Page များ
ပွဲ၊ ပွဲလမ်းသင်များ	<ul style="list-style-type: none"> • အသေးစား ဟောပြောပွဲများ၊ မိတ်ဆက်ပွဲများ၊ စင်တင်တေးဂီတများ၊ ပညာရေး ခရီးစဉ်များ၊ နီးနှောဖလှယ်ပွဲများ
လှုံ့ဆော်ခြင်းနှင့် ရှင်းလင်းခြင်း	<ul style="list-style-type: none"> • မျက်နှာရုံညီ အစည်းအဝေး၊ မိမိအမြင်အားရှင်းလင်းခြင်း၊ တစ်အိမ်တက်တအိမ်ဆင်း၍ ရှင်းပြဆွေးနွေးခြင်း

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

၆။ အချိန် မူဘောင်နှင့် ငွေကြေး

စီစဉ်ခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် အချိန်မူဘောင် သို့မဟုတ် လှုပ်ရှားမှု အချိန်စာရင်းသည် သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေ တစ်ခုစီ၏ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် အချိန်ကာလအပိုင်းအခြားကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသင့်သည်။

အချိန်မူဘောင်သည် မည်သည့်လှုပ်ရှားမှုများ လုပ်ဆောင်သင့်သည်၊ မည်သည့်လိုအပ်ချက်များ ပြင်ထားသင့်သည်၊ လူဦးရေမည်မျှ ပါဝင်သင့်သည်နှင့် အရင်းအမှတ်မည်မျှ လိုအပ်သည်ကို သတ်မှတ်ရန် ကူညီပေးသည်။

ဆက်သွယ်ခြင်း ကြိုးပမ်းမှု အချို့သည် အရင်းအမြစ် တင်းမာမှု အထူးသဖြင့် တီပို့၊ ရေဒီယို သို့မဟုတ် သတင်းစာ၊ စာရွက်ထုတ်ထားသော ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်များ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဝဘ်အခြေပြု သို့မဟုတ် လူမှုမီဒီယာနေရာကဲ့သို့သော ဆက်သွယ်မှု လမ်းကြောင်းများအတွက် ပိုမိုအကျိုးရှိသော ပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ပြရန် ကောင်းသည်။

နမူနာဆက်သွယ်မှုအစီအစဉ်။ "မြို့နှစ်မြှာမြို့" အကြောင်း

ရိုးရှင်းသော ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်ကို ပုံဖော်ရန်သည် "မြို့နှစ်မြှာမြို့အကြောင်း" ကို ရည်ညွှန်း သည်။

ဒေသန္တရ ခရီးသွားလာမှုဖြင့် ဝမ်းကျောင်းနေရသော ရွာခံ မြို့ခံတို့ဘဝကို တွေးကြည့်ပါ။ နယ်မြေ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေး အခြေအနေကြောင့် ရွာခံမြို့ခံတို့သည် နယ်မြေတွင် စိမ့်မြေကို ထိန်းသိမ်းရန် အီကိုခရီးသွားလာရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ဆုံးဖြတ်ရသည်။

ခရီးသွားများနှင့် အခြားပြင်ပများကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ချက်ကို မီးမောင်းထိုးပြလိုကြသည်။ ထို့အပြင် ရွာခံ မြို့ခံများသည် ဒေသန္တရ အစိုးရ ခေါင်းဆောင်များနှင့် လယ်သမား အသင်းအပါအဝင် နေထိုင်သူများကို စိမ့်မြေနှင့် အီကိုစနစ်ကို မပျက်စီးစေဘဲ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝင်း-ဝင်း အဖြေရရန် တောင်းဆိုလိုကြသည်။

အထက်တွင် ပေးထားသည်အတိုင်း ရွာခံမြို့ခံတို့ စီစဉ်ထားသော တောင်းဆိုရန် ကြိုးပမ်းမှု အတွက် ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်သည် အောက်တွင် ပြထားသော ဇယား၏မာတိကာ များတွင် တွေ့ရမည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

<p>ပန်းတိုင်နှင့် ရည်ရွယ်ချက်</p>	<p>ပန်းတိုင် ဆက်သွယ်ရေးအစီအစဉ်၏ ပန်းတိုင်သည် မြစ်နစ်ပွားမြို့ စီမံမြေနှင့် အီကိုစနစ်ထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ပြည်သူထံမှ အထောက်အပံ့ရရန် ဖြစ်သည်။</p> <p>ရည်ရွယ်ချက်များ</p> <p>၁။ (၁) လအတွင်း မြစ်နစ်ပွားမြို့ရှိ နေထိုင်သူများသည် စီမံမြေ၏ အရေးကြီးပုံနှင့် အကျိုးကျေးဇူးများ သတိပြုလာသည်။</p> <p>၂။ (၁) လအတွင်း မြစ်နစ်ပွားမြို့ရှိ နေထိုင်သူများသည် စီမံမြေနှင့် အီကိုစနစ်တွင် လယ်လုပ်ခြင်း ရလဒ်နှင့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အကြား ဘက်မှုမှုကို ထိန်းသိမ်းရန် ကြာရှည်တည်တံ့သည့် လယ်လုပ်ခြင်းနည်းလမ်းလိုအပ်ချက်ကို နားလည်သည်။</p> <p>၃။ ဆက်သွယ်ရေး အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (၃) လအတွင်း စီမံမြေနယ်မြေထိန်းသိမ်းမှု တောင်းဆိုရာတွင် ခရီးသွားနှင့် အခြားနေထိုင်သူမဟုတ်သူများ ထောက်ပံ့မှုကို စာရင်းပြုစုပါ။</p>
<p>အခြေအနေ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ မြို့ဝန်နှင့် ကောင်းကောင်းဖွဲ့စည်းထားသော လယ်သမားအဖွဲ့က ထောက်ပံ့သော စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ရလဒ်အတွက် ခိုင်မာသော တွန်းအား လက်ရှိတွင်ရှိသည်။ ❖ အများစုက မြစ်နစ်ပွားမြို့၏ စီးပွားရေးသည် လယ်လုပ်ခြင်းနှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းတွင် မှီတည်ကြောင်းသိချိန်တွင် အနည်းစုသည် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် စီမံမြေ၏ အပြန်အလှန်ဆက်စပ်မှုနှင့် အပြန်အလှန်မှီတည်မှု၊ စီမံမြေအီကိုစနစ်တွင် စိုက်ပျိုးရေး လှုပ်ရှားမှု၏ရလဒ်ကိုသာ သိကြသည်။ ❖ လက်ရှိတွင် ကြာရှည်တည်တံ့သော လယ်လုပ်ခြင်း၊ စီမံမြေထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး ရှင်းလင်းသော မူဝါဒမရှိသေးပေ။ ဤခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အမြန်ချမှတ်ရန် လိုအပ်သည်။ ❖ နိုင်ငံအဆင့်တွင် လူတို့သည် တည်ရှိမှု၊ မြစ်နစ်ပွားစီမံမြေ၏ ဇီဝဗေဒ ကွဲပြားမှုနှင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းအရေးပါပုံကို သတိပြုကြစဉ် အများစုသည် ထိုအရာ၏ ကျိုးပဲ့လွယ်မှု၊ အနာဂတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဘေးအန္တရာယ်ကို တားဆီးရန်နှင့် ထိုနေရာကို ခရီးသွားနေရာအဖြစ် ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်ချက်ကို သတိမပြုကြပေ။

ပရိသတ်	သတင်းစကား/များ	မဟာဗျူဟာများ/ လမ်းကြောင်းများ/လှုပ်ရှားမှုများ
ဒေသန္တရ အစိုးရဝန်ထမ်းများ	စီမံမြေသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ စီးပွားရေးနှင့် မြစ်နစ်ပွားမြို့၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးမှုတွင် အရေးကြီးသော ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ပျော့ပြောင်းသော	❖ စီမံမြေထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ကြာရှည်တည်တံ့သည့် လယ်လုပ်ခြင်းအတွက် လှုပ်ရှားမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးနေရာ စာရွက်ကို

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

ပရိသတ်	သတင်းစကား/များ	မဟာဗျူဟာများ/ လမ်းကြောင်းများ/လှုပ်ရှားမှုများ
	<p>မူဝါဒရရှိရန်၊ စီမံခြေကို ကာကွယ်ရန်နှင့် ကြာရှည်တည်တံ့သော လယ်လုပ်နည်းများကို ချမှတ်ရန် တွန်းအားပြုခြင်းများ လုပ်ဆောင်ကြပါစို့။ စီမံခြေပျက်စီးမှု၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးဆက်များနှင့် အနာဂတ်ကို ဝန်းရံလျှင် ယခုကြုံတွေ့နေရသည့် စီးပွားရေး တိုးတက်မှုသည် အသက်ရှည်မည် မဟုတ်ပေ။</p>	<p>တောင်းဆိုခြင်း၊</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ တဦးချင်းပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း၊ မြို့ဝန်၊ ဒေသန္တရဝန်ထမ်းတို့နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ဆွေးနွေးခြင်း၊ ❖ မြစ်နှစ်ဖွာစီမံခြေ ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊
လယ်သမားအဖွဲ့	<p>မြစ်နှစ်ဖွာမြို့ တိုးတက်မှုသည် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ထုတ်ကုန်နှင့် စီမံခြေကာကွယ်ခြင်းကို လက်တွဲလုပ်ဆောင်ရန်ဖြစ်သည်။ လယ်လုပ်ခြင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို ထောက်ပံ့သည်။ စီမံခြေသည် အသီးအနှံများကို ထောက်ပံ့သည်။ စီမံခြေကို ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရေရှည်တိုးတက်မှုကို ထိန်းသိမ်းခြင်း ဖြစ်သည်။</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ အဖွဲ့များကို ခြုံကြည့်ခြင်း (ဒေသန္တရ NGOs မှ ကြီးမှူးပြီး) ❖ တဦးချင်းပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်များနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ဆွေးနွေးခြင်း၊
အခြားနေထိုင်သူများ	<p>စီမံခြေသည် သားစဉ်မြေးဆက် အသုံးပြုရသော၊ ကျွန်ုပ်တို့ သားသမီးများနှင့် သားစဉ်မြေးဆက်ကို လက်ဆင့်ကမ်းပေးရမည့်အမွေဖြစ်သည်။ ထို အမေကို မဆုံးရှုံးစေဘဲ ထိန်းသိမ်းကြပါစို့။</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ စီမံခြေထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် အပြင်နှင့် အွန်လိုင်း အသနားခံခြင်း၊ ❖ မြစ်နှစ်ဖွာ စီမံခြေ ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ ❖ ရပ်ရွာစုခြင်းနှင့် ခြုံကြည့်ခြင်း၊
ခရီးသွားနှင့် မနေထိုင်သူများ	<p>လူနှင့် သဘာဝသည် အပြန်အလှန်ဆက်စပ်သည်။ ထိုဆက်စပ်မှုကို မြစ်နှစ်ဖွာ စီမံခြေသွားလည်သည့်အခါ ပထမဆုံး ကြုံတွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအတွေ့အကြုံကို ကမ္ဘာသို့ ဝေမျှရန် ကူညီပါ။ မြစ်နှစ်ဖွာစီမံခြေ ထိန်းသိမ်းရန် ကူညီပါ။</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ စီမံခြေထိန်းသိမ်းခြင်းအတွက် အပြင်နှင့် အွန်လိုင်း အသနားခံခြင်း၊ ❖ မြစ်နှစ်ဖွာ စီမံခြေ ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ ❖ စီမံခြေအကြောင်း အွန်လိုင်းဗီဒီယို ❖ မြစ်နှစ်ဖွာစီမံခြေအကြောင်း လူမှုမီဒီယာစာမျက်နှာနှင့် ဓာတ်ပုံများ ဝေမျှခြင်း

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

၈။ တင်ဆက်ရှင်းပြခြင်းနည်းလမ်း (Giving a Presentation)

သတင်းဝေမျှခြင်းအတွင်း လူကြိုက်များသော လှုပ်ရှားမှုများထံမှ တစ်ခုသည် မိတ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများအတွက် တင်ဆက်ခြင်း သို့မဟုတ် သတင်းများကို အနှစ်ချုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆက်ဆံရေး အရာရှိများကို အောက်ခြေတွင် သတင်းနှင့် ဆက်သွယ်ရေး လှုပ်ရှားမှု များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့နေစဉ် တာဝန်တွင် ဒေသန္တရ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများကို ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်အကြောင်း နောက်ဆုံးပေါ် တင်ဆက်ခြင်းနှင့် အတိုချုပ်များကို တင်ပြရန် ပါဝင်သည်။

ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာအဖြစ် တင်ဆက်ခြင်းသည် ပေးထားသော ပုံစံ သို့မဟုတ် အစဉ်လိုက် ပရိသတ်ကို သတင်းဝေမျှခြင်း နည်းလမ်းဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် NCA နှင့် ပြင်ဆင်ပေး ထားခြင်း ကဲ့သို့သော ရှုပ်ထွေးသည့် သတင်းဝေမျှခြင်းတွင် အသုံးဝင် ဆုံးဖြစ်သည်။

တင်ဆက်ရှင်းပြရန် ပြင်ဆင်ခြင်း (Preparing a Presentation)

အတိုချုံးခြင်း သို့မဟုတ် တင်ဆက်ခြင်းကို ပြင်ဆင်ခြင်းတွင် ပါဝင်သော အခြေခံအချက် အ မြောက်အများရှိသည်။ ဤလမ်းညွှန်ချက်သည် သတင်းအချက်အလက်ပေါများပြီး တိုတောင်း သော တင်ဆက်ခြင်းကို တိုးမြှင့်ရာတွင် အကူအညီပေးမည်။

၁။ တင်ဆက်ခြင်းကို တိုးမြှင့်ရာတွင် ကိုယ်ရေးရာဇဝင်၊ စိတ်ဝင်စားမှု၊ ဗဟုသုတ၊ စိတ်နေ သဘောထားနှင့် တင်ဆက်သူ ကိစ္စရပ်အကြောင်း အမြင်များကို တုံ့ပြန်မည့် ပရိသတ်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာပါ။

၂။ တင်ဆက်ခြင်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိပါ။ ဝေမျှခြင်း ရည်ရွယ်ချက်အတွက် သတင်းကို မဝေမျှခြင်းကို အလေးပေးထိုက်သည်။ အခြေခံရည် ရွယ်ချက်သည် ကိစ္စရပ်နှင့် လုပ်ဆောင်ချက်အထိ လုပ်ဆောင်ရန် အကြောင်း ပရိသတ်အမြင်ကို ပြောင်းရန် သို့မဟုတ် အမျိုးအစားခွဲရန် ဖြစ်သည်။

၃။ တင်ဆက်ခြင်း နည်းလမ်းများကို နှံ့နှံ့စပ်စပ် သိပါ။ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော မေးခွန်းများ အတွက် ပြင်ဆင်ထားပါ။ မာတိကာများနှင့် ကျွမ်းကျင်မှု၊ တင်ဆက်ခြင်း၏ အစဉ်လိုက်သည် တင်ဆက်ခြင်းကို ပိုမိုအကျိုးရှိစေသည်။ အရေးကြီးသော အချက်များ ကို တင်ဆက်နေစဉ် မကျန်ရစ်ခွဲနိုင်ပါ။ တင်ဆက်နေစဉ် မေးခွန်းများကို မျှော်ပြီး တင်ဆက်ခြင်း နည်းလမ်းရှိ အဖြေများကို ဖြေကြားပါ။

၄။ သတင်းစကား အဓိကနှင့် ထောက်ပံ့သည့် အချက်များကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိပါ။ တင်ဆက်ခြင်းသည် သံသယကင်းကင်း သတင်းနှင့် အချက်အလက် အမြောက်အများ ပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်းပဲ အကြံဉာဏ်အဓိက၊ တင်ဆက်ခြင်း၏ သတင်းစကားများနှင့် သူတို့နှင့် ဆက်စပ်သည့် ထောက်ပံ့အချက်များ ပုံစံဖြစ်သည့် အချက်တစ်ချက်မှ သုံးချက်ထိ မီးမောင်းထိုးရန်သည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။

၅။ တင်ဆက်ခြင်း အရှိန်တွင် ပြောဆိုသူကို လမ်းညွှန်ရန် အမှတ်အသားအချို့ရှိသော အဓိကအချက်ရှိရန် အကြံပေးလိုသည်။

ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်ခြင်း အစီအစဉ်သည် ပြုလုပ်ထားပြီးဖြစ်လျှင် အစီအစဉ်အောက် ဆောင်ရွက်သော သတင်းစကားက အမြဲလမ်းညွှန်သည်။ တင်ဆက်ခြင်း မာတိကာသည် သင့်တော်ပြီး ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော ဆက်သွယ်ခြင်းဗျူဟာနှင့် တွယ်ကပ်သည်။

၆။ သင့်တင့်သော နိဒါန်းနှင့် အပိတ်အဆိုပြုချက်ကို ဖန်တီးပါ။ နိဒါန်းကောင်းသည် တင်ဆက်ခြင်းတွင် ပရိသတ်ကို စဉ်းစားရန် ပေးသည့် အကြံဉာဏ်ဖြစ်သည်။ အပိတ်

အဆိုပြုချက်ကောင်းသည် တင်ဆက်ခြင်းကို ခြံ့ပိုပြီး ပရိသတ်ကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင် စေသည့်အရာ ဖြစ်သည်။

တင်ဆက်ရှင်းပြခြင်း အခန်းကဏ္ဍ

တင်ဆက် ရှင်းပြခြင်းကို ပုံမှန်အားဖြင့် နိဒါန်း၊ တင်ဆက်ခြင်း၏ စာကိုယ်နှင့် အပိတ်ပိုင်းဟု (၃) ပိုင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသည်။

- ✓ ဝိသေသန လက္ခဏာအရ အကျိုးရှိသော တင်ဆက်ခြင်းသည် အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သင့်သည်။
- ✓ ပရိသတ်၏ အာရုံစိုက်မှုကို ရယူပါ။
- ✓ တင်ဆက်ချက်အပေါ် ပရိသတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို စွဲထားပါ။
- ✓ ပရိသတ်နားလည်သဘောပေါက်သော အကြံဉာဏ်နှင့် ဝေမျှထားသော သတင်းကို တည်ဆောက်ပါ။
- ✓ တင်ဆက်ခြင်း မာတိကာကို ပရိသတ် လက်ခံမှုကို ရယူပါ။
- ✓ တင်ဆက်ခြင်း၏ အဓိကအချက်များကို မှတ်မိကြောင်း သေချာစေပါ။

နိဒါန်းတွင် ပရိသတ်၏ အာရုံ စူးစိုက်မှုကို သူတို့ အား ရည်ညွှန်းခြင်းဖြင့် ရ ယူ ခြင်းနှင့် သူတို့ကိုယ်သူ မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း၊ သူတို့ကိုယ်သူ ပြောပြခြင်းသည် စကားပြောဆိုသူ အတွက် အစဉ်အလာဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရှင်းပြစဉ် ရည်ရွယ်ချက်၊ ခြံ့ငုံချက်နှင့် တင်ဆက်ခြင်း ၏

လုပ်ဆောင်မည့် သဘောတရားကို အကျဉ်းချုံး ရှင်းပြရမည်။ စကားပြောသူမှ ဤ တင်ဆက်ရှင်းပြခြင်းသည် ပရိသတ်အတွက် မည်မျှ (ဘယ်လောက်) အရေးကြီး ကြောင်းကိုလည်း ပြောပြထားသင့်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

တင်ဆက်ရှင်းပြခြင်း၏ စာကိုယ်တွင် ပါဝင်မည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် အကြံဉာဏ်များကို ဆွေးနွေးသည်။ အဓိကအကြံဉာဏ်များကို အစီအစဉ်တကျထားခြင်းသည် တင်ဆက်ရှင်းပြရာတွင် ချောမွေ့စေသည်။ မြင်နိုင်သော သင်ထောက်ကူပစ္စည်းများကို အဓိကအချက်များ အလေးပေးရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဆင့်ပွားသတင်းများပေးလျှင် အဓိကအချက်တစ်ချက်စီကို အနှစ်ချုပ် ခြင်းသည် ပရိသတ်ကို တင်ဆက်ခြင်းအရှိန်ထိန်းရာတွင် ကူညီပေးမည်။

တင်ဆက်ခြင်း၏ အပိုက်ပိုင်းသည် အဓိကအကြံဉာဏ်၏ အနှစ်ချုပ် ခြုံငုံချက် ဖြစ်သည်။ မဟာဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်မှု အစီအစဉ်ကို အခြေခံသော အားကောင်းသည့် နိဂုံးချုပ် အဆို ပြုချက်သည် ထည့်သွင်းပါဝင်စေနိုင်သည်။ တင်ဆက်ခြင်း ပြီးဆုံးသောအခါ ပရိသတ် ထံမှ လာသော မေးခွန်းများမေးစေရန်နှင့် အမျိုးအစားခွဲရန်သည် အစဉ်အလာအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ဖော်ပြပါ အားလုံးကို စဉ်းစားပြီး NCA ကို ရပ်ရွာတွင် နေထိုင်သူများထံ ရှင်းပြ ရမည်။ ဥပမာ အောက်ပါပေးထားသမျှ အစဉ်လိုက်ကို လိုက်နာနိုင်သည်။ အောက် ဇယားတွင် အဓိကအချက်များပါရှိစေရန်အတွက် လမ်းညွှန်ချက်မေးခွန်းတွဲများအဖြစ် ဖော်ပြထားသည်။

အပိုင်း	လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ
၁။ နိဒါန်း	<ul style="list-style-type: none"> ❖ NCA ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။ ခြုံငုံရည်ရွယ်ချက်သည် အဘယ်နည်း။ ❖ သင့် အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဘာကိုဆိုလို သို့မဟုတ် ဘာအဓိပ္ပာယ်ရှိသနည်း။ (ပရိသတ်အတွက် သတင်းစကားကို ထပ်ရေးရန် ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်ရေး အစီအစဉ်ကို အသုံးပြုနိုင်သည်။)
<p>၂။ စာကိုယ်</p> <p>၃။ NCA ယန္တရား</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ NCA တွင် ရှင်းပြထားသော ဖွဲ့စည်းပုံမှာ အဘယ်နည်း။ အဓိကလုပ်ငန်းများမှာ အဘယ်နည်း။ <ul style="list-style-type: none"> ○ တစ်နိုင်ငံလုံးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ် အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းအစည်းအဝေး (JICM) ○ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးပူးတွဲစောင့်ကြည့်ရေးကော်မတီ (JMC) (ပြည်ထောင်စု၊ တိုင်း/ပြည်နယ်၊ ဒေသန္တရ) ○ စိစစ်အတည်ပြုရေး အဖွဲ့ ○ ဆက်ဆံရေး ရုံးများ

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အပိုင်း	လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ
	<ul style="list-style-type: none"> ○ ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးမှု ပူးတွဲကော်မတီ (UPDJC) <p>မှတ်စု။</p> <p>ဖွဲ့စည်းပုံအမျိုးမျိုးနှင့် သူတို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ဆက်စပ်ခြင်းကို ကိုယ်စားပြုသော ပုံဆွဲခြင်းသည် ပရိသတ်ကို ပိုရှင်းလင်းသော NCA ယန္တရား ပေးမည်။ ဤသည် တင်ဆက်ခြင်းကို ထင်ထင်ရှားရှား စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းစေပေမည်။</p>
<p>ခ။ NCA ပြင်ဆင်ပေးသော အဓိကအချက်</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ NCA တွင် ဖော်ပြထားသော အဓိက လှုပ်ရှားမှုမှာ အဘယ်နည်း။ ❖ NCA ၏မည်သည့် ပြင်ဆင်ပေးချက်များသည် စစ်တပ်နယ်ပယ်နှင့် လုံခြုံရေးကိစ္စတို့ကို ခြုံငုံသနည်း။ မည်သည့်အဓိကအချက်များကို မီးမောင်းထိုက်သနည်း။ အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။ ❖ မည်သည့် NCA ပြင်ဆင်ပေးချက်များသည် ပဋိပက္ခဖြစ် နယ်မြေများတွင် နေထိုင်သော အရပ်သားအခွင့်အရေးကို ကာကွယ်ပေးထားသနည်း။ မည်သည့်ကာကွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် သက်စောင့်သည် ရပ်ရွာအတွက် ရှိသနည်း။ ❖ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး ချိုးဖောက်မှုကိစ္စရပ်တွင် မည်သူသည် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး ချိုးဖောက်မှု ပြုသနည်း။ မည်သို့ အစီရင်ခံရမည်နည်း။ ❖ အခြားမည်သည့် အရေးကြီးပြင်ဆင်ပေးချက်များ NCA တွင် ပါဝင်သနည်း။ ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်တွင် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးသနည်း။ <p>မှတ်စု။</p> <ul style="list-style-type: none"> • ပရိသတ်အပေါ် မူတည်ပြီး တင်ဆက်ခြင်းအပိုင်းများကို ညှိနှိုင်းခြင်းကို အလေးပေးပါ။ ဥပမာ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းနှင့် ရွာသားများသည် ပရိသတ်ဖြစ်လျှင် အရပ်သားကာကွယ်ခြင်းကို ပိုမို အလေးပေးနိုင်သည်။ ပရိသတ်သည် စစ်တပ် သို့မဟုတ်

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

အပိုင်း	လမ်းညွှန်မေးခွန်းများ
	<p><i>EAO အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်လျှင် ဆွေးနွေးခြင်းသည် တပ်နှင့် ဆက်စပ်သည့် ကိစ္စရပ်ကို ပိုမို အလေးပေးနိုင်သည်။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရပ်ရွာသည် ပရိသတ်ဖြစ်လျှင် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီသည် တင်ဆက်ခြင်း အလေးပေးမှု ဖြစ်နိုင်သည်။</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုဖြစ်စဉ်နှင့် ယဉ်ပက္ခဖြစ်ရသည့် အကြောင်းအရင်းအမြစ်ကို ဖြေရှင်းရန်သည် အဘယ်ကြောင့် အရေးကြီးကြောင်း ဖော်ပြရန် မမေ့ပါနှင့်။</i>
<p>၃။ အပိတ်</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ NCA သည် ပရိသတ်နှင့် အဘယ်ကြောင့် စပ်ဆိုင်သင့်သနည်း။ သူတို့ကို မည်သို့ တိုက်ရိုက် အကျိုးသက်ရောက်စေသနည်း။ ❖ NCA သည် တိုင်းရင်းသားပြည်နယ်များနှင့် တစ်နိုင်ငံလုံးအနာဂတ်ကို မည်သို့ အကျိုးသက်ရောက်စေသနည်း။ ❖ ပရိသတ်သည် NCA ကို မာတိကာများ အပြည့်အဝ နားလည်စေရန် မည်သို့ဆက်လက် လေ့လာနိုင်သနည်း။ NCA ကို မည်သို့ ထောက်ပံ့နိုင်ကြသနည်း။ ❖ NCA အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် ပရိသတ်က မည်သို့ ကူညီနိုင်သနည်း။ ❖ တင်ဆက်ခြင်းသည် ပရိသတ်အတွက် အမှတ်ရစေရန် မည်သည့် မှတ်ချက် သို့မဟုတ် သတင်းစကားကို ပေးရမည်နည်း။ <p><i>မှတ်စု။</i> <i>တင်ဆက်သူ၏ အမည်နှင့် ဆက်သွယ်ရန် အသေးစိတ်ကို ပရိသတ်တို့အားပြရန် အကြံပေးလိုသည်။ ဤနည်းဖြင့် တင်ဆက်ခြင်း ပြီးသွားသည့်တိုင် မေးမြန်းလိုသည့်အရာများ ရှိသူသည် တင်ဆက်သူနှင့် ဆက်လက်ဆက်သွယ်နိုင်သည်။</i></p>

ဃ။ သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာများ ပြင်ဆင်ခြင်း

၁။ လက်ကမ်းစာစောင်နှင့် စာရွက်ငယ် (ဝေစာ)

ဝေစာ၊ လက်ကမ်းစာစောင်ကဲ့သို့သော သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာများသည် မည်သည့်သတင်းဝေမျှမှုမဆို မြန်ဆန်ပြီး တိကျသော၊ မြင်သာသော၊ ရှင်းလင်းသော သတင်းပေးရာတွင် အကူအညီပေးသည်။ အဖွဲ့အစည်း၊ အလုပ် သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှု၊ ထုတ်ကုန်၊ အကြံဉာဏ် သို့မဟုတ် တောင်းဆိုမှုတို့အကြောင်း ယေဘုယျ အကြံဉာဏ်ပေးရာတွင် အကျိုးရှိသောနည်းလမ်းဖြစ်သည်။ ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင် သည် သတင်းဝေမျှရန် အကျိုးရှိသော နည်းလမ်းဖြစ်သည်။

သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာများသည် စာကြောင်းတို၊ ပုံများ၊ ဇယားများနှင့် အခြားမြင်ရသောအရာများ ပေါင်းစပ်ထားသည်။ အသေးစိတ်၊ အပြည့်အစုံ၊ ပြည့်ဝသော သတင်းပေးရန် မဟုတ်ဘဲ၊ အပေါ်ယံ သို့မဟုတ် အရိပ်မျှသာမြင်ရရှိ ဖြစ်သည်။ ဤတန် ဆာပလာများကို လူထုသို့ အမြန်ဝေမျှရန် အသုံးပြုပြီး တင်ဆက်ခြင်းတွင် အထောက်အပံ့ပေးသော တန်ဆာလည်း ဖြစ်သည်။

ဝေစာသည် သတင်းအမြောက်အများပါဝင်သော စာရွက်ခေါက်ဖြစ်သည်။ နှစ်ဘက်စလုံးတွင် စာများရေးထားသည်။ စာရွက်ငယ်သည် “လက်ကမ်းစာစောင်” ဖြစ်ပြီး မခေါက်ထားဘဲ စာရွက်ထုတ်ထားသည့် အလွှာဖြစ်သည်။

၂။ ဝေစာ၊ လက်ကမ်းစာစောင် ထုတ်ဝေရာတွင် စဉ်းစားရမည့်အချက်များ

ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင်သည် ပြုလုပ်ရန်လွယ်ကူသည်။ ပစ်မှတ်ပရိသတ်ကို တွေးတော စီစဉ်စေသော ရလဒ်ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော အရာကို ဖန်တီးတတ်ရန် လိုအပ်သည်။

ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်ပြုလုပ်ရာတွင် အလေးပေးရမည့် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ ပြုလုပ်ရန် အရင်းအမြစ်နှင့် အကိုးအကားအမြောက်အများရှိသည်။ အကြံပေးချက်တို့ကို လိုက်နာရန် လိုအပ်သည်။ အကျိုးရှိသော သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာပြုလုပ်ခြင်းတွင် ထည့်သွင်းရမည့် အထွေထွေမှုများ ပါဝင်သော အတိုကောက် “AIDA”ကို အခြေခံဖော်မြူလာကို စိတ်ထိထားရမည်။

- ❖ **အာရုံစူးစိုက်မှု (Attention)** – ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်သည် ပရိသတ် အာရုံစူးစိုက်မှုကို ဆွဲရန်လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကြည့်ဖမ်းစားနိုင်သော၊ ပုံစံ၊ ဒီဇိုင်း၊ အရောင်၊ လိုဂိုနှင့် အခြားမြင်နိုင်သောအရာများဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ ပြုလုပ်ရမည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

- ❖ **စိတ်ဝင်စားမှု (Interest)** – ပရိသတ်အာရုံဆွဲယူပြီးလျှင် သူတို့၏ စိတ်ဝင်စားမှုသည် ကြာရှည်တည်တံ့ရန် လိုအပ်သည်။ သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာသည် မည်သည့်အရာသည် အသစ်ဖြစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် တန်ဆာပလာပြောသည့်အရာနှင့် မည်သည့်အရာသည် ကွဲပြားသည်ကို ပြောကြားနိုင်ရမည်။ ပရိသတ်က အကျိုး ရလဒ်ကို ရယူပြီး ချက်ချင်းမြင်နိုင်ရမည်။
- ❖ **ဆန္ဒ (Desire)** – အကျိုးရှိသော ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်များသည် ပရိသတ်မှ ဆန္ဒကို သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာထံ ဖမ်းယူနိုင်ရမည်။ ပုံများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ဖတ်ရွတ်သူအတွက် ကောင်းကျိုးပေးမည့် ဆွဲဆောင်နိုင်သော သတင်းတို့ကို ထည့်သွင်းရမည်။ အဆုံးတွင် ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင်သည် “ပရိသတ်အတွက် စာရွက်အတွင်းတွင် ဘာရှိသနည်း” သို့မဟုတ် “မည်သည့်ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက် ငယ်ကို ပရိသတ်က အဘယ်ကြောင့် စဉ်းစားပေးရမည်နည်း” ဟူသည့် မေးခွန်းကို ဖြေနိုင်ရမည်။
- ❖ **လုပ်ဆောင်မှု (Action)** – နောက်ဆုံးတွင် အကျိုးရှိသော သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာသည် ပရိသတ်ကို လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ရန် အားပေးသည်။ သို့သော်လည်း မည်ကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်မှုမျိုး လုပ်ဆောင်စေလိုကြောင်းကို ရှင်းလင်းရန် လိုအပ်သည်။ ကိစ္စရပ် သို့မဟုတ် ထုတ်ကုန်ကို ပိုမို ဖတ်သင့်ပါသလား။ အဖွဲ့အစည်းကို ဆက်သွယ်သင့်ပါသလား။

၃။ ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင် ထုတ်ပေးခြင်းအတွက် အထွေထွေ လမ်းညွှန်ချက်

ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်ကဲ့သို့ သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာပြုလုပ်သောအခါ စဉ်းစားရမည့် အထွေထွေလမ်းညွှန်ချက် (၃) ခုရှိသည်။

(က) မိမိ ဖော်ပြရမည့် ပြောရမည့်အရာကို သိရန်။

သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာကို ဒီဇိုင်းဆွဲရာတွင် ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင်သည် မည်သည့်အရာ ရရှိလိုသည်ကို ဆုံးဖြတ်ပါ။ ဤစာစောင်များ ထုတ်ခြင်း အကြောင်းရင်းကိုလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိထားရန် လိုအပ်သည်။ သင့်အဖွဲ့အစည်း အကြောင်း သိစေလိုပါသလား။ သတ်မှတ်ထားသော ထုတ်ကုန်၊ ကမ်းလှမ်းမှု၊ အကြံဉာဏ် သို့မဟုတ် ပွဲတစ်ခုခုကို အများသိစေလိုပါသလား။ သို့မဟုတ် သင့်အလုပ် သို့မဟုတ် ဝန်ဆောင်မှုကို အများအား သတိပေးလိုပါသလား စသည်တို့ကို စဉ်းစားထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင် ပြုလုပ်ခြင်း အခြေခံ ရည်ရွယ်ချက် ရှင်းပြဆိုလျှင် မာတိကာများနှင့် ဒီဇိုင်းကို မည်သို့ ဆက်လုပ်ရမည်ကို လမ်းညွှန်ရပါမည်။ ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်ခြင်း အစီအစဉ်သည် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာတို့တွင် အခြေခံ သတ်မှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်တို့သည် ပါရှိနေပြီးဖြစ်လျှင် အလွန်အကျိုးရှိပေမည်။

(ခ) မည်သူ့ကို ပြောရမည်ကို ရှင်းလင်းစွာ သိထားရန်

ဤလမ်းညွှန်ချက် အထက်ကဏ္ဍတွင် အလေးထားဆောင်ရွက်ခဲ့သည်အတိုင်း ဦးတည် ပရိသတ်ကို ဖော်ပြရန်မှာလည်း ဆက်သွယ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုတွင် အရေးပါလှသည်။ ဝေစာ နှင့် လက်ကမ်းစာစောင် ပြုလုပ်ရန်အတွက် တူညီသော လမ်းစဉ်ကို အသုံးပြုရသည်။

သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ၏ ပစ်မှတ်အဖြစ် မည်သူတို့ကို သတ်မှတ်ရမည် နှင့် သူတို့အတွက် မည်သည့် သတင်းစကားဖြစ်ရမည်ဆိုသည်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိ ထားရန် လိုအပ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အသိပေးရန် လိုအပ်သော ယေဘုယျ ဆန်သော လူထုများ ဖြစ်သလား။ တန်ဆာပလာသည် သတင်းဝေမျှခြင်းတွင် ပါဝင်မည့် လုပ်အား ပေးများကို ရှာဖွေသလား။ သို့မဟုတ် အရင်းအမြစ်ပေးမည့် တဦးချင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်း ဆိုင်ရာ ပေးလှူသူများ ဖြစ်ပါသလား ဆိုသည့်မေးခွန်းတို့ကိုပါ စဉ်းစားနေရမည်ဖြစ်သည်။

(ဂ) မည်သို့ပြောရမည်ကို စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ထားရန်။

သတင်းစကားနှင့် ပစ်မှတ်ပရိသတ်ကို ရှင်း ရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ပြီးသည်နှင့် ဝေစာ နှင့် လက်ကမ်းစာစောင်ကို ဒီဇိုင်းဆွဲပြီး မြင်သာ အောင် ထုတ်ပိုးရမည့် နည်းပညာလုပ်ငန်း အချိန်ဖြစ်သည်။ အောက်ပါအချက်များသည် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ ဖန်တီးရာတွင် စဉ်းစားသင့်သော အချက်များ ဖြစ်သည်။

၁။ ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင် အရွယ်အစားနှင့် အမျိုးအစား

မည်ကဲ့သို့သော လူထု၊ စာဖတ်သူကို ပစ်မှတ်ထားကြောင်း၊ မာတိကာ ပမာဏ လိုအပ် ချက်နှင့် မည်သည့်နေရာတွင် ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်ကို ဖြန့်ချိမည် စသည် တို့အပေါ် မူတည်သည်။ ဥပမာ လက်ကမ်းစာစောင်သည် သုံးလေ့ရှိသော သို့မ ဟုတ် လူသိများသော ဖြန့်ချိခြင်းအတွက် ဖြစ်သဖြင့် အရွယ်အစား A6 သို့မဟုတ် ပိုငယ်သည့် စာရွက် သော်၎င်း၊ တအိမ်ပြီး တအိမ်ဆွဲချိတ်နိုင်ရန် အတွက်မူ A5 သို့မဟုတ် A6 ကို သော်၎င်းသုံးနိုင်သည်။ အခြားတစ်ဘက်တွင် အရွယ်အစား A4 သို့မဟုတ် A5 သည် ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်အတွက် အသေးစိတ် အမြောက်အများ ပါဝင်သောကြောင့် လူသိများသည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

၂။ အာရုံဖမ်းစားနိုင်သည့် ခေါင်းစဉ်

ဦးတည်လူထု၏ စိတ်ဝင်စားမှုနှင့် အာရုံစူးစိုက်မှုကို ဖမ်းစားနိုင်မည့် ခေါင်းစဉ်ကို ရွေးပါ။ ခေါင်းစဉ်သည် လူထုမေးတတ်သည့် “ငါ့အတွက် ဘာထူးလာမလဲ” ဟူသည့် မေးခွန်းကို ဖြေနိုင်ရမည်။ တိုပြီး မှတ်မိလွယ်သော ခေါင်းစဉ်သည် စာဖတ်သူကို စိတ်ဝင်စားစေပြီး ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်၏ အသေးစိတ် မာတိကာကို ဖတ်ရွတ်စေသည်။

ခေါင်းစဉ်ကောင်းသည် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ ပြုလုပ်သူ သို့မဟုတ် အရင်းအမြစ်ထက် စာဖတ်သူအတွက် အရေးကြီးသမျှကို ဖော်ပြသည်။ သူတို့ (စာဖတ်သူ) အကြောင်းဖြစ်ပြီး သင့်အကြောင်း မဟုတ်သည်ကို အမြဲသတိရပါ။

၃။ စာကြောင်းတိုများ

မည်သူမဆို စာကြောင်းမြောက်များစွာ ရေးထားသည့် ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်ကို မဖတ်ချင်ကြပေ။ စာကြောင်းတိုဖြင့်သာရေးပါ။ လိုရင်းတိုရင်း ရေးပါ။

ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်သည် အဓိက သတင်းစကားကို ချက်ချင်း ဖော်ပြနိုင်ရမည်။ ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် အပေါ်ယံကို ဖော်ပြပြီး စိတ်ဝင်စားမှုကို လှုံ့ဆော်ရန်ဖြစ်သည်ကို သတိရပါ။ စာဖတ်သူသည် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ ဒီဇိုင်းကောင်းမွန်မှု ကြောင့် စိတ်ဝင်စား လာလျှင် အလိုအလျောက် နောက်ထပ် သတင်းများရရှိပေမည်။

သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ မာတိကာကို အတိုချုပ်ပါ။ ရှည်လျားထွေ ပြားသော မာတိကာကြောင့် စာဖတ်သူ၏ အာရုံစူးစိုက်မှု ဆုံးရှုံးရသည်။ တစ်ချက်စီ တိုင်းကို ရှင်းလင်းပြီး ဖတ်ရန် လွယ်ကူစေပါ။ လိုအပ်ပါက အချက်ဖြစ်ကြောင်း သိသာစေရန် အမှတ်အသားများကို သုံးပါ။

၄။ ပုံများ

မြင်သာသော အမြင်မှ (ပုံများနှင့် ရုပ်တုများကဲ့သို့သော) ရုပ်ပုံများနှင့် ဇယားများသည် ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်ကို ပိုမို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းစေသည်။ စာပိုဒ်၏ ပြီးငွေဖွယ်ဖြစ်ခြင်းကို ပျက်ပြယ်စေသည်။ ပုံသည် အကြောင်းအရာနှင့် သက်ဆိုင်ပါက ရုပ်ပုံတစ်ပုံသည် စကားလုံးထောင်ကျော် မက ပြောနိုင် သည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းစကား ပိုအသက်ဝင်ရန် အကြောင်းအရာ၊ သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာ မာတိကာ နှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပုံသုံးပါ။

ဖြစ်နိုင်လျှင် ဓာတ်ပုံကောင်းကောင်း ရိုက်ထားပြီး ကြည်လင် ပြတ်သားသော ပုံကို အသုံးပြုပါ။ ဓာတ်ပုံသည် မှန်ပြီး မကြည်လင်သောပုံသည် ဝေစာကို မှိုင်းပျံ သို့မဟုတ် အမြင်ကို မဖမ်းစားတော့ဘဲ ပရိသတ် စိတ်ဝင်စားမှု လျော့ပေမည်။

၅။ အရောင်နှင့် နေရာလပ်

အရောင်သည် သင့်သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာကို အခြားအရာများမှ ကွဲပြားစေမည်။ ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ် အပါအဝင် ရောင်းအားမြှင့်ကုန်ပစ္စည်းထဲမှ တစ်ခုထူးပြီး လှပသော “တံဆိပ်” ဖြစ်စေမည်။ သို့သော်လည်း အရောင်အလွန် အကျွံ မသုံးစွဲဘဲ သုံးစွဲသည့်အရောင်သည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခု အထောက်အကူ ပြုနေစေရန် သတိပြုပါ။ ထိုနည်းတူ စာလုံးအရောင်သည်လည်း ပရိသတ် ဖတ်နိုင် ဖွယ် ဖြစ်လောက်အောင် ပြုလုပ်သင့်သည်။

စာရွက်၏ နေရာလွတ် အကန့်အသတ်ကြောင့် ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်တွင် အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် သတင်းအချက်အလက် အမြောက်အများ မြှတ်သိပ် ထည့်ရေးခြင်းသည် လူတို့ကို ဖတ်ချင်စိတ် ပျောက်စေမည်။ သို့သော်လည်း သတင်းအချက်အလက် မာတိကာကို ဖတ်ရန် ခက်ခဲအောင် ဒီဇိုင်းဆွဲထားလျှင် စာဖတ်သူ မျက်လုံးကို ပင်ပန်းစေမည်။

ရံဖန်ရံခါ နည်းလေ ကောင်းလေဖြစ်သည်။ နေရာလွတ်များသည် မိတ်ဆွေ ဖြစ် သည်။ နေရာလွတ်ကို ဝေစာ သို့မဟုတ် လက်ကမ်းစာစောင်တွင် သတိ ကြီးကြီး ထားပြီး သုံးလျှင် မျက်စိအမြင်ကို ဖမ်းစားနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် တန်ဆာပလာ သည် ဖတ်ရန် ပိုမိုလွယ်ကူမည်။ စာဖတ်သူ မျက်လုံးလည်း သက်သာပါမည်။

၆။ လုပ်ဆောင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်း

ဝေစာ သို့မဟုတ် စာရွက်ငယ်သည် စာဖတ်သူကို အသိပေးရန် ကြိုးပမ်းသည် ထက် လုပ်ဆောင်ရန် လှုံ့ဆောင်သင့်သည်။ သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပ လာ ပြုလုပ်ရာတွင် လုပ်ဆောင်ရန် ရှင်းလင်းသော ဖိတ်ခေါ်ခြင်းကိုပါ ထည့်ပေါင်း သင့်သည်။ ပရိသတ်ကို သင်လုပ်စေချင်သည့်အရာ၊ တန်ဆာပလာတွင် တင်ပြ ထားသော အကြံဉာဏ်ကို ထောက်ပံ့စေခြင်း၊ နောက်ထပ်သတင်းအချက် အလက်၊ တန်ဆာပလာကို အခြားသူများအား ဝေမျှခြင်း သို့မဟုတ် တာဝန်ယူ ခြင်းတွင် ပါဝင်ခြင်းတို့ကို အထပ်ထပ်ပြောရမည်။

ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင် ဖြန့်ချိခြင်း ဗျူဟာသည် ပရိသတ်၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို နှိုးဆွခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် ၎င်းအား ဖြန့်ချိသည့် လူ သို့မဟုတ် အဖွဲ့၏ အဆက်အသွယ် အသေးစိတ်ကို ထင်ထင်ရှားရှား ထည့်သွင်းကြောင်း သေချာစေပါ။

ဝေစာနှင့် လက်ကမ်းစာစောင် နမူနာများ

သတင်းအချက်အလက် တန်ဆာပလာများ ပြုလုပ်ရာတွင် အထက်ဖော်ပြပါ မှုနှင့် လမ်းညွှန် ချက်များ အသုံးပြုခြင်းကို ပုံဖော်ရန် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများကို ပေးသော ယခင် သင်တန်းအတွင်း ပြုလုပ်သည့် ဝေစာနှင့် စာရွက်ငယ်နမူနာအချို့ကို လက်တွေ့ အသုံးတည့်မည့် အရာများကို အသုံးပြုထားသည်။ သင်တန်းလေ့ကျင့်ခန်းအတွင်း ပြုလုပ် သော ဆက်စပ်သည့် ဗျူဟာကျကျ ဆက်သွယ်ရေး အစီအစဉ်အပေါ် မူတည်သည်။

ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးစဉ်သည် ရှည်ကြာပြီး ခက်ခဲမှုများရှိနိုင်သည်။

သို့သော် ထို ပေါင်းကူးတံတားသို့ ခြေလှမ်းမန်မှန်ဖြင့် ချီတက်နိုင်ပါသည်။

NCA သည်

ငြိမ်းချမ်းရေး ခရီးအတွက်

အရေးကြီးသော ခြေလှမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။

လူထုနှင့် တိုင်းပြည်၏ ရေရှည် တည်ငြိမ်အေးချမ်းမှုကို သယ်ဆောင်ပေးမည့် NCA တစ်ဖိုင်လုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲ သဘောတူ စာချုပ် အကြောင်း ပိုမိုသိရှိလိုပါက၊ လူတ်ယူရန်နှင့် ဆက်သွယ်ပေးခြင်းရန်အတွက် _____ ဆက်ဆံရေးရုံး၊
(((လိပ်စာ)၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၅ ရက်နေ့၊
ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။)))

အရွယ်အစား - ၈.၅" လက်မ (အကျယ်) x ၅.၅" လက်မ (အရှည်)၊ အလျားလိုက်ပုံစံ ဦးတည် လူထု - စာဖတ်သူ
အဓိက သတင်းစကား။ NCA သည် ရေရှည်တည်တံ့သော ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့်အတူ၊ လူထုအတွက် ဖွံ့ဖြိုးမှုတို့ကို ဆောင်ကျဉ်းပေးနိုင်သည်။

လက်ကမ်းစာစောင်တွင် ဆိုလိုသောအရာများ - ပုံတွင်ပြသထားသော တံတားသည် ရေရှည် တည်တံ့သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကို ပေါင်းကူးသကဲ့သို့ ၎င်း၊ ရေရှည်ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို သော်၎င်း အဓိပ္ပါယ်ကို ပုံဖော်ထားသည်။ NCA တစ်ခုရုံးသည် လူထုတို့အတွက် လိုအပ်သည့် အထက်ပါ ပန်းတိုင် နှစ်စလုံးကို ဆောင်ကျဉ်းပေးရန်အတွက် အဓိက လှေလှမ်းတစ်ခု အနေဖြင့်လည်း အနှစ် သာရကို ပုံဖော်ထားသည်။ ဆက်ဆံရေးရုံးကို ဆက်သွယ်ရမည့် လိပ်စာ အတိအကျကို လည်း ဖော်ပြထားပြီး၊ စာဖတ်သူတို့၊ ပရိသတ်တို့သည် NCA ကို ရယူရန် သော်၎င်း၊ ငြိမ်းချမ်းရေး နှင့် လူထုဖွံ့ဖြိုးရေး အတွက်သော်၎င်း သိလိုပါက ဆက်သွယ် ရန်ဖြစ်သည်။

ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

တစ်နိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခတ်မှု သဘောတူစာချုပ် (NCA) တွင် အရပ်သား တို့၏ အခြေခံ အခွင့် အရေးများကို အာမခံ ပေးရန်အတွက် အချက် အလက်များကို ဖော်ပြပါရှိပါသည်။

NCA အား လွတ်လပ်စွာ ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဆက်ဆံရေးရုံးသို့ ထုတ်ယူပါ။ အမှတ် ၀၀၀၊ လမ်း။ ၂။ ၀၉၈၇၆၅၄၃၂၁၊ abcdef@gmail.com

15

အရွယ်အစား - A4 စာရွက်၊ ဒေါင်လိုက် ပုံစံ။
ဦးတည် လူထု- ကျေးလက်နေ၊ ပဋိပက္ခနှင့် ထိတွေ့သော လူထု၊
အဓိက သတင်းစကား။ NCA သည် ကျေးလက်ပြည်သူ၏ အခွင့်အရေးကို
အကာအကွယ်ပေးသည်။

ဝေစာတွင် ဆိုလိုပုံဖော်ထားသောအရာ - ဝေစာသည် ကျေးလက်နေပြည်သူတို့၏ အခြေ
ခံလူ့အခွင့်အရေးများကို NCA မှ အကာအကွယ်ပြုကြောင်းကို ဖော်ပြသည်။ သို့ပါသော
ကြောင့် NCA အကြောင်းကို သိရှိခြင်း၊ ဖတ်ရှုခြင်းအားဖြင့် လူထုတို့သည် မိမိတို့၏ ရပိုင်
ခွင့် များကို ညီမျှသည့် အခွင့်အရေးများကို တောင်းဆိုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ မီးခိုးရောင်ဖြင့်
ပုံဖော်ထားသော လက်ဖြင့် သံဆူးကြိုးတို့ကို ဖမ်းကိုင်ထားခြင်းသည် အတားအဆီးတို့ကို
ဖမ်းကိုင်ခြင်း၊ ဖြေရှင်းခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

အရွယ်အစား - ၈.၅" လက်မ (အကျယ်) x ၁၁" အရှည်၊ အလျားလိုက်၊ အလည်တည့်တည့်မှ
ခေါက်ရန်နှင့် ကျောက် ကပ်ရန်ဖြစ်သည်။

ဦးတည် လူအုပ်စု - လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီပေးသည့် NGO များ
နှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများ။

အဓိကသတင်းစကား။ NCA သည် IDPs တို့ထံ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီ
ရရှိရန် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ၎င်းတို့သည် မိမိတို့၏ မူရင်းဘဝကို
ပြန်လည်ရရှိ၊ အသက်ရှင် နေထိုင်နိုင်ကြမည်ဖြစ်သည်။

လက်ကမ်းစာစောင် ဖော်ပြထားသည့် အရာများ - ဤစာစောင်သည် အရပ်သား အကာအ
ကွယ်ပေးခြင်းကို ဦးတည်ထားသည်။ ရှေ့ဖုံးနှင့် နောက်ဖုံးသည် အပြန်အလှန် သဘော ချိတ်
ဆက်မှုကို ပုံဖော်ထားသည်။ ရှေ့ဖုံးတွင် မိသားစုတစ်စုသည် ကလေးတစ်ယောက် နှင့် ယာယီ
အကာအရံတွင် ခိုနားနေပုံနှင့် နောက်ကျောဖုံး ပုံတွင်မူ၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၏ လက္ခဏာကို
ပုံဖော်ထားသည်။ ရှေ့ဖုံးရှိ ပုံသည် စာဖတ်သူအား ပဋိပက္ခ ဒဏ်သင့်သည့် မိသားစုများအ
တွက် NCA ၏ ငြိမ်းချမ်းရေး လုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ရန် တိုက်တွန်းထားသည်။ နောက်
ကျော ၏ဖုံး ပုံသည် ဆက်ဆံရေးရုံးမှ NCA အား အပတ်စဉ် ရှင်းပြနေခြင်း၏ ရလဒ်ကိုပုံဖော်
တင်ဆက်ထားသည်။ အတွင်းတွင် ပါရှိသော အကြောင်းအရာများမှာ NCA ရှိ အရပ်သား
အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများကို ဖော်ပြထား
သည်။

စစ်ပွဲတွေ အဆုံးသတ်

ငြိမ်းချမ်းရေးနဲ့ ရွှေ့ချိတ်

16

ဥပဒေအထောက်အထား အချက်အလက်တို့ကို ရည်ညွှန်းချက်များ

အောက်ပါ ဖော်ပြသည့် ဥပဒေ၊ ပဋိညာဉ် စာချုပ်များ၊ နှင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲစာချို့တို့သည် ဤ စာအုပ်၏ စာမျက်နှာ ၄၂ ရှိ အချက် အလက် များဖြစ် သည်။

¹ UNHCR, Displacement, The New 21st Century Challenge, Geneva: UNHCR. Available at: http://unhcr.org/globaltrends/june2013/UNHCR%20GLOBAL%20TRENDS%202012_V08_web.pdf [Accessed 3 February 2014].

² *The Nationwide Ceasefire Agreement*, Naypyidaw, 8 October, 2015 <http://www.mmpeacemonitor.org/research/ceasefire-documents>

³ *International Bill of Human Rights*, 10 December 1948, <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/Compilation1.1.en.pdf>

⁴ *Rules of International Humanitarian Law and Other Rules Relating to the Conduct of Hostilities*, ICRC, Revised and updated edition 2005, https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/icrc_002_0467.pdf

⁵ *Customary International Humanitarian Law volume I: Rules*, Jean-Marie Henckaerts and Louise Oswald-Beck, ICRC, 2005, <https://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/ADD16852-AEE9-4757-ABE7-9CDC7CF02886/283503/RomeStatutEng1.pdf>

⁶ *Rome Statute of the International Criminal Court*, International Criminal Court, 2011, <https://www.icc-cpi.int/NR/rdonlyres/ADD16852-AEE9-4757-ABE7-9CDC7CF02886/283503/RomeStatutEng1.pdf>

⁷ United Nations, *Charter of the United Nations*, 24 October 1945, <https://treaties.un.org/doc/Publication/CTC/uncharter.pdf>

⁸ UN General Assembly, *Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, 9 December 1948, United Nations, <https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%2078/volume-78-I-1021-English.pdf>

⁹ *The Geneva Conventions of 12 August 1949*, ICRC, <https://www.icrc.org/eng/assets/files/publications/icrc-002-0173.pdf>

¹⁰ UN General Assembly, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women*, 18 December 1979, United Nations, <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cedaw.pdf>

¹¹ UN General Assembly, *Convention on the Rights of the Child*, 20 November 1989, United Nations, <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

¹² *Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons*, New York, 1 July 1968, <http://www.state.gov/documents/organization/141503.pdf>

ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းအား ပံ့ပိုးလုပ်ဆောင်နိုင်ရေး၊ ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ အတွက် လမ်းညွှန်စာအုပ်။

---

¹³ For a collection of Bilateral Ceasefire Agreement see this link:
<http://www.mmpeacemonitor.org/research/ceasefire-documents>

¹⁴ For a list of these Deeds of Commitment signed by Ethnic Armed Organisations in Myanmar see,
<http://www.genevacall.org/resources/documents/>

ကိုးကားကျမ်းများ

Williams, Paul D., 2010. Enhancing Protection of civilians in Peace Operations. Insights from Africa. *Africa Center for Strategic Studies*, Research Paper No. 1.

Huibert Oldenhuis, Rolf Carriere, Ellen Furnari, Mel Duncan. *Strengthening Civilian Capacities to Protect Civilians from Violence: E-Learning Course*. (UNITAR and Nonviolent Peaceforce, forthcoming).

ခါတ်ပုံများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ရည်ညွှန်းချက်များ

ဤ လက်ခွဲစာအုပ်ရှိ ရုပ်ပုံများကို အောက်ပါ ရင်းမြစ်တို့မှ ရယူထားခြင်း ဖြစ်သည်။

မျက်နှာဖုံး၊ photo of peace process negotiations, JPaing, *The Irrawaddy*,
<http://www.irrawaddy.com/contributor/burmas-peace-process-matching-words-with-deeds.html>

စာမျက်နှာ ၅၅၊ Photo of NCA Signatories following its signing, Soe Zeya Tun, *Reuters*,
http://www.thaitribune.org/contents/detail/341?content_id=14910

စာမျက်နှာ ၆၇၊ ဦး ပိန် တံတား၊ <http://dulich.dantri.com.vn/du-lich/top-nhung-cay-cau-dang-so-nhat-the-gioi-1394141189.htm>

စာမျက်နှာ ၆၈၊ သံစူးကြိုးစား ဖမ်းစုပ်ထားသော လက်၊
<https://www.talkvietnam.com/2015/04/photos-of-hands-in-the-vietnam-war/>

စာမျက်နှာ ၆၉၊ ကလေးငယ်များ စာသင်ခန်း ကြမ်းပြင်တွင် ထိုင်နေပုံ၊
<http://www.withhusbandintow.com/the-other-side-of-inle-lake-myanmar-and-gcsf/>

စာမျက်နှာ ၆၉၊ ယာယီတိရိစ္ဆာန် ကလေးငယ်များ ပုံ၊
<https://www.theguardian.com/world/2010/mar/11/un-calls-war-crime-investigation-burma>

စာမျက်နှာ၊ ၇၁၊ ကိုရင်လေး တစ်ပါးနှင့် ကလေးငယ် ၃ ဦးတို့ ပြုံးရွှင်နေပုံ၊
<http://bestlifeintheworld.com/exit-interviews-best-of-myanmar/>

မြန်မာနိုင်ငံ အခြေစိုက်ရုံး လိပ်စာ
အမှတ်၊ ၉၉ ခ၊ အခန်း ၁၀၅၊ မြေနုကွန်ဇို၊
မြေနုလမ်း၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊
ပြည်ထောင်စု သမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံ။
+၃၂၂ ၆၄၈ ၀၀ ၇၆ (ဖုန်းနှင့် fax)
myanmar@nonviolentpeaceforce.org

ဥရောပရှိ အခြေစိုက်ရုံး လိပ်စာ
Rue Belliard 205
B-1040 Brussels, BELGIUM
+32 2 648 00 76 (tel & fax)
headoffice@nonviolentpeaceforce.org